

BOUW- EN CULTUURHISTORISCH ONDERZOEK & WAARDESTELLING

LA GRANDE SUISSE

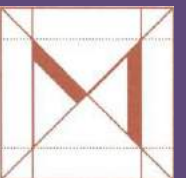
Mariënwaard 61 Maastricht

In opdracht van Monuta Holding

22 september 2016

MONUMENTEN ADVIES BUREAU

COLOFON

Onderzoeksubject

Landgoed Grande Suisse
Mariënwaard 61
Maastricht

Status

Rijksmonument, 326352

Kadastrale gegevens

Amby, sectie C nr. 2071

Huidige eigenaar

Hillgate Investments

Opdrachtgever onderzoek

Monuta Holding
Schumanpark 11
7336 AM APELDOORN

Rapportage

Drs. F.A.C. Haans, bnb
D. Schaars, MA
G. Korenberg (groeimodellen)

Tekeningen

Kern-architecten Roermond, bewerking D. Schaars MAB

Dit is een uitgave van het Monumenten Advies Bureau, Nijmegen,
22 september 2016, copyright MAB Nijmegen 2016

MONUMENTEN ADVIES BUREAU

drs. C.J.B.P. Frank
drs. F.A.C. Haans, bnb

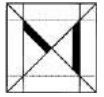
mw. drs. C.H.J.M. van den Broek
drs. J. de Jong
ing. G. Korenberg, bnb
mw. drs. M.E.D. Lemmens
D. Schaars, Ma.
mw. drs. L. Valckx

Bredestraat 1
6542 SN NIJMEGEN
tel: 024-3786742
fax: 024-3792477
Info@monumentenadviesbureau.nl
www.monumentenadviesbureau.nl

Inhoud

1 inleiding	4
2 samenvatting	8
2.1 Bouwgeschiedenis	8
2.2 samenvatting waarden	14
3 historische context en bouwgeschiedenis	16
3.1 ontwikkelingen in de achttiende eeuw	16
3.2 ontwikkelingen in de negentiende eeuw	20
3.3 plattegrond uit 1878	30
3.4 oude afbeeldingen uit de kloosterperiode	31
3.5 verbouwing in 1948	36
3.6 grootschalige renovatie in 1953	39
3.7 de bouw van de gymzaal 1958	44
3.8 verbouwingen in 1961	46
3.9 mariënwaard wordt weer grande suisse; 1986	53
3.10 een nieuw leven voor grande suisse?	53
3.11 fotoreportage van de rce; 2004	55
3.12 ontwikkelingschetsen van het landgoed op kaarten	62
4 beschrijving	66
4.1 ligging en omgeving	66
4.2 algemeen	68
4.3 constructies	70
4.4 gevels	75
4.4.1 Noordvleugel	75
4.4.2 De boerderij- en schuurvleugel	76
4.4.3 Oostvleugel	81
4.4.4 Zuidvleugel	85
4.4.5 Westvleugel	89
4.4.6 Paviljoens uit 1736	96
4.4.7 Tuinmuur en poortgebouwen	98
4.5 indeling	101
4.5.1 Noordvleugel	101
4.5.2 Oostvleugel	104
4.5.3 Zuidvleugel	106
4.5.4 Westvleugel	107
4.6. interieur	108
4.6.1 Begane grond	108
4.6.2 Eerste verdieping	118
4.6.3 Tweede verdieping	123
4.6.4 Paviljoens uit 1736	126
5 cultuurhistorische waardenstelling	130
5.1 contextuele waardenstelling	130
5.2 interne waardstelling	133
5.2.1 Bouw- en architectuurhistorische waarde	133
5.2.2 Stedenbouwkundige- en situeringswaarde	136
5.2.3 Cultuurhistorische waarde	137
5.3 Getrapte waardenstelling	138
5.4 toelichting waardengradaties	140
5.5 waarden weergegeven op plattegronden	140
6 conclusies en aanbevelingen	142
6.1 conclusies	142
6.2 aanbevelingen	142
7 bronnen en literatuur	145
7.1 bronnen	145
7.2 literatuur	145

1 INLEIDING

Aan de weg van Meerssen naar Maastricht is het complex Grande Suisse gelegen. Het staat met zijn door hoge torens omgeven voorvleugel betrekkelijk kort op de weg, met rechts ervan een monumentale poort, die aan de overzijde van de weg zijn bescheidener opgezette tegenhanger heeft. Het banier voor de gevel, dat namens de eigenaar Hillgate mensen moest lokken voor de combinatie van luxe wonen en werken op dit goed, is inmiddels bijna onleesbaar verbleekt, een getuige van het inmiddels al mede door economisch ongunstige tijden langer voort slepende en moeizame proces van behoud en herbestemming van deze markante buitenplaats.

La Grande Suisse in groter verband

La Grande Suisse is overigens in deze regio niet het enige kasteel dat wacht op een nieuwe toekomst. De buitenplaats ligt binnen het projectgebied Buitengoed Geul en Maas in het deelgebied Tuinen van Maastricht. Herstel en herbestemming van het goed, ook wel Mariënwaard genoemd, past binnen een groter project van herstel en ontwikkeling van dit gebied. Bureau Verbeek heeft in samenwerking met diverse betrokken partijen een onderzoek uitgevoerd en een gebiedsvisie opgesteld. Sinds 2008 wordt invulling gegeven aan projecten in dit gebied, waarbij de zeker tot voor kort economisch moeilijke tijden een rol hebben gespeeld in de voortgang van herinrichting en herbestemming.

Buitengoed Geul & Maas is het bijzondere gebied tussen Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul, dat is gekoppeld aan de beekdalen van de Geul, de Watervalderbeek, de Kanjel (oude en nieuwe), de Gelei, de Fontein & Tapgraaf en eindigt in de Maasvallei. In dit gebied zijn diverse

kastelen en landgoederen aanwezig waarvan de eigenaren door de eeuwen heen een sterke bijdrage hebben geleverd aan de ruimtelijke en economische ontwikkeling en waarbij een wisselwerking is ontstaan tussen het stedelijk en landelijk gebied. Buitengoed Geul & Maas kenmerkt zich als gevolg daarvan door een grote dichtheid aan bijzondere (cultuurhistorische) elementen als kastelen, buitenhuizen, hoeves en watermolens, in samenhang met aan landgoedparken gerelateerde landschapsstructuren en een op de landgoedparken afgestemd watersysteem.

Buitengoed Geul & Maas als begrip voor het gebied tussen Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul is afkomstig uit het Regiofonds Maastricht – Valkenburg aan de Geul. Vanuit dit kader zijn sinds 2008 door de gezamenlijke overheden projecten opgezet en uitgevoerd, waarbij tot op heden met name in de epicentra Maastricht en Valkenburg aan de Geul veel van de grond is gekomen. Het aandachtsveld is nu verschoven naar het tussenliggende gebied. Hier liggen diverse vraagstukken met betrekking tot het creëren van samenhang, zowel voor mens en dier, als fysiek en mentaal.

Daarnaast speelt de noodzaak tot herbestemming van erfgoed een grote rol om verval van de kernkwaliteiten van het landschap een halt toe te roepen. Landschappelijke kernwaarden mogen meer in samenhang worden gebracht zodat ze intenser beleefd worden door bewoners en gebruikers van het gebied en een meer natuurlijke verbinding ontstaat tussen Maastricht en Valkenburg aan de Geul. Daarnaast zijn wensen ontstaan voor de verbetering van verbindingen tussen de beide steden van Buitengoed Geul & Maas en het aangrenzende buitengebied: Buitengoed Geul & Maas als recreatief uitloopgebied, representatieve stadsrand en als entree voor zowel stad als buitengebied.

Op een deel van de landgoederen is sprake van gebrek aan onderhoud aan de parkinrichting, waardoor de parkopzet langzaam verloren gaat. Dit betreft met name huis Severen, Mariënwaard (Grande Suisse), Villa Kanjel en Villa Zonnevang.¹

¹ De tekst van het Buitengoed Geul en Maas is overgenomen uit het rapport van Bureau Verbeek

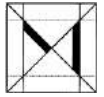
Toekomst voor Grande Suisse?

Thans gloort er voor la Grande Suisse mogelijk een toekomst aan de horizon, nu de Monuta Holding een onderzoek is gestart naar de mogelijkheden voor herbestemming van het complex als uitvaartcentrum en crematorium. Het behoud van het landgoed met gebouwen zou, mits op een vanuit de optiek van monumentenzorg verantwoorde wijze gestalte gegeven, ook goed passen binnen de doelstellingen van de revitalisering van het gehele Buitengoed Geul & Maas.

Bouwhistorisch onderzoek

Monuta heeft in samenwerking met Hillgate Investments een schetsplan opgesteld en ingediend. Om dat plan, waarin een Rijksmonument wordt betrokken, te kunnen beoordelen vanuit de perspectieven van monumentenzorg werd door de gemeente Maastricht het wenselijk geacht dat er een actueel waardestellend bouwhistorisch onderzoek zou worden samengesteld. In 1999 is door het toenmalige Monumentenhuis Limburg van La Grande Suisse al een bouwhistorisch onderzoek met waardestelling opgesteld², maar dit onderzoek is juist waar het om het bouwhistorische deel ging, alsmede in de weergave van waarden in een getrapte waardestelling op onderdelen, ontoereikend, waardoor de gemeente vroeg om een update en uitbreiding van die rapportage. Uiteindelijk is besloten om een volledig nieuwe rapportage te maken, waarbij de historische inleiding van het rapport van 1999 grotendeels is overgenomen. De archieven zijn wel, met name waar het gaat om stukken die direct betrekking hebben op de gebouwen, opnieuw bestudeerd en geïnterpreteerd, uitmondend in een zo compleet mogelijk samengestelde bouwgeschiedenis van 1736 tot 2016, een indrukwekkende tijdspanne van

² Eggen, C., Hellenberg-Hubar, B. van, e.a. *La Grande Suisse. Een monumentaal prestige-object van de Maastrichtse Industrieel Petrus Regout. Bouwhistorisch Onderzoek met waardestelling* Monumentenhuis Limburg Roermond 1999

280 jaar waarin hoogtepunten en dieptepunten elkaar afwisselen. De bouw- en ontwikkelingsgeschiedenis wordt vervolgens op hoofdlijnen in 3D groeimodellen samengevat. Voor het onderzoek van de tuinen en landgoedstructuren is deels ook gebruik gemaakt van de rapporten van bureau Verbeek.

Vervolgens is het complex in hoofdstuk 4 middels beschrijvingen en een ruime selectie van plattegronden en foto's gedocumenteerd, zodat een goed beeld ontstaat van de huidige situatie. Hierbij komen ook in beknopte vorm de tuinen en tuinhuisjes, poort en hekwerken aan bod.

Hoofdstuk 5 omvat de waardenstelling, die voor het contextuele deel steunt op de waardenstelling van het rapport uit 1999. De getrapte waardenstelling op onderdelen is volledig nieuw opgezet en is ook overzichtelijk weergegeven in kleuren op de in de bijlage opgenomen tekeningen, conform de Richtlijnen voor bouwhistorisch onderzoek (versie 2009) opgesteld en uitgegeven door de Rijksgebouwendienst in samenwerking met de RCE en SBN. Hoofdstuk 6 omvat de conclusies en aanbevelingen van het onderzoek. In hoofdstuk 7 zijn de voor dit onderzoek gehanteerde bronnen (internet, archieven, rapporten en literatuur) opgenomen. We hopen met deze rapportage een zinvolle bijdrage te hebben geleverd aan het geven van inzicht in de betekenis en de monumentale kwaliteiten van het goed, wat binnen de totstandkoming van een plan voor herbestemming en herstel leidt tot het behoud en respecteren van de monumentale kwaliteiten van het complex op een maximaal mogelijke wijze. Tevens spreken we de hoop uit dat de historische structuren die rond het complex liggen en die een relatie hebben met de omgeving ook in het kielzog van deze herbestemming hersteld en gerevitaliseerd kunnen worden, waarmee aan de

doelstellingen van het project Buitengoed Geul en Maas met betrekking tot dit deelgebiedje ook gestalte gegeven kan worden.

F.A.C. Haans en D. Schaars
Monumenten Advies Bureau
Nijmegen 22 september 2016

Visiekaart Boedel van erfgoed

1 Kastelen, landgoederen en buitenplaatsen

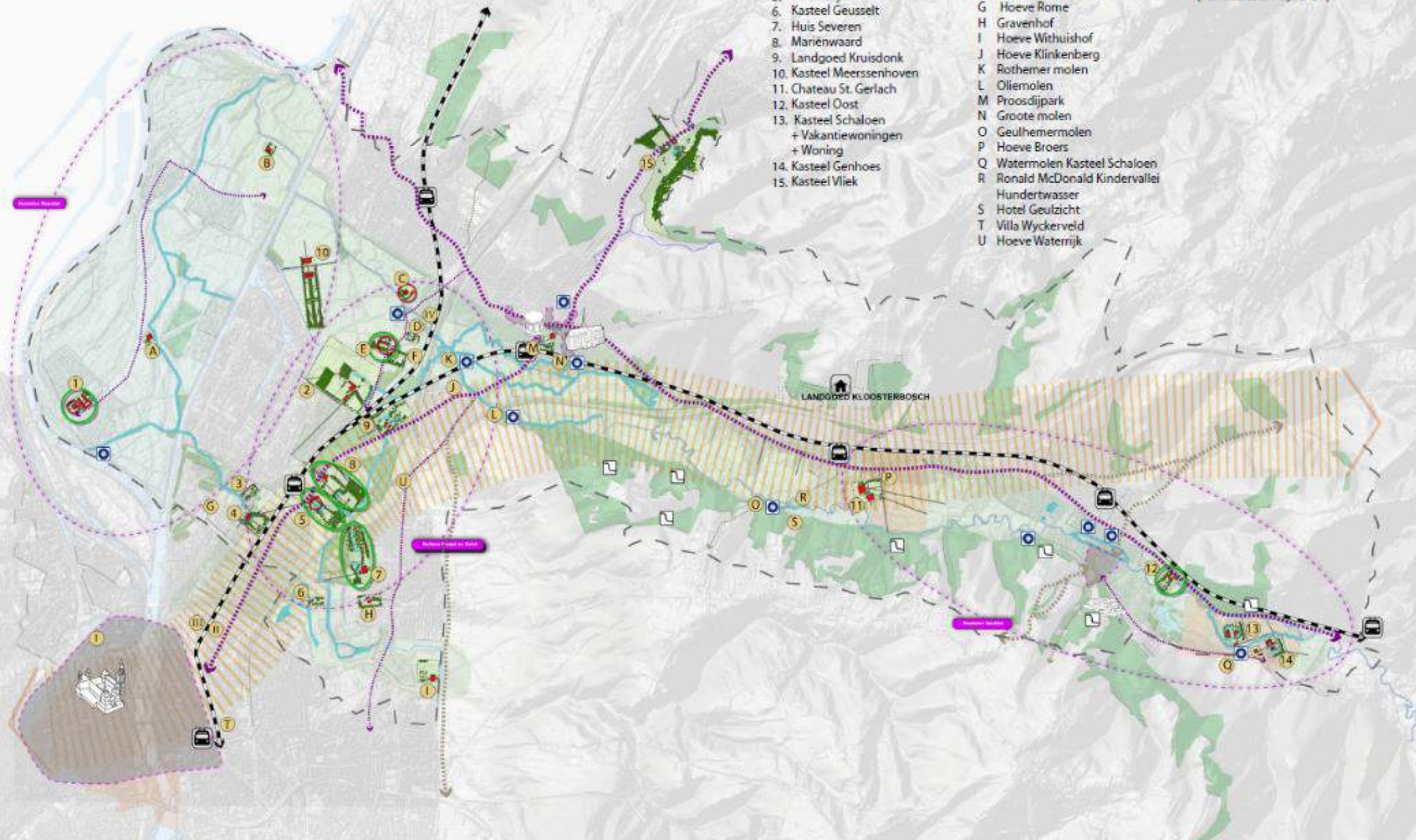
1. Kasteel Borgharen + Economiegebouwen
2. Kasteel Vaeshartelt
3. Kasteel Jeruzalem
4. Kasteel Bethlehem
5. Villa Kanjel
6. Kasteel Geusselt
7. Huis Severen
8. Marienwaard
9. Landgoed Kruisdonk
10. Kasteel Meerssenhoven
11. Chateau St. Gerlach
12. Kasteel Oost
13. Kasteel Schaloen + Vakantiewoningen + Woning
14. Kasteel Genhoes
15. Kasteel Vliet

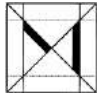
A boerderij, hoeve of watermolen

- A Wiegershof
- B Kasteelhoeve Hartelstein
- C Weeterhof
- D Villa Papierfabriek
- E Villa Zonnevang
- F Villa Klein Vaeshartelt
- G Hoeve Rome
- H Gravenhof
- I Hoeve Withuushof
- J Hoeve Klinkenberg
- K Rothemer molen
- L Oliemolen
- M Proosdijpark
- N Groote molen
- O Geulhemermolen
- P Hoeve Broers
- Q Watermolen Kasteel Schaloen
- R Ronald McDonald Kindervallei
- S Hotel Geulzicht
- T Villa Wyckerveld
- U Hoeve Waterrijk

I industrie met historische relatie buitengoed

- I Sphinx
- II Mosa
- III Kristalunie (nu: O-I Manufacturing)
- IV Tielen Papierfabriek NV (nu: Meerssen Papier BV)

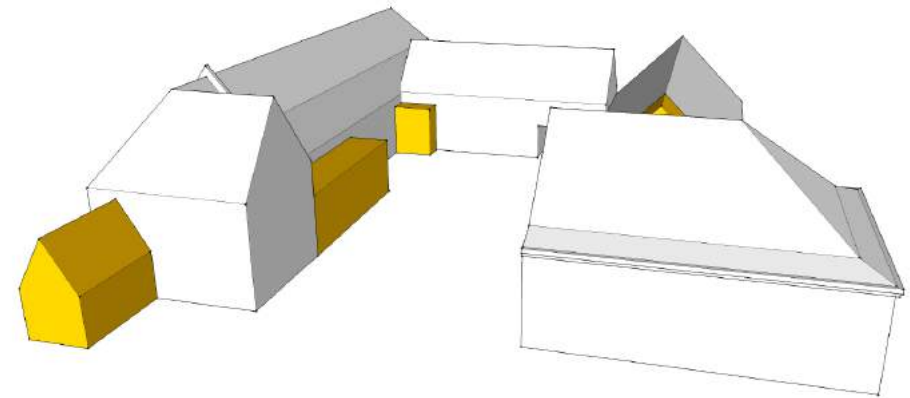
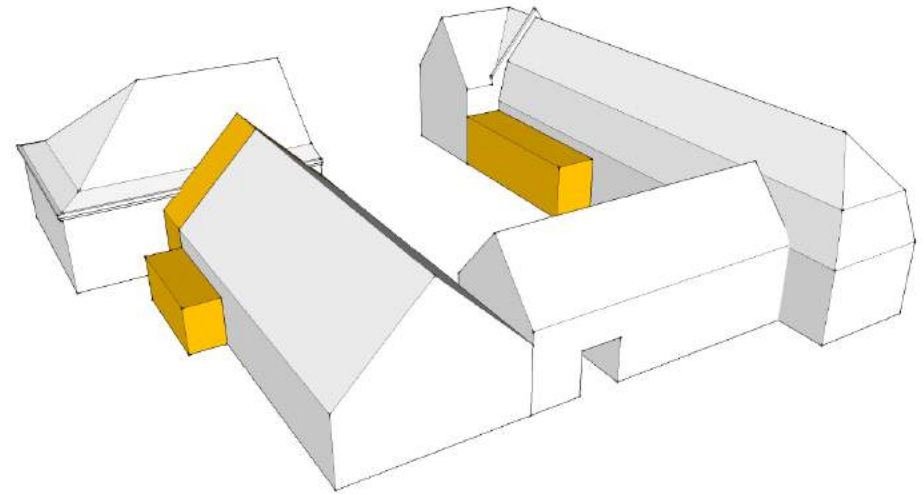
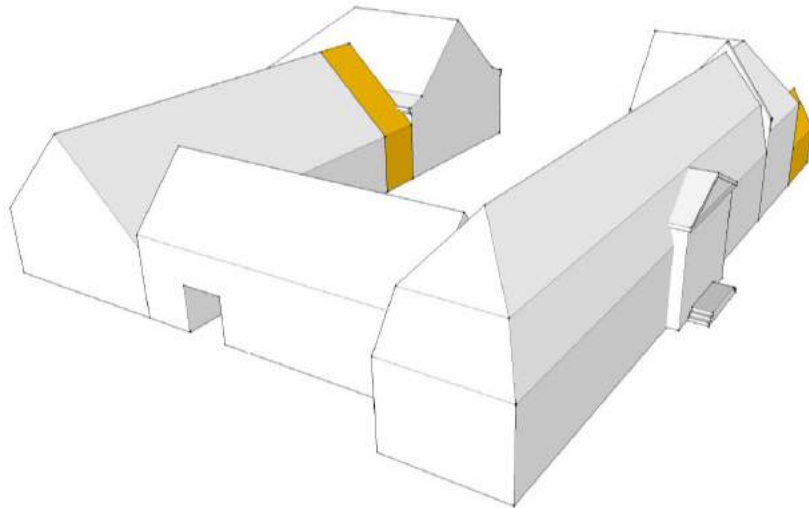

2 SAMENVATTING

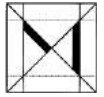
2.1 BOUWGESCHIEDENIS

Door middel van een aantal groeimodellen in schetsmatige 3D weergave wordt hieronder per bouwphase telkens vanuit drie standpunten (respectievelijk zuidwest-, noordwest- en oostzijde) zes belangrijke stadia in de ontwikkeling geschetst. Als onderlegger zijn de kadastrale hulpkaarten gebruikt en verder oude afbeeldingen, bouwtekeningen en nog behouden gebleven onderdelen. Wanneer bouwdelen in geel zijn aangegeven is alleen bekend vanuit de kadastrale kaart dat het bouwdeel aanwezig was, maar is niet bekend welke hoofd- en dakvorm het onderdeel had.

Fase 1: 1736-1845 (model naar weergave op eerste kadasterkaart)

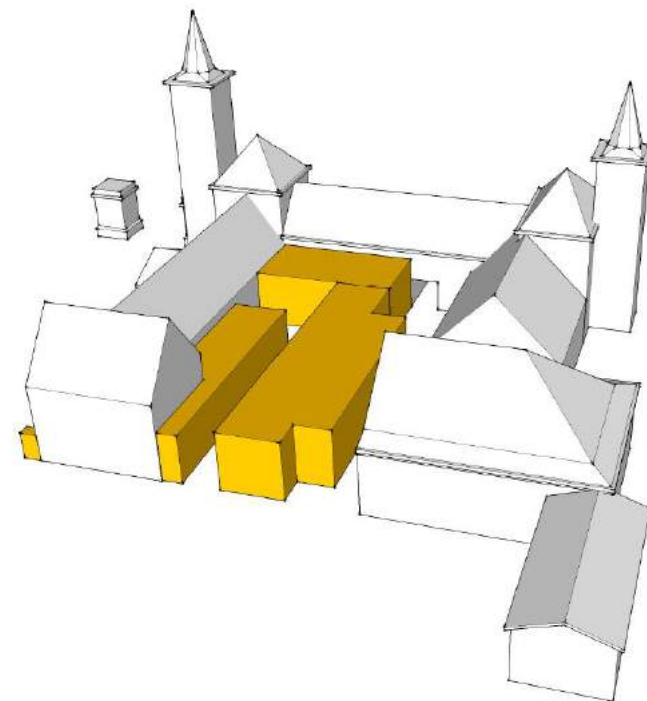
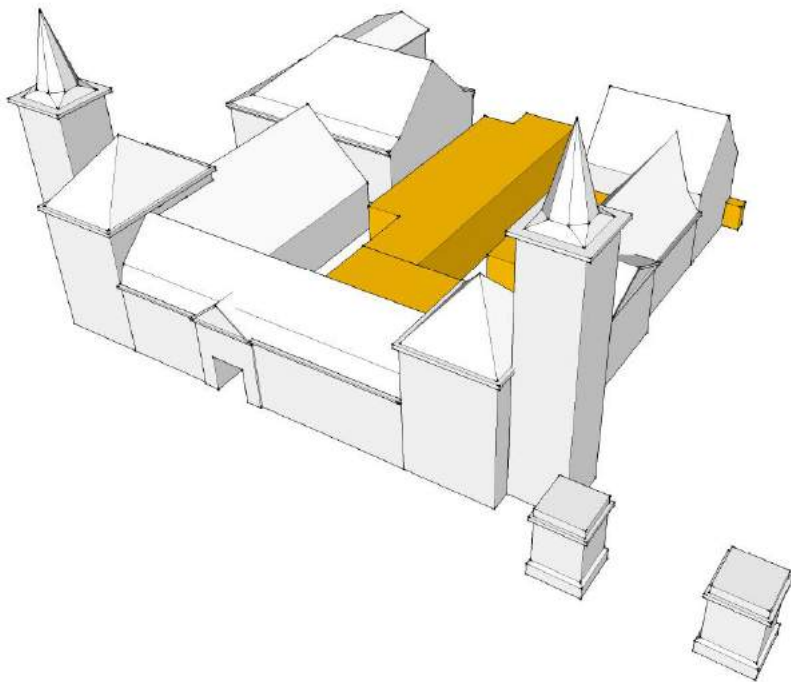
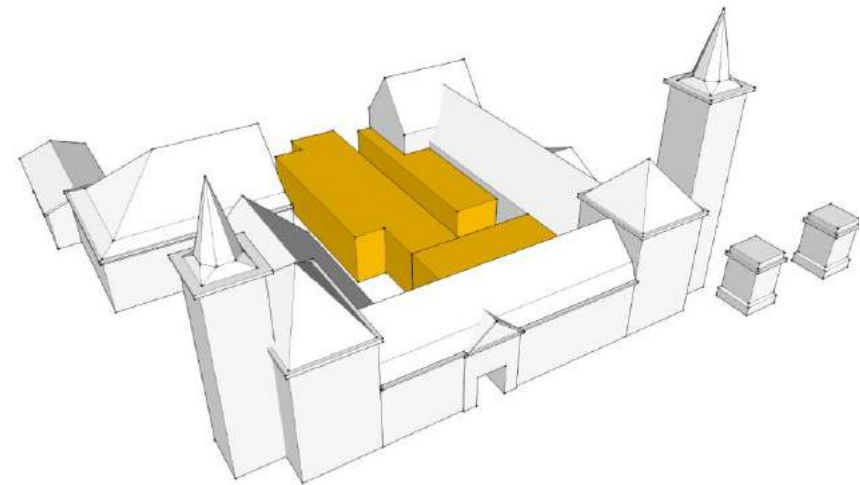

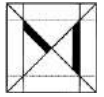
Vanaf 1733 is een oude, mogelijk ook al U-vormige hoeve opgewaardeerd naar een landhuis onder de familie Van Mewen, waarbij de zuidvleugel een representatief gebouw werd met risaliet met fronton en een mansardekap. De overige bouwdelen zijn waarschijnlijk in de loop van de 18de eeuw gewijzigd en/of uitgebreid.

Fase 2: 1866 e.v.

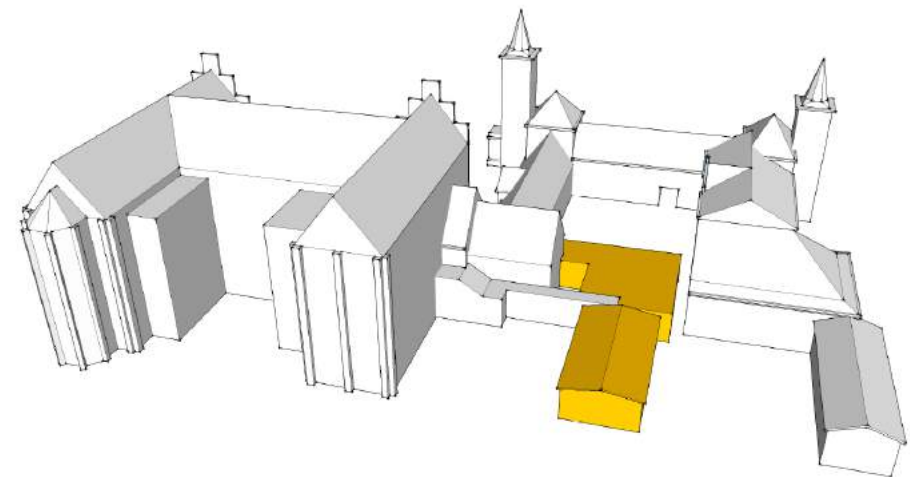
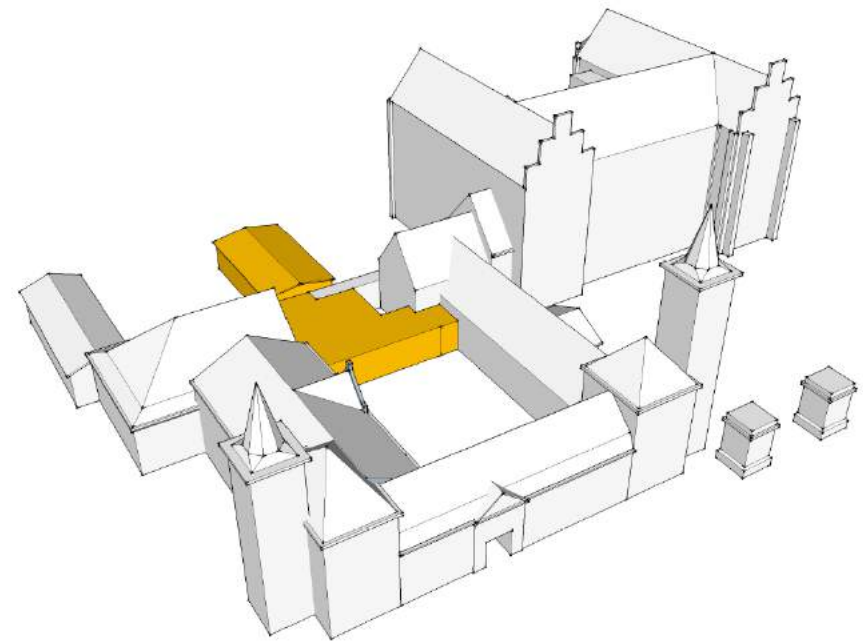
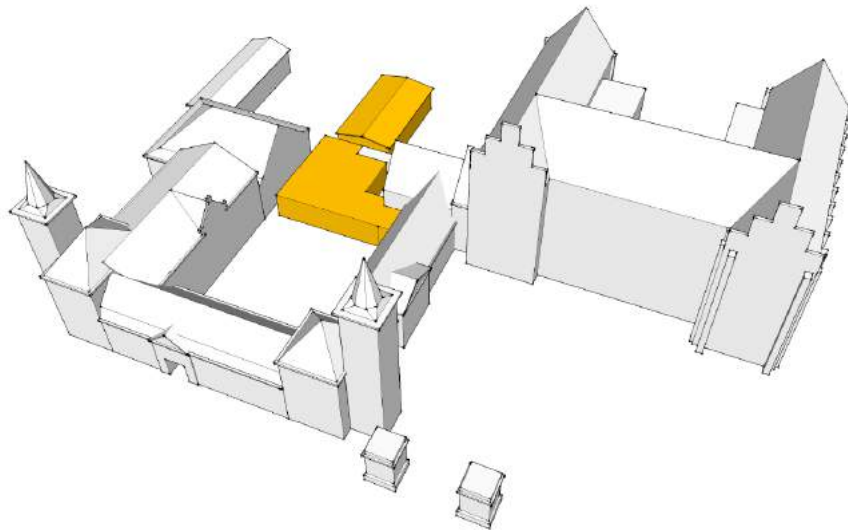
Een voor het complex belangrijke bouwphase is de periode waarin Petrus Regout het geheel in bezit heeft gekregen. Bij de westvleugel worden op de hoeken twee hoge paviljoens met een bijbehorende toren toegevoegd in mergel. De vleugel zelf krijgt bij de poort een fronton en vermoedelijk een nieuwe kap. De kap van de zuidvleugel wordt vernieuwd in een andere vorm (zadeldak). Op de binnenplaats worden bouwdelen toegevoegd parallel aan de zuidvleugel. Aan de boerderij wordt een schuur met vakwerkgevel op de verdieping toegevoegd. Verder wordt de poort met poorthuisjes gebouwd.

Fase 3: 1880-1900

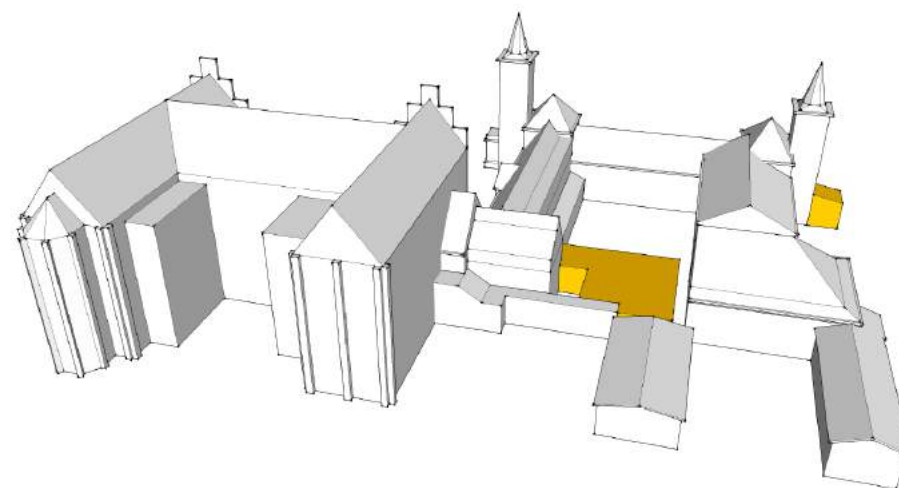
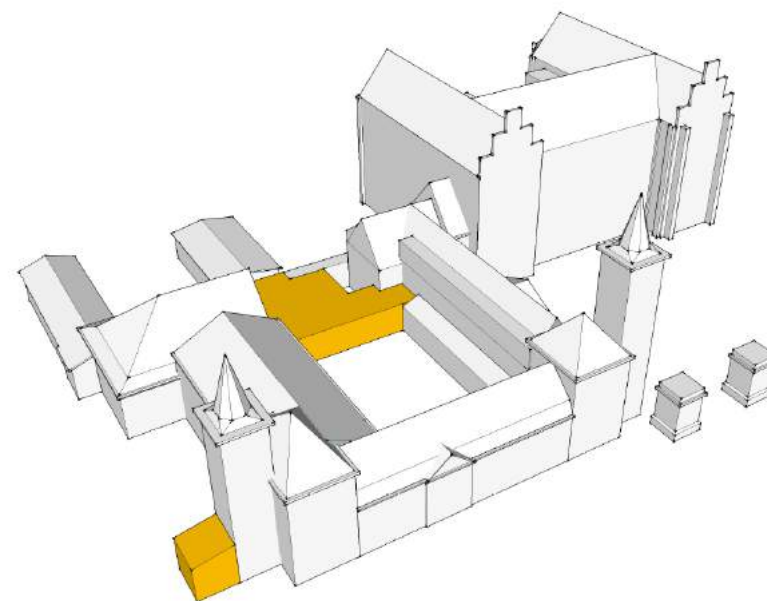
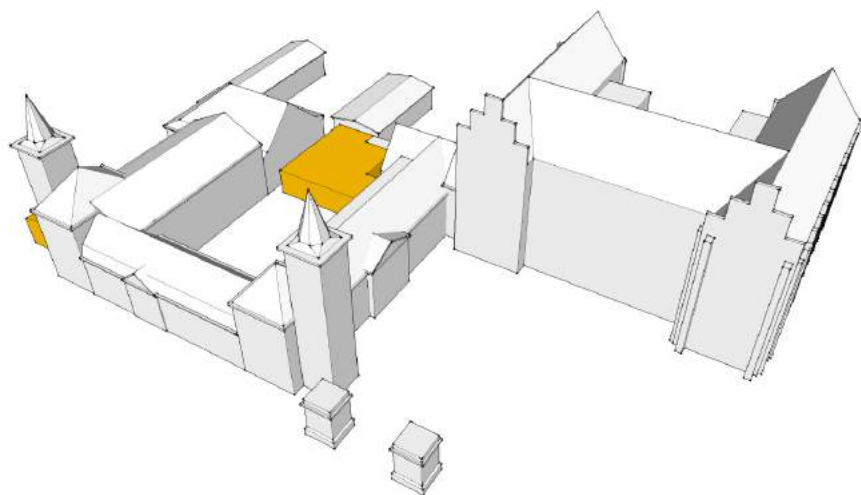
Deze fase uit de late 19de eeuw behelst de omvorming van het buitenhuis tot een klooster en pensionaat. Op de zuidoostelijke hoek wordt een fors U-vormig kloostergebouw met kloosterkapel toegevoegd. De binnenplaats wordt grotendeels ontdaan van bebouwing, aan de oostzijde wordt de carré grotendeels gesloten en wordt een schuur toegevoegd. De noordvleugel krijgt zijn huidige omvang en een topgeveltje op de gevel aan de binnenplaats. Tegen het oude deel van de oostzijde wordt een trap met veranda en overdekte buitengang toegevoegd. De vakwerkschuur uit 1866 wordt verlengd

Fase 4: 1948

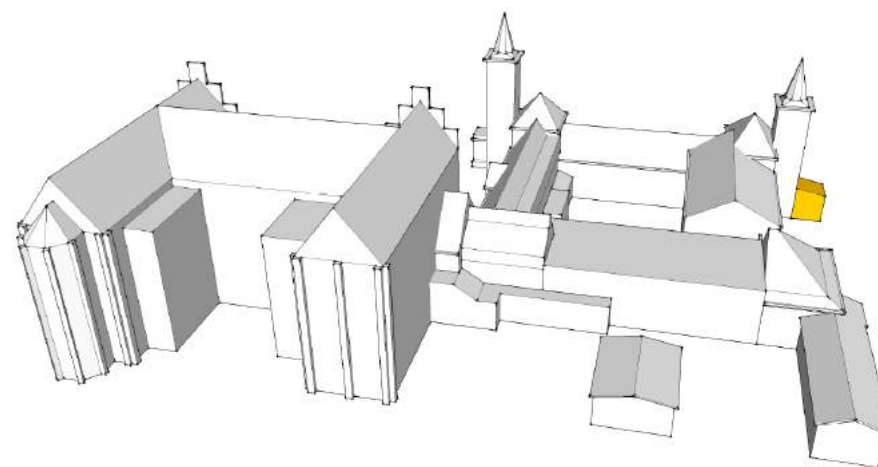
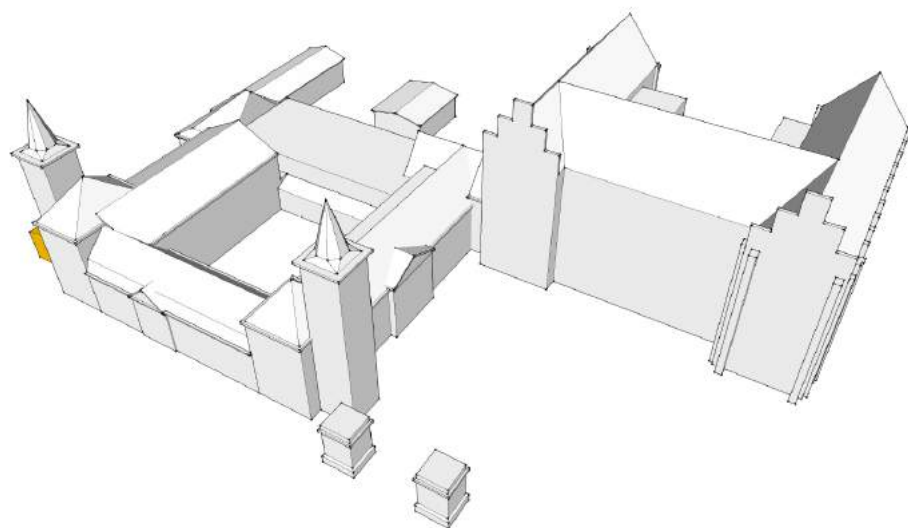
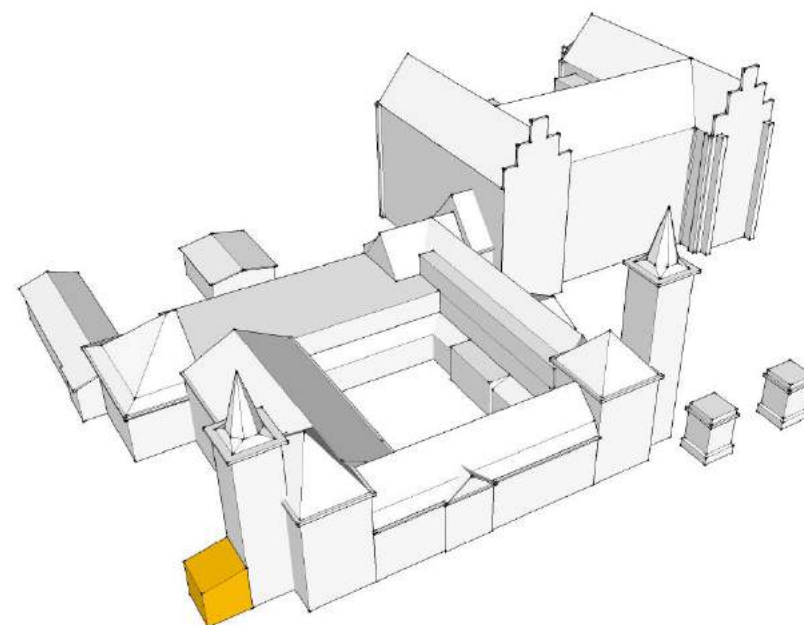
Deze fase behelst met name aanpassingen aan de zuidvleugel, waaraan aan de zijde van de binnenplaats een gang wordt toegevoegd, terwijl verder de zuid- en noordgevels van deze vleugel worden opgehoogd. Ook aan de oostzijde van de omhoekende oostelijke achterbouw van de zuidvleugel wordt de oostgevel opgehoogd en het dak opgewipt. Verder is tegen de noordelijke toren een portiekuitbouw met vermoedelijk een balkon gebouwd. De poort in de westgevel was inmiddels dichtgezet met een vensterpui.

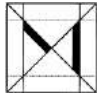

Fase 5: 1958-1961

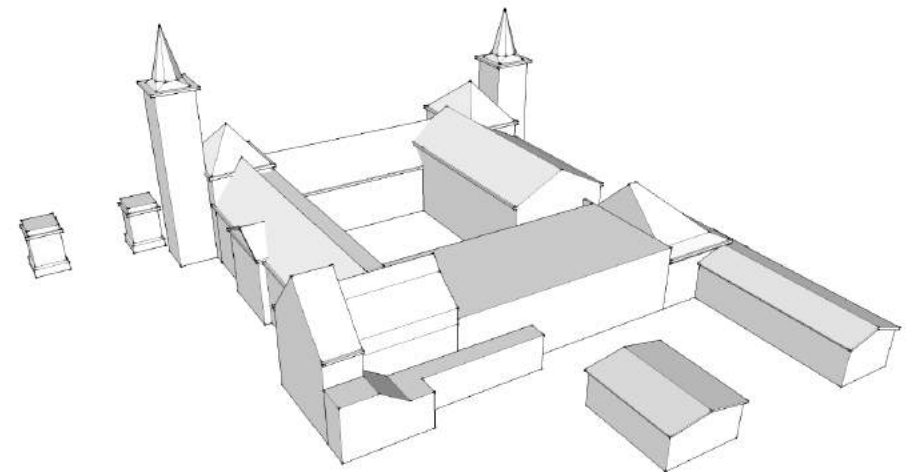
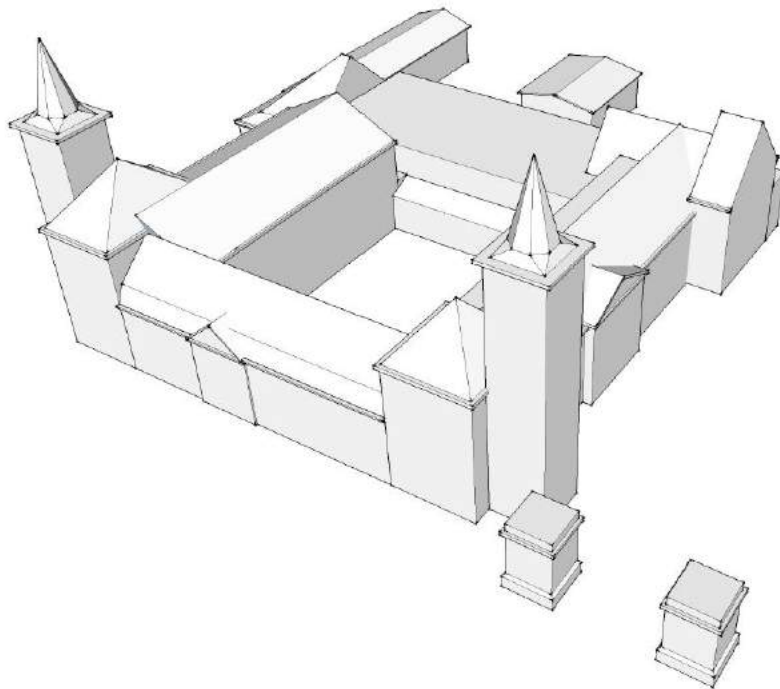
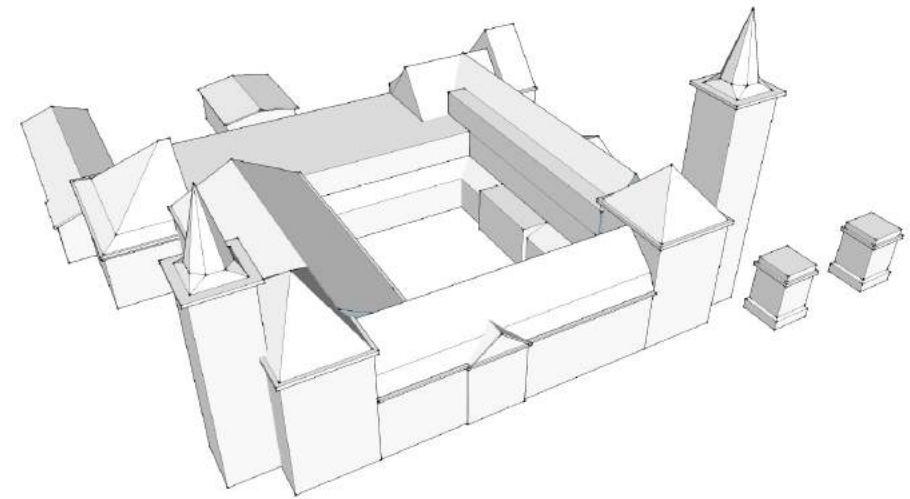
Nadat de Mgr. Van Rijststichting het goed in handen heeft gekregen wordt in 1958 aan de oostzijde van de carré ingegrepen. De boerderij wordt ingekort en een grote gymzaal wordt gebouwd met een gang onder lessenaardak aan de binnenplaats. De schuur uit 1880-1900 moet voor de bouw van de gymzaal worden ingekort. Niet lang daarna worden de drie oude vleugels intern door betonmuren en betonvloeren ingrijpend gemoderniseerd en worden de gevels van de noordvleugel verhoogd (waarbij de topgevel van 1880 aan de binnenplaatszijde verdwijnt). Bij de zuidvleugel wordt aan de zijde van de binnenplaats de gevel nogmaals verhoogd met een in de kap gebouwde verdieping met stenen gevel. De gang van de zuidvleugel werd in het midden onderbroken door een serre met balkon.

Fase 6: 1990-2016

In de tijd (1986-1999) waarin het complex weer door particulieren werd bewoond is het grote U-vormige kloostergebouw gesloopt en het verbindingslid met trappenhuis door een bakstenen gevel dichtgezet. De laat 19de-eeuwse schuur kort voor de gymzaal is sindsdien sterk in verval geraakt. Tijdelijke renovaties in opdracht van de ontwikkelaar Hillgate hebben plaats gevonden, waarbij ondermeer vensters met isolatieglas in de westvleugel zijn aangebracht, maar over het algemeen is verspreid over alle bouwdelen in meer of mindere mate desondanks het verval, mede door vandalisme ingezet. De oostelijke delen zijn al enige jaren bewoond via antikraak, de drie oude hoofd vleugels staan echter leeg.

2.2 SAMENVATTING WAARDEN

In een breder verband bezit het goed hoge cultuurhistorische waarde als één van de in de landgoederenzone rond Maastricht bewaard gebleven landhuizen, die zijn ontstaan vanuit de behoefte van de elite in de late 17de- en 18de eeuw naar het aangenaam verpozen in de natuur en het tonen van de status middels luxueus opgezette landhuizen met luthoven. Van de eerste fase van het goed ten tijde van de familie Van Mewen (1733-36) zijn nog elementen bewaard gebleven waaronder de ommuurde tuin met paviljoens en in kern muurwerk en geveldetails van de zuidelijke vleugel en mogelijk nog delen van muurwerk en de kelders onder de westvleugel. Deze bewaard gebleven onderdelen bezitten ook hoge bouwhistorische waarde.

Vervolgens is ook sprake van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de betrokkenheid en activiteiten binnen het complex van grootindustrieel Petrus Regout. De grote industriëlen, waaronder de puissant rijke Petrus Regout vormden na 1850 de nieuwe elite, wier motieven tot verwerving en verfraaiing van landgoederen feitelijk te vergelijken waren met die van de elite uit het Ancien Regime.

In zijn met prenten van zijn bezittingen verfraaide album voor zijn vrienden pronkte hij ook nadrukkelijk met zijn omvangrijke bezit. Regout heeft met zijn bedrijven, waaronder vooral de befaamd geworden aardewerkfabriek De Sfinx ook in de sociaal-economische geschiedenis van Maastricht een grote rol gespeeld. Door zijn activiteiten op het gebied van kunst en cultuur heeft hij een indrukwekkend erfgoed opgebouwd. De door Regout aan la

Grande Suisse toegevoegde, nog bestaande onderdelen (mergelstenen paviljoens met torens bij de westvleugel, fronton in de westvleugel, poort met poorthuisjes en hekwerken, helft van de van een vakwerkgevel voorziene schuur) bezitten ook een hoge bouwhistorische waarde.

Hoewel de periode (1880-1950) waarin het goed het onderkomen was van een vanwege de Kulturkampf vanuit Duitsland naar Grande Suisse overgekomen zusterorde van betekenis is vanuit cultuurhistorisch en kerkhistorisch oogpunt, hebben de Franciscanessen door latere verbouwingen en uiteindelijke sloop van hun kloostergebouw in materiële zin binnen het complex weinig nagelaten. Alleen de uitbreiding van de schuur van 1866, de buitentrap binnen een veranda met gang aan de oostzijde en een travee met trappenhuis tegen het rechter deel van de zuidgevel zijn daarvan na sloop van het grote U-vormige kloostercomplex overgebleven. Deze elementen hebben wel enige bouwhistorische waarde.

Van de latere eigenaars zijn de gedane ingrepen van een veel mindere betekenis op het vlak van monumentale waarden. De door de Mgr. Van Rijnstichting toegevoegde gymzaal heeft wel positieve waarde. De daarop volgende structurele ingrepen in de casco's van de oude vleugels hebben er toe geleid dat in het interieur van de diverse bouwdelen maar weinig waardevolle elementen en structuren behouden zijn gebleven.

Voor een volledige omschrijving van de waarden verwijzen we naar hoofdstuk 5 en de daarmee samenhangende plattegronden met getrapte waardestellingen, die in de bijlage zijn opgenomen.

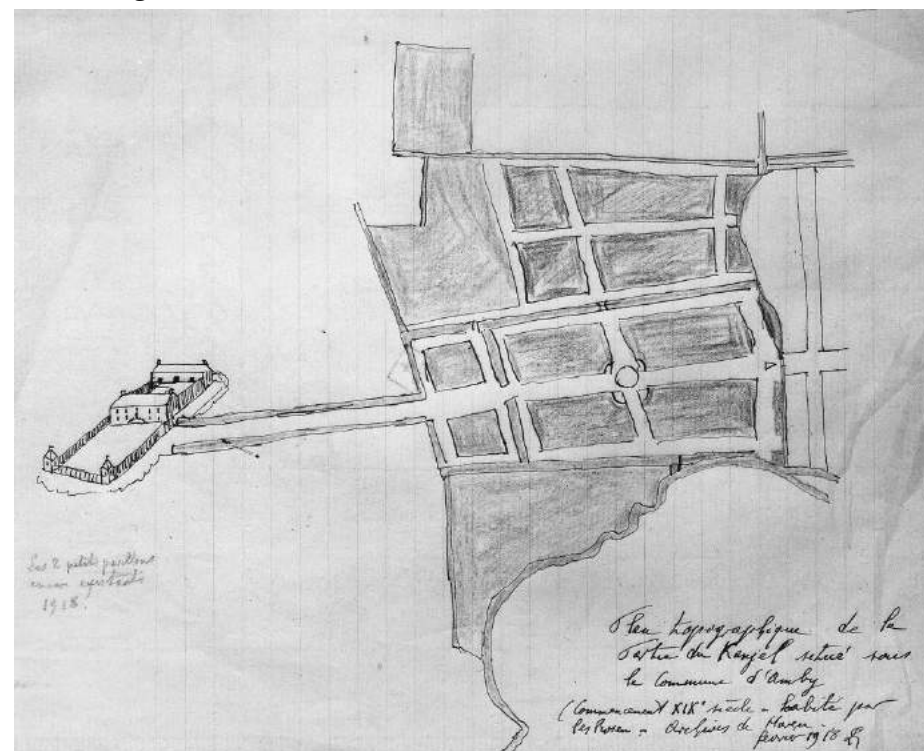

3 HISTORISCHE CONTEXT EN BOUWGESCHIEDENIS

3.1 ONTWIKKELINGEN IN DE ACHTTIENDE EEUW³

De tot dusver oudst bekende gegevens met betrekking tot dit complex dateren uit de eerste helft van de 18de eeuw. In 1733 krijgen Jacob van Mewen en zijn echtgenote Maria Anna Pleugmaeckers toestemming van de bisschop van Roermond om in de kapel van de Kanjel missen op te dragen.⁴ Bekend is dat deze voorname familie van Mewen een reeds bestaande hoeve (met de naam de Kanjelhoeve, verwijzend naar de rond deze hoeve verlopende beek de Kanjel) heeft omgebouwd tot een fraaie buitenplaats, die ook de naam De Kanjel kreeg. Gezien het feit dat ze in 1733 al toestemming kregen voor het opdragen van missen in de huiskapel, moet de verbouwing van hoeve tot landhuis toen al op zijn minst ver gevorderd zijn geweest. Zuidelijk van het huis werden, waarschijnlijk in 1736⁵, twee barokke paviljoens gebouwd, via tuilmuren verbonden met het huis en onderling. Het doel van het tot stand brengen van een landgoed buiten de stad wordt ook duidelijk uit de opschriften boven de toegangen van deze paviljoens. Men wil buiten de hectiek van de stad in de natuur een goed maken voor een recreatief, arcadisch doel. Aangenaam verpozen in een gecreëerd arcadië. Dit kwam voort uit het nostalgische verlangen van de elite naar de eenvoud van de natuur, samengevat in het klassieke adagium *Et in Arcadia ego* (ook ik leefde eens in Arcadië). De opschriften boven de beide paviljoens verwijzen naar dit

doel. Op het zuidwestelijke paviljoen staat namelijk *Sit Gaudium Ruri* (Laat de vreugde op het platteland komen...) en op het zuidoostelijke paviljoen staat *Quibus Cura Traiecti* (...aan degenen die zorg dragen voor de stad Maastricht). Het goed was dus bestemd voor het aangenaam verpozen in de “natuur” van de elite van Maastricht. Deze natuur was uiteraard zorgvuldig vormgegeven in die tijd via strak gelijnde formele tuinen. Dit zien we ook bij de Kanjel, waar oostelijk van het huis ook al spoedig een heus landgoed met formele tuinen ontstond.⁶

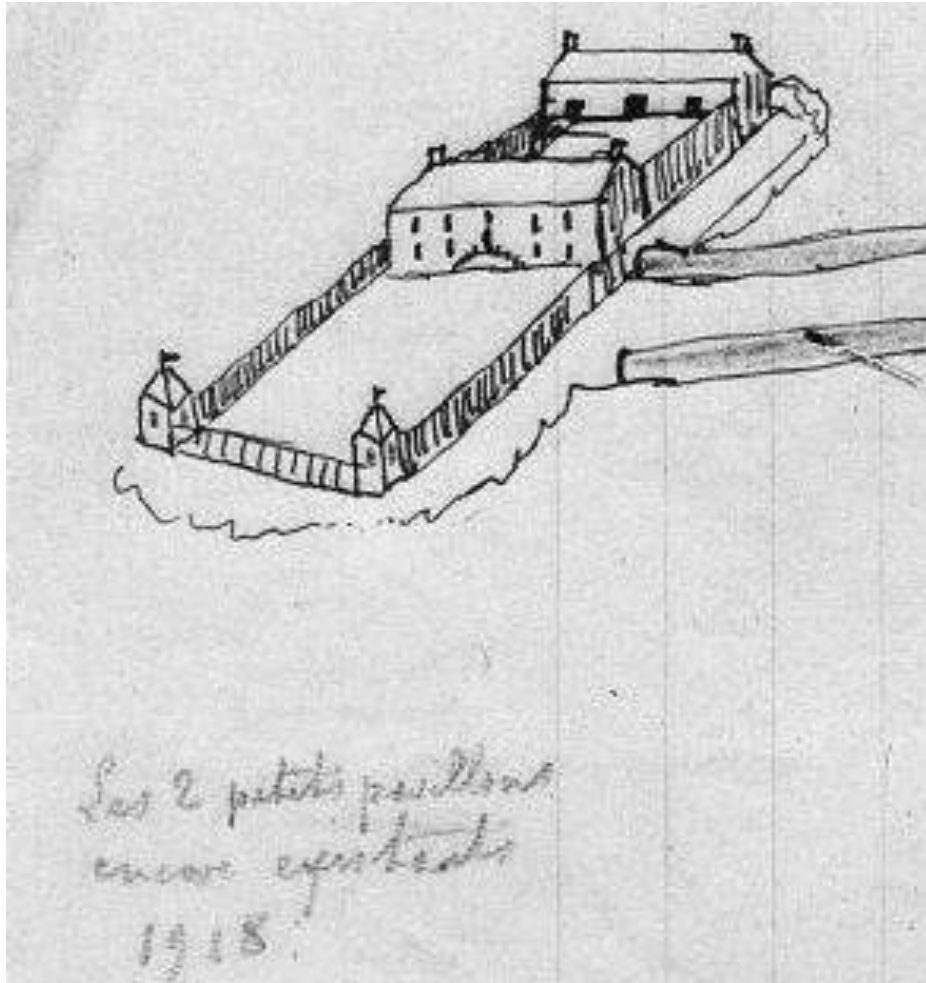
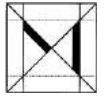
Primitieve schets uit 1918 die de Kanjel met tuinen in zijn oorspronkelijke 18de-eeuwse toestand moet weergeven. Beeldbank RCE nr. 54.880

³ De gegevens van deze paragraaf zijn onverkort overgenomen uit het bouwhistorisch rapport van 1999.

⁴ Bouwhistorisch onderzoek 1999, p.32 en noot 2 aldaar.

⁵ Het jaartal 1736 is afgeleid uit de optelsom van de Romeinse cijfers van de beide tijdverzen boven de entrees van de paviljoens. Bouwhistorisch onderzoek 1999, p.22 en noot 1 aldaar.

⁶ Het is niet duidelijk of de tuinen volgens Frans model of volgens het 18de-eeuwse Hollandse stramien zijn aangelegd. Het rapport uit 1999 pleit voor een nader onderzoek hiernaar, een pleidooi dat ook wij onderschrijven.

Uitvergroting van het huiscomplex op de schets van 1918. Te zien zijn de twee middels muren verbonden paviljoens en het complex met een zuid- en noordvleugel, ook weer verbonden met muren die samen met de vleugels een binnenplaats omgeven. De voorvleugel had een bordestrap in het midden.

De tijdsverzen *Sit Gaudium Ruri..* en *Quibus Cura Traiecti* boven de entrees van de in 1736 gebouwde tuinpaviljoens.

Jacob van Mewen was een uitermate succesvolle lakenfabrikant, die zijn produkten tot ver in Europa (onder meer ook in Italië) wist af te zetten. Zijn fabriek was gevestigd op de Houtplaats, het winterverblijf in de stad lag in de Looierstraat. De waarde van zijn lakenfabriek in Maastricht werd na zijn dood in 1738 geschat op meer dan 110.000 gulden. Met de winst van de onderneming werd geïnvesteerd in onroerend goed. De Kanjelhof verwerft het echtpaar Van Mewen – Pleugmaeckers op 22 april 1722. In de akte staat de hof als volgt omschreven; *Den Canjelhof met de twee aengehoerige weyden ende den hof daeraen gelegen, groot tesaemen acht boenderen min eenen halven morgen of daerontrent, belast met eenige molsters rogge uytgeldende in eenen meerderen pacht met den bempt van de eedele heer Van Eyll, reyngenoten naer den westen de gemeyne Maestrichterstraet, naer den noorden het straetje en de prinsesse van Lichtensteyn, naer den suyden sijne eminentie d'heer Landtcommandeur, naer den oosten den Kleynen Canjel, ende dat met alle het brouwgetuygh ende ap- ende dependentiën van dien....*

Ze kochten het complex van de weduwe van Lambertus Maenen, die zelf de Kanjelhof had verkregen na een familiedeling op 19 maart 1719.⁷

⁷ Bouwhistorisch rapport 1999 p. 33 en noten aldaar.

In de jaren tussen 1759 (als de familie Van Mewen nog opnieuw vergunning vraagt voor opvoeren van missen in de kapel) en 1762 (als de gravin van Kameke deze vergunning aanvraagt) moet de familie Van Mewen de Kanjel verkocht hebben aan de familie Van Looz-Corswarem, in de persoon van gravin von Kameke. Zij doopte het goed Bellevue, een naam die nooit echt ingeburgerd is geraakt. In 1789, als ze inmiddels al geruime tijd in Berlijn woonachtig is, wordt het landgoed in een testament van 20 april 1789 vermaakt aan de graaf Von Wartensleben. Daarna is het goed op 8 december 1801 verkocht aan Alexandre Frederic, graaf van Kameke, tevens een neef van de eerdere eigenaresse gravin van Kameke. Hij was financieel raadsheer van de koning van Pruisen in Berlijn. Gezien de nog altijd troebele tijden in de late 18de- en vroege 19de eeuw is hij vermoedelijk nauwelijks of nooit in Maastricht geweest. Hij verkoopt het goed dan ook per volmacht op 21 februari 1804.

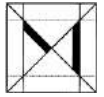
Het blijft enigszins onduidelijk wat er gedurende de 18de eeuw tot stand is gebracht. In ieder geval is de zuidvleugel toen in kern ontstaan als de representatieve woonvleugel in samenhang met de ommuurde tuin daarvoor met de twee barokke paviljoens. Verder was er waarschijnlijk al een vleugel aan de straat en een noordvleugel. Van deze noordvleugel zijn vermoedelijk de twee mergelstenen gewelfkelders en de bijbehorende gang behouden gebleven en mogelijk nog opgaand werk in de zuidgevel van de noordvleugel, links van de bouwnaad. Deze laatst genoemde bouwdelen hadden vooral een functie als schuren en stallen en vormden met de woonvleugel een U-vormig complex. Naast deze kern waren aan de oostzijde ook reeds de uitgebreide formele tuin met grachten en twee rechthoekige vijvers gerealiseerd. De beek de Kanjel doorkruist deze tuinen ter hoogte van de vijvers.

Zicht op de gevel van de zuidvleugel die in kern nog dateert uit de periode 1730-36.

Beeldhouwwerk in het fronton van de zuidgevel.

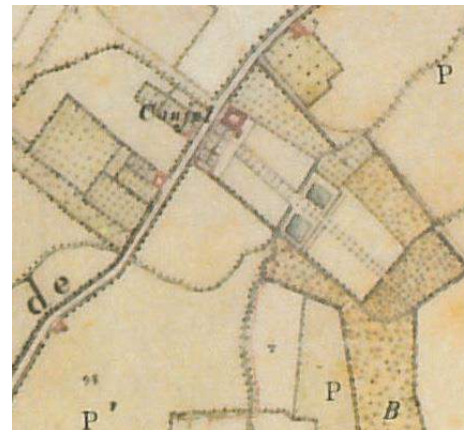
Een nog 18de-eeuwse topgevel van een korte dwarsvleugel rechts achter de zuidvleugel.

Zicht in de noordelijke kelder van de naast elkaar gelegen kelders in de westvleugel.

Zicht in de zuidelijke kelder van de westvleugel.

Uitsnede van de Tranchotkaart (1840) met het goed de Kanjel (geschreven als Canjel). Op deze kaart is het huis als een carré getekend wat waarschijnlijk niet klopt. De tuinen en vijvers zijn ook zichtbaar.

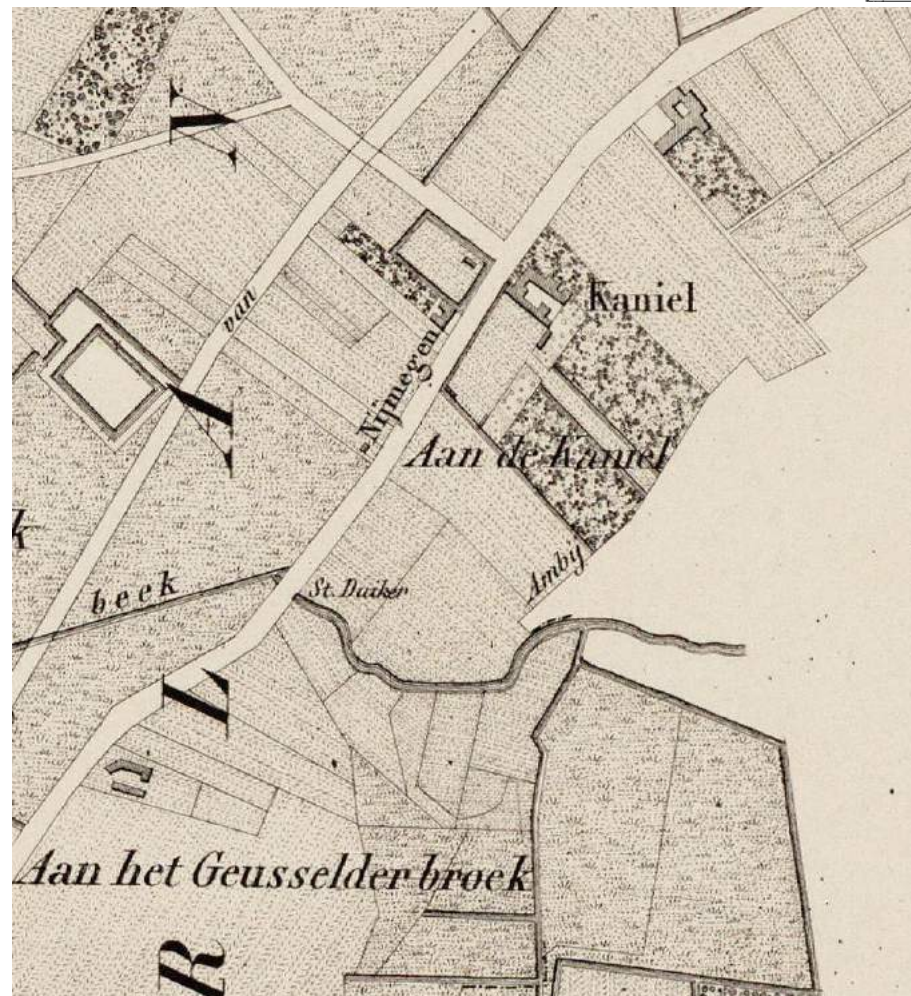

3.2 ONTWIKKELINGEN IN DE NEGENTIENDE EEUW⁸

De nieuwe eigenaren van de Kanjel vanaf 1804 werden Charles Henri Hyacinthe de Rosen en Albertine Hélène de Grady de Bellaire. Dit echtpaar was woonachtig op kasteel Borgharen. Het goed, gelegen in de toenmalige gemeenten Meerssen (het feitelijke huis) en Amby (andere stukken grond) werd omschreven als *une maison, jadri et prairie, situés sur la route de Maestricht à Meerssen, nommé de Canjel ou Bellevue, avec plusieurs appartements, fornant le batiment de maitre, cour, deux remises ou granges, plus deux écuries et dependances*.

Het echtpaar De Rosen heeft het goed met name wat betreft de omliggende gronden tussen 1806 en 1820 behoorlijk uitgebreid wat blijkt uit de omschrijving van het goed in de verkoopacte uit 1828. Het goed wordt dan als volgt omschreven: *Het heerenhuis, langs den grooten weg tusschen Maastricht en Meerssen gelegen, met aangehoorige gebouwen, voorplaats of bassecour, lusthof, moestuin, vijvers, gragten, lanen, bosschen, weiden, beemden bouwlanden en verdere aangehoorigheden*. Het goed omvat dan 16 hectare, 37 are en 39 centiare.

In 1828 ging het goed over in handen van juffrouw Elisa Clementina Ransonet, die huwde met Hendrik Lambert Frans Constantin De Cramer de Born, eigenaar van de kastelen Born en Grasboek. Ze hebben zelf ook op de Kanjel gewoond en hun enige kind is daar geboren.

Uitsnede uit de rivierkaart van 1849, waarop alleen het gedeelte van het goed dat onder de gemeente Meerssen viel is getekend. De formele tuinen lagen grotendeels binnen de grenzen van de gemeente Amby. Bij het hier als Kaniel gespelde huis zien we een U-vormige plattegrond weergegeven met aanbouwen aan de zuid- en noordvleugel. Deze getekende delen dateren vermoedelijk nog grotendeels uit de 18de eeuw. RA Maastricht.

⁸ De gegevens voor deze paragraaf zijn deels overgenomen uit het bouwhistorisch rapport van 1999 en verder van eigen archiefonderzoek naar de bouwtekeningen.

Een goed beeld van het perceel en de ontwikkelingen tussen 1830 en 1880 wordt gekregen aan de hand van de kadastrale gegevens uit die eeuw. Op de vroegste kaarten (uit omstreeks 1832) heeft de bebouwing op het landgoed een U-vorm met de open zijde richting het oosten. Ook de rivierkaart uit 1849 geeft dit beeld weer. Aan de westzijde van de U-vorm was de doorgaande straat van Maastricht naar Meerssen gelegen. De zuid en noordvleugel hadden verschillende uitbouwen. Zo was de zuidelijke vleugel aan de achterzijde voorzien van een brede, korte uitbouw. Aan de oostzijde was ook nog een smal bouwdeel aanwezig. Aan de straatzijde stak de zuidvleugel tevens nog door waardoor de parallel aan de straat gelegen oostvleugel wat verder van de weg terug was gelegen. De oostvleugel stond haaks op de noordvleugel. Deze noordvleugel had een aantal uitbouwen aan de noordzijde.

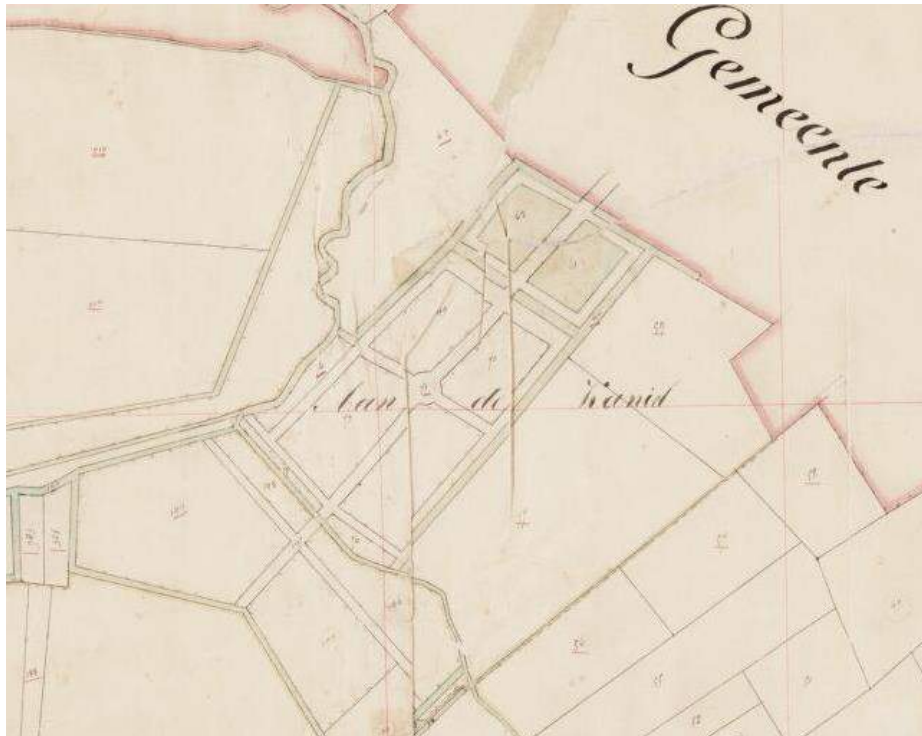
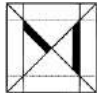
Ten zuiden van de U-vormige bebouwing was een open terrein gelegen dat in het zuiden werd afgesloten door middel van een sloot en een tuinmuur met twee vierkante gebouwtjes op de hoeken (de paviljoens van 1736). Aan de westzijde was tussen dit terrein en de doorgaande straat een sloot gesitueerd. Vreemd genoeg is er in de kadastrale legger geen verwijzing naar de toenmalige eigenaar van dit stuk land, waarvan we weten dat dit Elisa Ransonet en Hendrik Cramer de Born waren.

Het perceel waar de bebouwing op stond had het nummer 902 gekregen. Dit nummer behoorde in 1832 toe tot eigenaar Hendrik Cramer uit Kanjel. De rondom de bebouwing gelegen percelen behoorde ook toe aan Hendrik Cramer en bestonden uit verschillende (lust)tuinen, boomgaarden, vijvers en een dreef. Aan

de andere zijde van de waterstroom de Kanjel, op grondgebied van de gemeente Amby, liep de tuin verder. Dit deel bestond voornamelijk uit hooilanden, grond waar hakhout werd gegroeid en verschillende vijvers.

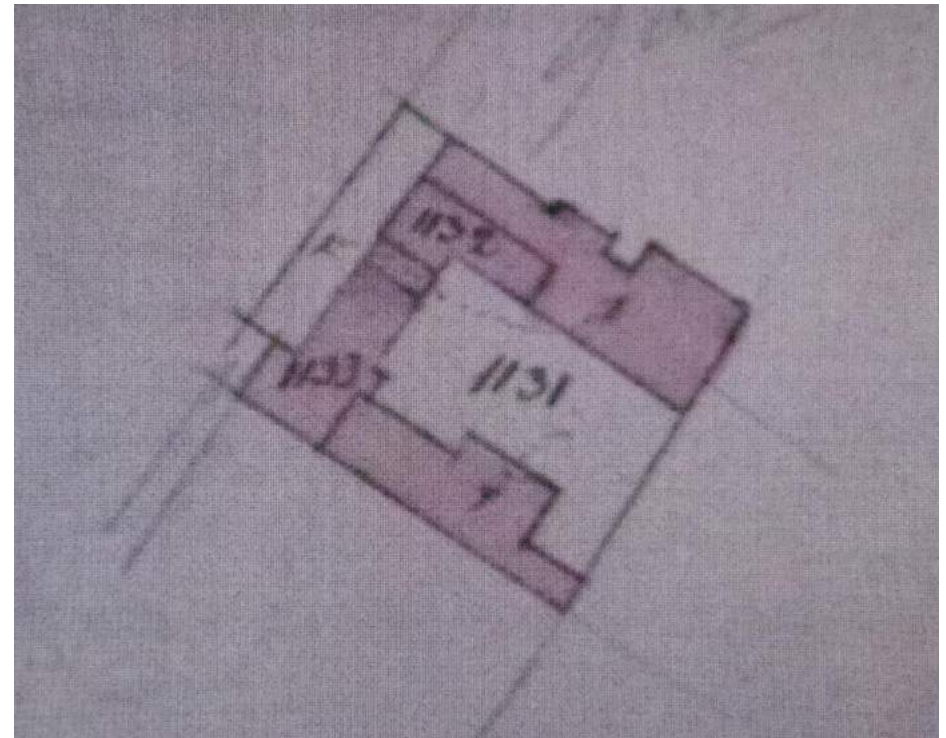
Kadastrale minuutplan, Gemeente Meerssen, sectie C blad 02, 1832. De hier weergegeven situatie met betrekking tot de bebouwing is waarschijnlijk reeds in de 18de eeuw ontstaan.

Kadastrale minuutplan, Gemeente Amby, sectie C blad 01, 1832. Hierop zijn de formele tuinen oostelijk van het landhuis getekend en de loop van de Kanjelbeek.

Een volgende indruk van de U-vormige bebouwing op het perceel stamt uit 1848. In dat jaar werden verschillende bouwdelen opgesplitst waardoor het perceel uit drie kadastrale nummers bestond. Onder nummer 1131 behoorde de grote binnenplaats en de zuidvleugel. Deze vleugel bestond in 1848 uit een ongelijk rechthoekig bouwdeel inclusief de eerder geconstateerde uitbouwen dat aansloot op de vleugel aan de straatzijde. Deze L-vormige westvleugel met nummer 1133 was in 1849 in gebruik als fabriek of werkplaats en werd in 1848 in tweeën gesplitst en voor

de helft onder perceelnummer 1132 ondergebracht. Onder dit nummer behoorde de rest van de westvleugel en de gehele noordvleugel, inclusief de uitbouwen aan de achterzijde. Uit de hulpkaart van 1848 blijkt dat de westvleugel bestond uit meerdere bouwdelen. Zo was er een smal rechthoekig deel en een smal L-vormig deel. Uit het veldwerk van 1849 blijkt dat hier (in nummer 1132) een molen was gesitueerd. Wat voor soort molen dit moet zijn geweest is niet bekend. Het westelijke L-vormige deel van nr. 1132 komt overeen met het gedeelte onder de westvleugel dat onderkelderd is met mergelstenen gewelfkelders en een bakstenen gang.

Kadastrale hulpkaart uit 1848.

De noordvleugel was een verzameling van brede en smallere gebouwen, vermoedelijk in verschillende fases tot stand gekomen en in gebruik als stal. Op 6 april 1857 werd het complex door de eigenaars Henri Cramer de Born en zijn dochter Jenny Clementine Cramer voor negen jaar verhuurd aan de vermicellifabrikanten Guillaume Bauduin en Emmanuel Coenegracht. De laatst genoemde ging er ook wonen.⁹ De produktie van vermicelli vond plaats in de westvleugel aan de straat. Het complex, dat werkte op stoom, vervulde in die periode dus ook een industriële functie.

Een belangrijke fase in de geschiedenis treedt aan wanneer Jenny Clementine Cramer de Born samen met haar tweede echtgenoot Amédée Louis Marie Antoine Dupuis de Watremont op 3 april 1863 het goed de Kanjel verkoopt aan de puissant rijke Maastrichtse industrieel Petrus Regout, oud lid van de Eerste Kamer, ridder in de Ordes van de Nederlandse Leeuw en Lid van het Legioen van Eer in Frankrijk.

Transformatie onder Petrus Regout

Petrus Regout krijgt meerdere landgoederen (Kanjel, Petit Suisse, Vaeshartelt) en gronden in dit gebied in bezit en begint al spoedig aan grootschalige nieuwbouw- en verbouwingscampagnes, ook bij het goed de Kanjel. Net als de edelen uit het Ancien Regime streeft Regout naar de realisatie van een arcadië buiten Maastricht, waar hij en zijn familieleden en vrienden aangenaam kunnen verpozen. Wat betreft de toegepaste tuinkunst en architectuur zijn de visies van Regout en zijn tijdgenoten in vergelijking met de tijd waarin de familie Van Mewen actief was sterk gewijzigd onder invloed van de

Romantiek. In de tuinkunst overheerste in de tweede helft van de 19de eeuw de Engelse landschapstuin met grillige vijver- en waterpartijen, follies en slingerende paden met afwisselend solitair, bossages en langs paden gegroepeerde heesters. Ook bouwde men soms follies (nepruïnes of louter voor de sier gebouwde tempeltjes en hutten) in die tuinen. Een dergelijke tuin is door Regout gerealiseerd bij het toen ook volledig nieuw gebouwde huis La Petite Suisse, zuidelijk van de Kanjel, waarbij de vijvers onderdeel waren van de grillig verlopende Kanjelbeek. Het contrast tussen de naast elkaar gelegen romantische tuinen van La Petit Suisse en de formele tuinen van de Kanjel was groot en illustratief voor de ontwikkeling die de tuinkunst tussen 1700 en 1900 had doorgemaakt.

De geest van de Romantiek drong ook door in de architectuur van die tijd, waarbij men inspiratie zocht bij de bouwstijlen en bouwvormen uit het verre verleden, met name de gotiek en renaissance, bij het door Regout van Kanjel naar La Grande Suisse omgedoopte landhuis herkenbaar aan de beide grote torens in mergel met renaissance-motieven die aan weerszijden van de westvleugel werden toegevoegd.

Pas onder dwang verliet de vermicelli- en macaronifabriek Pagnier & Cie eind 1864 het complex, waarna Regout met de verfraaiing kon aanvangen. De verschillende dakconstructies van de vleugels bleken in een slechte staat te verkeren waardoor ook een grootscheepse renovatie plaats moest vinden. De aan de straat gelegen westvleugel kreeg in de middenas een fronton met in het tympaan de nieuwe naam Grande Suisse en op de beide uiteinden van deze vleugel kwam een mergelstenen paviljoen met een hoge

⁹ Bouwhistorisch rapport 1999, p. 39

toren van meerdere bouwlagen in mergel. De torens waren niet even hoog, de zuidelijke is hoger uitgevoerd. De torens kwamen tot stand in 1866 en 1867. Aan de straat rechts naast de westvleugel werden in 1866 ook twee mergelstenen poorthuisjes met een fraaie poort toegevoegd. Deze poort kwam te staan bij de oude hoofdas die onder langs het complex van oost naar west liep. De overtuin aan de andere kant van de straat kreeg pal tegenover de nieuwe poort ook een nieuwe, wel iets eenvoudigere, maar ook in mergelsteen opgetrokken poort. De werkzaamheden waren uitbesteed aan aannemer J.P. Prevoo.

Regout verhuurde zijn bezittingen ook weer deels onder. Delen van la Grande Suisse werden verhuurd aan J.A. Pattijn (een Oost-Indisch Hoofdambtenaar met verlof uit Amsterdam), de heer De L'Arbre en landbouwer Willem Koekelkoorn uit Amby, die de in 1866 uitgebreide boerderij in de noordoostelijke hoek betrok.

Gevelsteen met een voorstelling van De Boer in de westgevel van de noordoostelijke vleugel.

Kadastrale hulpkaart uit 1866. De poortgebouwtjes, de noordelijke toren en de uitbreiding van de boerderij zijn hierop reeds weergegeven. De noordvleugel is in twee delen opgesplitst met een doorgang, terwijl op de binnenplaats parallel aan de zuidvleugel een grote vleugel is gebouwd.

Vogelvlucht van de landgoederen La Grande Suisse en Petite Suisse uit het Album *dédié à mes enfants et mes amis* uit 1868 en uitgegeven in opdracht van Petrus Regout. De Engelse landschapstuin van La Petite Suisse op de voorgrond is duidelijk zichtbaar. Overigens geeft deze tekening een door Regout gewenste, maar niet geheel als dusdanig ook gerealiseerde situatie weer. Uit: Rapport Buitengoed Geul & Maas Bureau Verbeek

In 1866 werd de bebouwing op het perceel grondig veranderd. De zuidgevel van de zuidvleugel werd voorzien van een toren aan de straatkant (noordzijde) en kreeg een middenrisaliet. Waarschijnlijk ontstonden toen ook de hoge vensters rechts van de risaliet. Tevens werd de achterzijde van de vleugel uitgebreid. In de oksel van de zuid- en westvleugel werd een nieuw deel gebouwd waardoor de achtergevel van de westvleugel verder naar achteren kwam te liggen. Op de binnenplaats kwam een nieuw rechthoekig bouwdeel tot stand dat aansloot op de nieuwe achtergevel van de

westvleugel. Aan de noordzijde werd de noordvleugel voorzien van een toren. De noordvleugel werd opgesplitst in twee delen door middel van het creëren van een gang. Hierdoor bestond de noordvleugel niet langer meer uit een geheel maar uit een voorste bouwdeel met uitbouw en een losstaand achterste bouwdeel (de boerderij). Bij dit achterste bouwdeel werd aan de oostzijde tevens een smalle rechthoekige uitbouw (schuur met vakwerkgevel) gerealiseerd. Deze gebouwen zijn nog altijd aanwezig.

De kadastrale hulpkaart van 1866 suggereert dat de oude zuidvleugel pas toen een risaliet zou hebben gekregen met het gebeeldhouwde timpaan. Naar onze mening hoort de risaliet met fronton, ook afgaande op het beeldhouwwerk in het timpaan, bij de eerste fase in de 18de eeuw.¹⁰

Ten zuiden van de bebouwing werden tegen de straatkant op het terrein twee vierkante poortgebouwtjes in mergel opgetrokken. Tenslotte waren in 1866 ook nog altijd de zuidelijke gebouwtjes (paviljoens uit 1736) op de hoeken van de perceelgrens aanwezig. Alle gebouwen hadden in 1866 een perceelnummer (1608). Het terrein ten zuiden van de gebouwen had ook een zelfstandig nummer (1609). Dit veranderde in 1867 als de gebouwen massaal werden opgesplitst en in totaal negen nieuwe perceelnummers ontstonden. Dit hing vermoedelijk samen met de eerder genoemde onderverhuur aan drie verschillende personen. Ten opzichte van de hulpkaart uit 1866 was de bebouwing vrijwel identiek met uitzondering van de uitbouw aan de zuidoostzijde van de zuidvleugel en de tweede toren aan de zuidwestzijde.

¹⁰ Wanneer we dit zeker wat het rankwerk verfijnde beeldhouwwerk vergelijken met dat van het timpaan in de westvleugel (ontstaan in 1866 onder Regout) dan is er een duidelijk stilistisch verschil waarneembaar, waardoor een ontstaan in dezelfde periode niet waarschijnlijk lijkt.

Kadastrale hulpkaart uit 1867. Hierop is ook de zuidelijke toren getekend en is het complex verder kadastraal opgedeeld, mogelijk ten behoeve van het verhuren aan derden.

De door Regout in 1866 toegevoegde mergelstenen noordelijke toren met paviljoen. De beeldnissen op de tweede geleding vertonen neorenaissancevormen. De ronde vensters bevatten ijzeren industriële wielen, verwijzend naar Regouts achtergrond.

De door Regout in 1866 toegevoegde mergelstenen poortgebouwtjes.

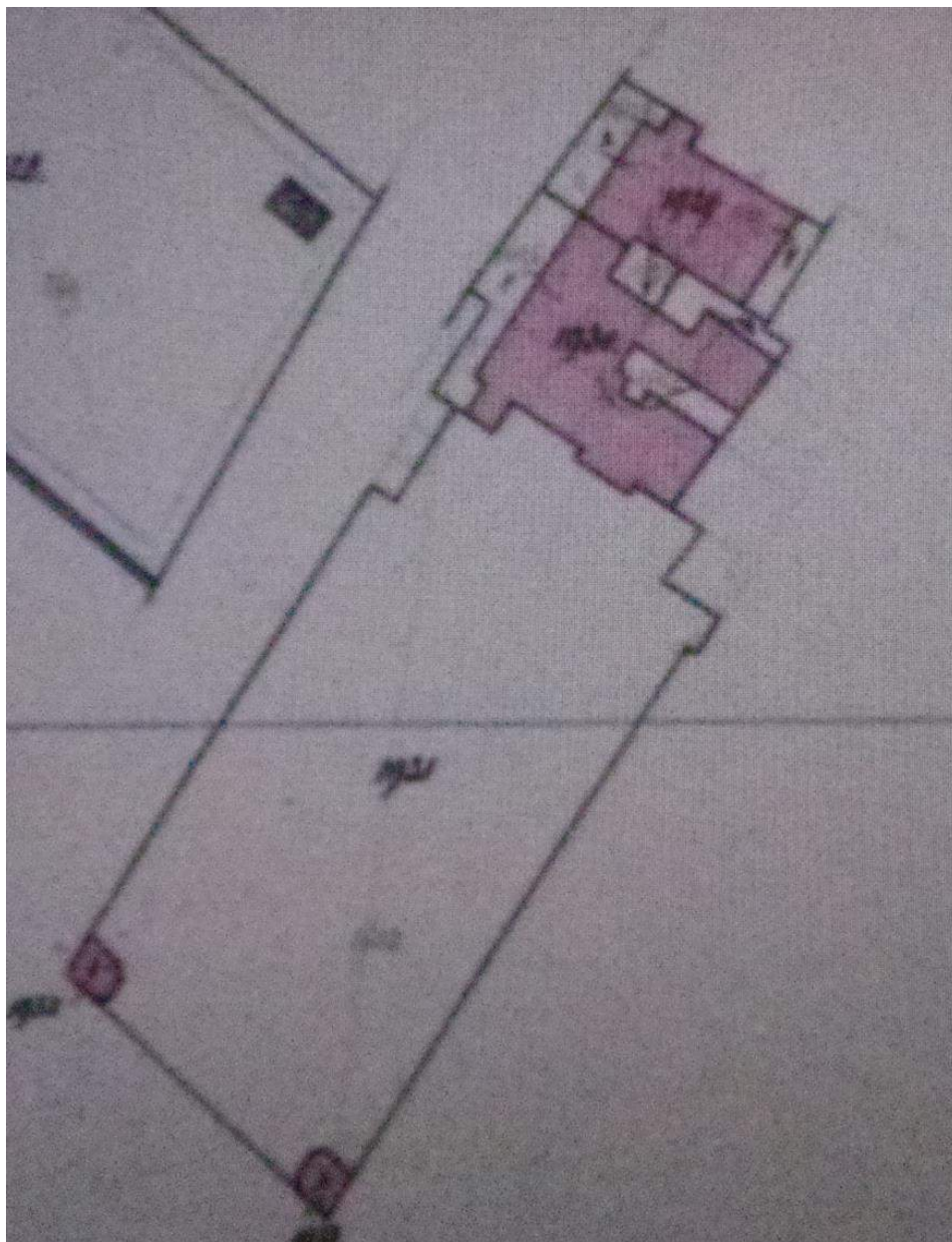

Het achterste deel van deze vakwerkgevel behoort tot de in 1866 toegevoegde schuurvleugel van de boerderij. Het voorste deel betreft een iets latere uitbreiding.

Door de toevoeging van de mergelstenen paviljoens en torens en de middenrisaliet met fronton met de naam Grande Suisse werd het aanzicht van het complex vanaf de straat grondig gewijzigd.

Kadastrale hulpkaart uit 1877. De oostelijke delen zijn hier niet getekend.

1879: La Grande Suisse wordt een klooster en pensionaat

Op 30 oktober 1877 besloten Regout en zijn echtgenote Maria Aldegonda Huberechts tot de verkoop van het goed ten behoeve van de stichting van een pensionaat van de ten gevolge van de Kulturkampf uit Pruisen verdreven congregatie van de zusters Franciscanessen van Boetvaardigheid en Christelijke Liefde. De congregatie die zich onder meer bezig hield met onderwijs voor meisjes kwam uit Nonnenwerth, een eiland in de Rijn bij Königswinter. De zusters moesten op last van de Pruisische regering Nonnenwerth op 1 mei 1879 verlaten. Het moederhuis van deze congregatie in Steyl had de bui al zien hangen en op 30 oktober 1877 La Grande Suisse van Regout overgenomen.¹¹

De situatie weergegeven op de hulpkaart in 1877 is vrijwel onveranderd gebleven met uitzondering van de samenvoeging aan de voorzijde van het gebouw van bijna al de verschillende perceelnummers tot twee percelen. Het perceel met nummer 1930 bestond uit de zuidvleugel en een deel van de westvleugel met uitbouw op de binnenplaats. Tot nummer 1929 behoorde het voorste deel van de noordvleugel en het andere deel van de westvleugel. Tussen de verschillende gebouwen liepen gangen en/of binnenplaatsen.

Het terrein ten zuiden van de gebouwen had met nummer 1931 ook een nieuw perceelnummer gekregen, hetzelfde gold voor de twee vierkante gebouwtjes op de zuidelijke perceelgrens. Vermoedelijk is deze opmeting ook verricht ten behoeve van de verkoop door Regout.

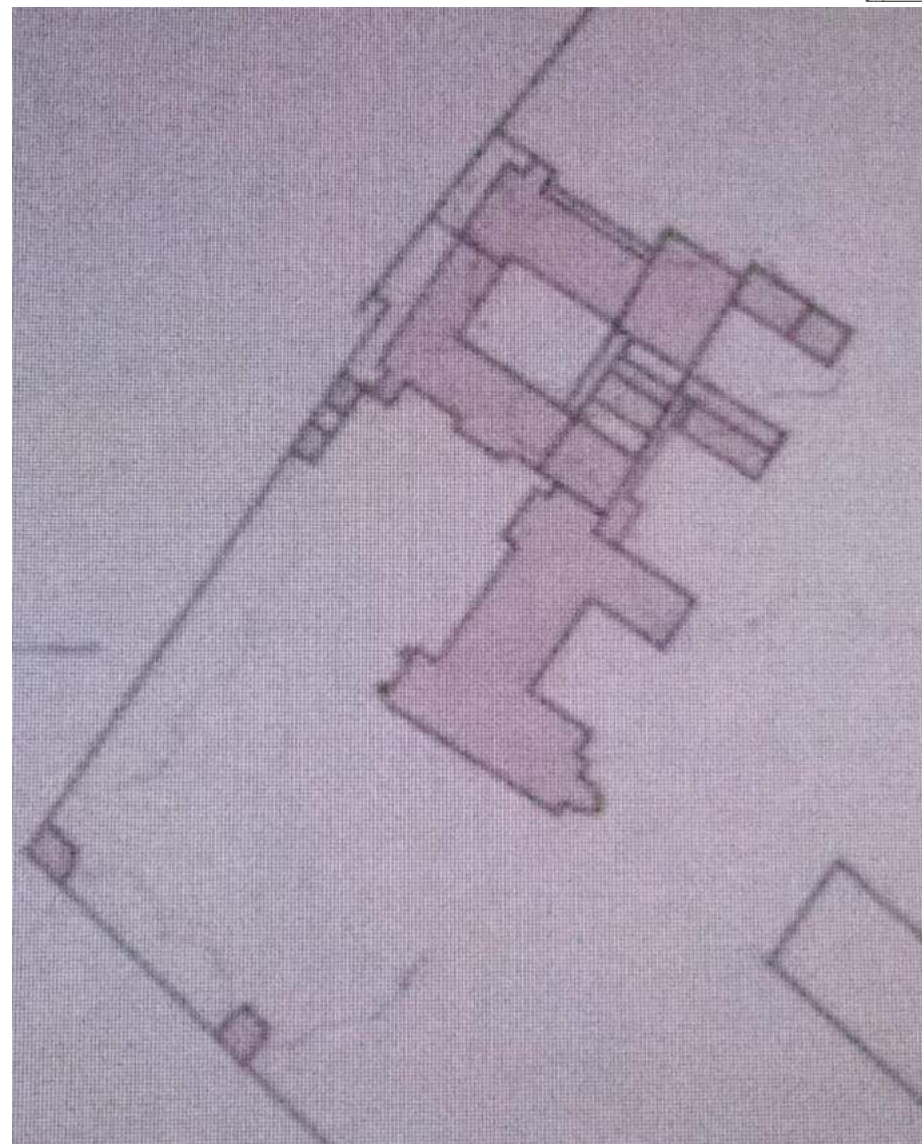
¹¹ Bouwhistorisch rapport 1999, pag. 41

Een grote verandering in bouwmassa trad op in 1880 toen er aan de zuidzijde van de zuidvleugel een nieuw kloostergebouw met kapel werd gebouwd. Dit bouwdeel bestond uit een voorvleugel met noord/zuid oriëntatie waar op de hoeken twee zijvleugels dwars op aansloten. De voorvleugel van het nieuwe gebouw sloot aan met een smal verbindingslid met trappenhuis op de rechter hoek van de zuidgevel van de oude zuidvleugel. De voorgevel van het nieuwe kloostergebouw kreeg links en rechts een risaliet met gotische topgevel. Ter plaatse van de oostzijde van de bestaande bebouwing werd een uitbouw (schuur) gerealiseerd die rechthoekig van vorm was. Ook de schuur uit 1866 van de boerderij werd uitgebreid, waarbij de vakwerkgevel aan de zuidzijde werd doorgezet.

De bestaande bebouwing werd opnieuw grondig aangepakt waarbij het gebouw op de binnenplaats uit 1866 gedeeltelijk werd gesloopt, waardoor de oude vleugels van de Kanjel weer zoals in de 18de eeuw een grote binnenplaats omsloten. Aan zowel de binnenzijde van de overgebleven oostelijke bouwdelen als aan de buitenzijde werden overdekte gangen of veranda's gemaakt zodat de gebouwen in contact met elkaar stonden. Hierdoor ontstond de carrévorm die nu nog herkenbaar is.

De open ruimte aan de noordzijde tussen het voorste en achterste bouwdeel werd weer gedicht zodat de noordvleugel een gesloten blok werd. Het gezicht aan de straat veranderde niet ingrijpend. De gevel van Regout met de torens en de poorthuisjes bleven gespaard.

Kadastrale hulpkaart uit 1880 met het toegevoegde kloostergebouw en de weer herstellde carrévorm van de oudbouw.

3.3 PLATTEGROND UIT 1878

De perceelontwikkeling weergegeven op de kadastrale hulpkaarten van Mariënwaard 61 in de 19de eeuw geeft een goede inkijk in hoe de bouwmassa zich in die periode ontwikkelde. Voor de indeling van de gebouwen zijn we echter afhankelijk van plattegronden. Een van de vroegste bewaard gebleven plattegronden voor de reeks gebouwen op het landgoed Mariënwaard stamt uit 1878. De plattegrond behoorde tot het schetsplan voor de bouw van een nieuwe vleugel aan de zuidzijde van de bestaande bebouwing die in die periode in voorbereiding was. Een deel van de zuidvleugel en de bebouwing uit 1866 aan de oostzijde zou voor deze geplande nieuwbouw moeten wijken. Deze plattegrond geeft een beeld van het oude complex, zoals dat was ontstaan in de 18de eeuw en tussen 1866 en 1878 door Pertus Regout was verbouwd en uitgebreid.

In 1878 bestond het gebouw uit het hoofdgebouw bestaande uit de zuidvleugel en een deel van de westvleugel. De losse delen aan de noordzijde van het terrein werden als zelfstandige woongedeelten gebruikt en waren gescheiden van het hoofdgebouw. De ruimte tussen het hoofdgebouw en deze losse woongedeelten werd gebruikt als binnenplaats. In het midden van de westvleugel was op de begane grond een doorgang voor paard en wagen die uitkwam op een van het hoofdgebouw afgescheiden binnenplaats.

De hoofdentree was gesitueerd in de middenrisaliet in de zuidgevel van de zuidvleugel. Achter de hoofdentree met bordestrapje lag een grote vierkante ruimte waar in de noordoostelijke hoek een

trapopgang naar boven was gesitueerd. Aan de westzijde van deze ruimte waren in de zuid- en westvleugel een aantal grote vierkante kamers in een enfilade opzet gesitueerd die waren voorzien van een schouw. Hoewel er geen gangstructuur aanwezig was tussen deze ruimtes stonden de kamers onderling wel in verbinding met elkaar. De doorgangen naar de kamers waren gesitueerd in de scheidingswanden tussen de ruimtes aan de zijde van de buitengevels. Een dergelijke enfilade opzet werd veel toegepast in de 18de eeuw en zorgde ervoor dat er doorkijkjes waren van de ene kamer naar de andere.

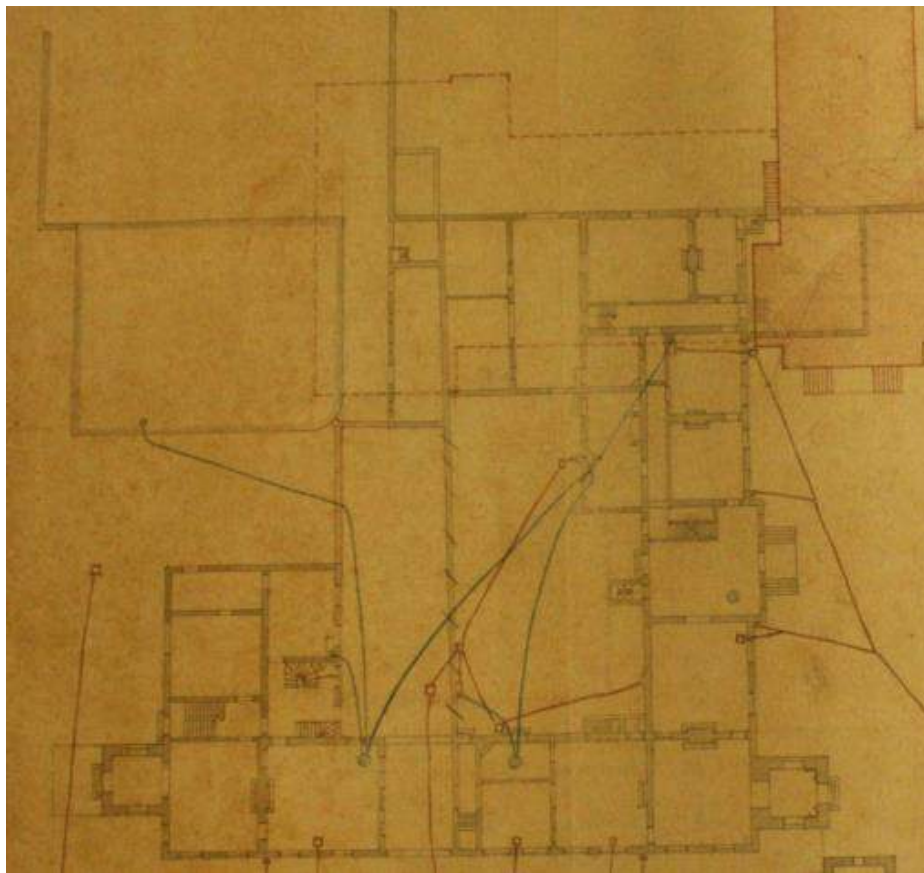
De kamer op de hoek waar de zuid- en westvleugel samenkwamen kon ook worden betreden via de hoektoren van 1867. De begane grond van de zuidelijke hoektoren was voorzien van een tweetal rookkanalen.

Ten oosten van de centrale entree waren nog een tweetal ruimtes met schouwpartijen die in dezelfde enfilade opzet waren gebouwd. Een gang aan de achterzijde van deze kamers leidde naar het bouwdeel aan de oostzijde van de zuidvleugel waar een aantal rechthoekige en vierkante ruimtes met inbouwkasten waren gesitueerd. Ook was er een hal met een bordestrap naar boven.

De keuken met stookplaats was tegen de binnengevel van de zuidvleugel gesitueerd. Aan de oostzijde waren een aantal rechthoekige ruimtes die ook op de kadastrale hulpkaarten van 1866 reeds zichtbaar waren. Een van deze ruimtes was een vermoedelijke doorgang naar het in het oosten gelegen terrein.

Ten noorden van het hoofgebouw was een afzonderlijk woongedeelte met hoektoren aanwezig dat bestond uit een deel van de westvleugel en het voorste deel van de noordvleugel.

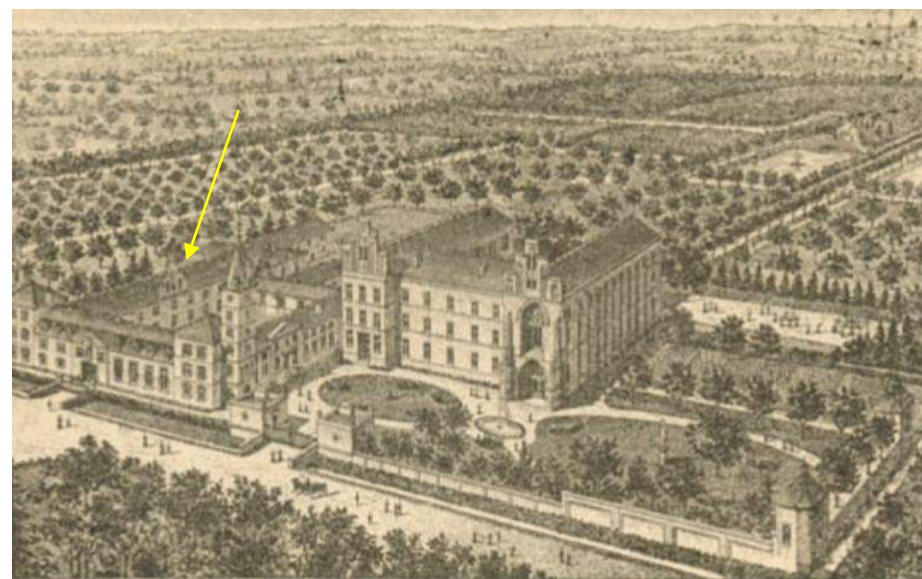
Plattegrond uit 1878. RHCL: Monseigneur van Rijststichting 1877-1878.

Het kleine bouwdeel had een L-vorm en bestond uit een tweetal kamer met enfilade opzet aan de straatzijde die konden worden betreden via de noordelijke hoektoren uit 1866. Deze twee kamers waren uitgevoerd met een schouw. Ten noorden van deze ruimtes

waren nog een aantal kleine en grote ruimtes zonder stookplaatsen aanwezig die van de voorkamers werden geschieden door een trapopgang met bordestrap. Rechts van het trappenhuis was nog een spiltrap en keldertoegang aanwezig.

Het achterste deel aan de noordzijde van het terrein dat vermoedelijk in gebruik was als stalruimte is op de plattegrond niet ingevuld, enkel de buitengevels zijn weergegeven.

3.4 OUDE AFBEELDINGEN UIT DE KLOOSTERPERIODE

Vogelvluchttekening uit omstreeks 1900 van La Grande Suisse met het in 1880 toegevoegde U-vormige kloostergebouw. Op de zuidgevel van de noordvleugel van het oude landhuis was door de zusters een topgevel toegevoegd (gele pijl) RHCL GAM: 7456 1901.

Een overzichtsafbeelding van het terrein uit omstreeks 1901 toont de gebouwen en tuinen in vogelvluchtperspectief gezien vanuit het zuidwesten. Op de afbeelding zijn ook de nieuwe vleugels zichtbaar die in het zuidoosten van het terrein in 1880 zijn gebouwd. Deze gebouwen in neogotische stijl hadden drie bouwlagen onder een zadeldak waarvan de topgevels aan de straatzijde een neogotische trapgevel hadden.

De oudere bebouwing had omstreeks 1901 twee bouwlagen onder een zadeldak met uitzondering van de zuidelijke hoektoren van zes geledingen onder een torenspits en de binnenste delen naast de hoektorens van drie bouwlagen onder een tentdak.

Rondom het terrein was een tuinmuur aanwezig die richting het zuiden hoger werd. Ook werd één van de tuinhuizen op de hoeken van de tuin afgebeeld en dit was een veelhoekig gebouwtje met een klokdak (paviljoen uit 1736).

De tuininrichting van het zuidelijke terrein bestond uit een Engelse landschapstuin met gebogen paden. Voor het neogotische gebouw uit 1901 was een fontein gesitueerd. In welke mate deze afbeelding een correcte weergave van het dan inmiddels tot Mariënwaard (of Mariënwerth) geeft is niet geheel duidelijk.

Een vroege foto van het terrein stamt uit omstreeks 1904 en is genomen vanaf de straat vanuit het zuidwesten. Op de voorgrond is het zuidoostelijke barokke tuinhuis zichtbaar dat een vensteropening met zesruits raam naar het zuiden had. Op de achtergrond is de toren met oculusvenster zichtbaar met rechts daarvan het hoge neogotische gebouw met trapgevels uit 1880.

RHCL GAM: 7441 1900-1904.

Het oude landhuis (west- en zuidzijde) gezien vanaf de straat RHCL GAM: 7464 1900-1905.

Een beter beeld van de hoofdbebouwing, zoals die zich manifesteerde omstreeks 1905, is weergegeven op een foto uit dat jaar. De foto is genomen vanaf de straat vanuit het zuidwesten en toont de witgepleisterde zuid- en westvleugel inclusief hoofdboort met de vierkante poortgebouwen en hekwerk. Een deel van de vensters in de straatgevel bezit dan luiken (persiennes?).

Op de voor en achtergrond zijn de torens zichtbaar van zes en vijf geledingen. De torens hadden donkergekleurde rondboogvensters met omlijstingen aan de west- en zuidzijde. De geledingen werden aan de buitenzijde ter hoogte van het vloerniveau afgesloten door een cordonlijst. De bovenste geleding van de zuidelijke toren had aan deze zijden een oculusvenster. De noordelijke toren had bij de bovenste geledingen geen oculusvensters. De vensters in beide torens waren ingezet met vierruits ramen. Op de eerste verdieping had de zuidelijke toren naast het venster twee rondboog nissen met omlijstingen waar in 1905 geen beelden in stonden. Of er ooit beelden in de nissen hebben gestaan is niet duidelijk.

Het drielaagse bouwdeel dat aan de binnenzijde van de torens was gesitueerd had dezelfde rondboogvensters met omlijstingen. Bij dit deel waren de vensters voorzien van luiken.

De westelijke vleugel met lijstgevel was omstreeks 1905 uitgevoerd met een middenrisaliet met fronton. Op de begane grond was een brede omlijste opening zichtbaar en op de verdieping waren twee rechte vensters. Aan de rechterzijde van het middenrisaliet had het gebouw vier hoge rondboogvensters met luiken die vrijwel de hele hoogte van de gevel aannamen en door het dak staken vier dakkapellen. Aan de linkerzijde van het risaliet waren rechte

vensters met luiken aanwezig. In het dak waren drie dakkapellen zichtbaar.

Op de foto is een gedeelte van de zuidvleugel met lijstgevel zichtbaar. Zo zien we uiterst rechts het middenrisaliet met fronton dat op de begane grond een centrale entree met aan weerszijden een rechte vensteropening met bovenlicht. Op de verdieping waren twee rechte vierkante vensters aangebracht.

De twee vierkante poortgebouwen onder een plat dak waren opgebouwd uit een blinde zuid- en westmuur en werd afgesloten door een lijst met hoofdgestel. De westelijke zijde van de gebouwen was voorzien van een ronde nis, vermoedelijk van pleisterwerk. Het hekwerk dat tussen de gebouwtjes hing had een accolade vorm en was uitgevoerd met dunne spijlen.

Het complex gezien vanuit het westen omstreeks 1930 RHCL GAM: 7460 1930.

Op een foto van omstreeks 1930 is de westvleugel duidelijk zichtbaar. Het blijkt dat de middenrisaliet op de begane grond reeds is dichtgezet met een serre-achtige invulling. Op de verdieping is bij dat deel tussen de twee vensters een rondboog nis zichtbaar waarin een beeld is geplaatst. Centraal in het fronton was ook een soort van rondvensters of rond nis aangebracht.

Uit de afbeelding van 1930 bleek tevens dat de noordelijke toren van vijf geledingen bij de vierde geleding aan de westzijde was uitgevoerd met een oculusvenster. Wat de reden voor de lagere geleding van de noordelijke toren geweest kan zijn is niet duidelijk. Wellicht om de hiërarchie binnen het gebouw te verduidelijken werd de zijde van het hoofdgebouw uitgevoerd met een hogere zuidelijke toren.

Interieur

Het interieur van de verschillende bouwdelen is op verschillende momenten gefotografeerd. Een van de vroegst bewaarde afbeeldingen stamt uit 1920 en toont een eetzaal met verschillende tafels en stoelen. Deze kamer is vermoedelijk gesitueerd in een van de rechthoekige ruimtes aan de oostzijde van de zuidvleugel.

De kamer was uitgevoerd met een houten vloer en wit gestucte wanden. De toegang tot de ruimte bestond uit een paneeldeur met drie geboste panelen en brede omlijstingen. Aan de rechterzijde van de kamer was een hoge dubbele paneeldeur met dezelfde paneelverdeling aanwezig die toegang gaf tot de ruimte ernaast. Verder waren er nog verschillende stukken meubilair aanwezig zoals een piano en allerlei sokkels waarop beelden of planten stonden.

RHCL GAM: 7499 1920.

RHCL GAM: 7496 1920-1925.

Een andere foto van het interieur uit omstreeks 1925 toont een niet nader getraceerde ontvangstruimte die is voorzien van een tegelvoer en waarvan de muren zijn uitgevoerd met een behang met floraal patroon.

De buitendeuren bestaan uit dubbele draaideuren met een hoog glas, onderpaneel en bovenlicht. Dezelfde type deuren vormen tevens de toegang tot de ontvangstruimte. Ook hier zijn verschillende sokkels in de ruimte aangebracht waarop planten in een pot zijn geplaatst.

Tuin met lourdesgrot links op de achtergrond. RHCL GAM: 7450 1900-1905.

Romantische tuin, in landschapsstijl met vijver, vermoedelijk achter La Petite Suisse. RHCL GAM:7446 1920 – 1940.

Topografische kaart 1924. Topotijdreis.nl

Topografische kaart 1938 na aanleg Julianakanaal. Topotijdreis.nl

Het al in 1878 gepresenteerde plan voor de omvorming van het landhuis tot klooster en pensionaat was van de hand van architect Schmitz. Het oude landhuis werd met name wat betreft de noordgevel sterk aangepast. De vleugel kreeg zijn huidige omvang, met een attiek/borstwering op de gevels en een topgevel midden op de zuidgevel. Gaandeweg werden ook de tuinen verfraaid met beelden, een lourdesgrot en andere elementen. Tot aan 1948 zouden er op het terrein en in de gebouwen nauwelijks wijzigingen plaats vinden.

3.5 VERBOUWING IN 1948

Na de Tweede Wereldoorlog zijn de gebouwen van Mariënwaard flink onder handen genomen. In 1948 werden de gevels van de zuidvleugel verhoogd en werd de volledige zolderbalklaag en de kapconstructie boven deze van oorsprong 18de-eeuwse hoofdvleugel vleugel vernieuwd. De kap had vermoedelijk oorspronkelijk een voor de 18de eeuw kenmerkende Mansardekapvorm gehad, die ten tijde van Regout rond 1863 is vervangen door een zadeldak. De naoologse constructie met grenen spanten met kreupele stijlen (Hollands spant) betrof wederom een zadeldakconstructie met dakkapellen op het achterdakvlak.

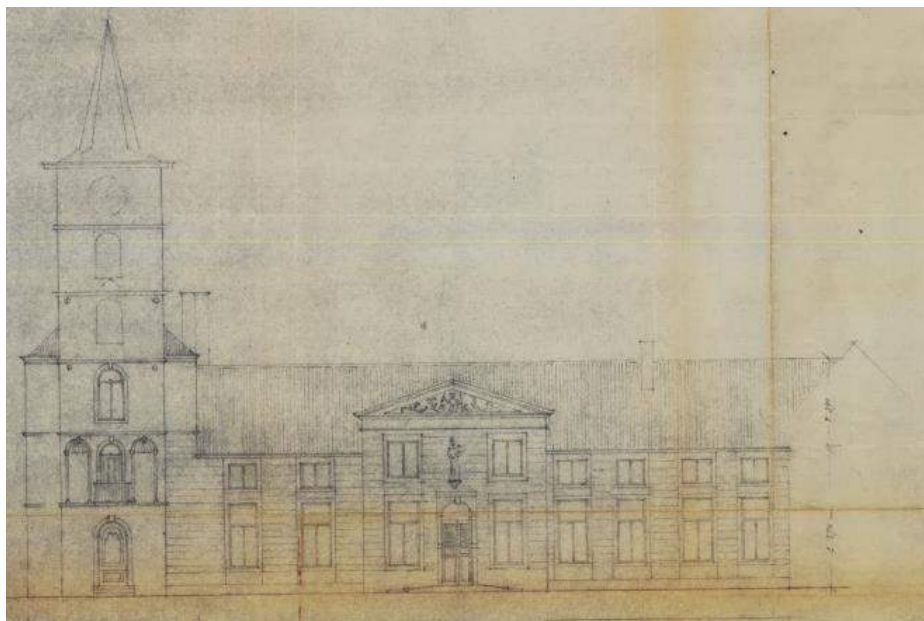
Op een aanzicht van de met schijnvoegen uitgevoerde voorgevel van de zuidvleugel met zuidelijke hoektoren is zichtbaar dat de hoofdentree met lage bordestrap in het middenrisaliet op de begane grond was uitgevoerd met een dubbele draaideur met glas onder een halfrond bovenlicht. De omlijsting bij de entreedeur was voorzien van een sluitsteen of kuif. Boven de entree was een beeltenis van een menspersoon aangebracht. Alle vensters op de begane grond, twee vensterassen aan de linkerzijde van de risaliet en vier aan de rechterzijde, waren voorzien van een T-venster. Op de verdieping waren dubbele draairamen aangebracht. Deze vensters waren niet oorspronkelijk.

De toren was op de begane grond voorzien van een hoger gelegen entree die van oorsprong toegang gaf tot de hoekkamer. Deze entree was via een aantal traptreden bereikbaar en was ingezet

met een halfronde paneeldeur. De omlijsting rondom de entree was uitgevoerd met een sluitsteen of kuif.

Boven de entree, in de eerste geleding van de toren, was een balkon met balustrade gesitueerd die werd geflankeerd door twee rondboog nissen die waren voorzien van een schelpmotief. De omlijsting van de nissen en entree naar het balkon hadden een sluitsteen of kuif.

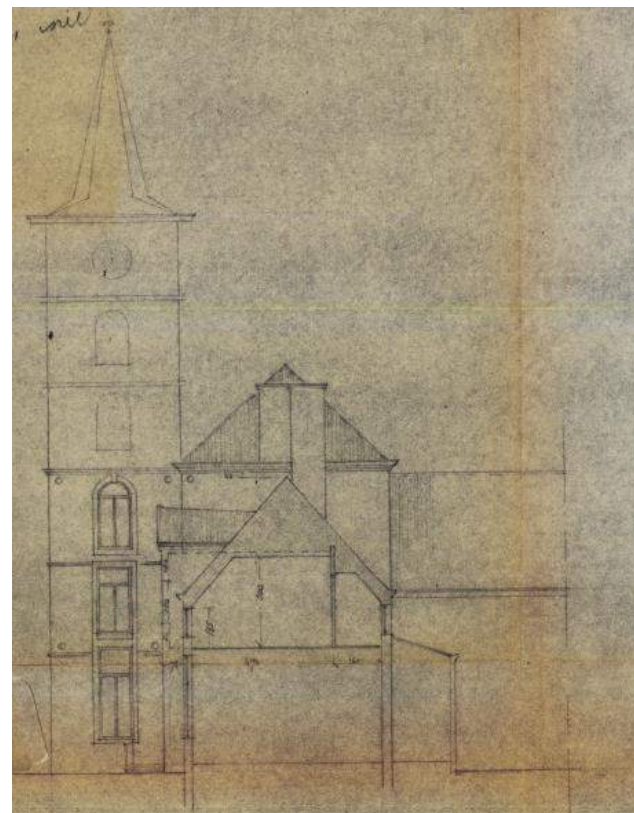

Aanzicht van de voorgevel van de zuidvleugel en toren met de bestaande toestand voor verhoging in 1948. GAM: Bouwdossier Mariënwaard 61.

Het venster in de tweede geleding was een rondboog venster met T-raam. Ook hier was een kuif aanwezig in de omlijstingen. Op de tweede en derde verdieping van de toren waren tevens een

tweetal rozetankers aangebracht. Mogelijk waren deze ankers ook in de andere verdiepingen aangebracht maar zijn deze niet afgebeeld op de tekening.

Op de doorsnede van de zuidvleugel is zichtbaar dat op de begane grond een gang met lessenaardak aan de binnenplaatszijde van de vleugel liep. De zolderverdieping van de vleugel had een indeling van ruimtes aan de voorzijde van het gebouw en een gang aan de binnenzijde.

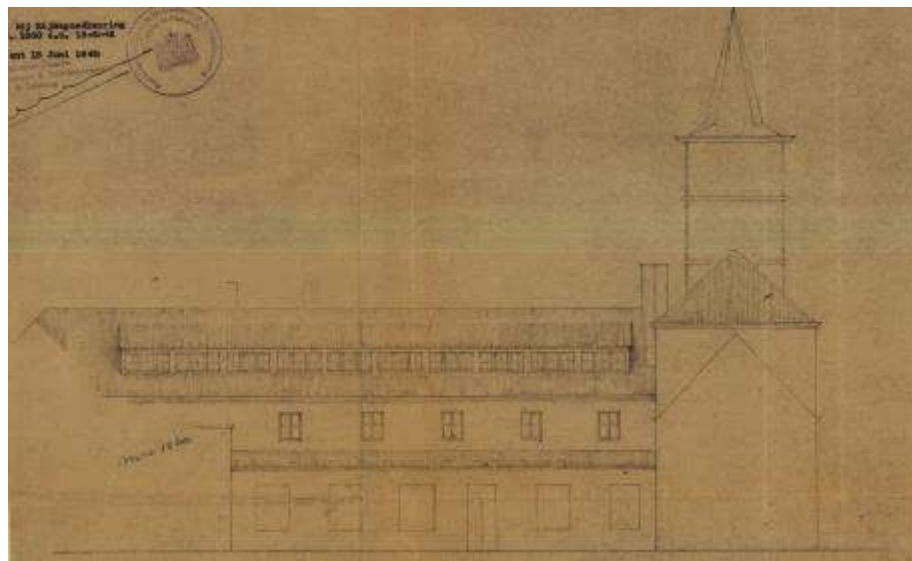

Doorsnede van de zuidvleugel en aanzicht van de oostgevel van de toren met de bestaande toestand in 1948. GAM: Bouwdossier Mariënwaard 61.

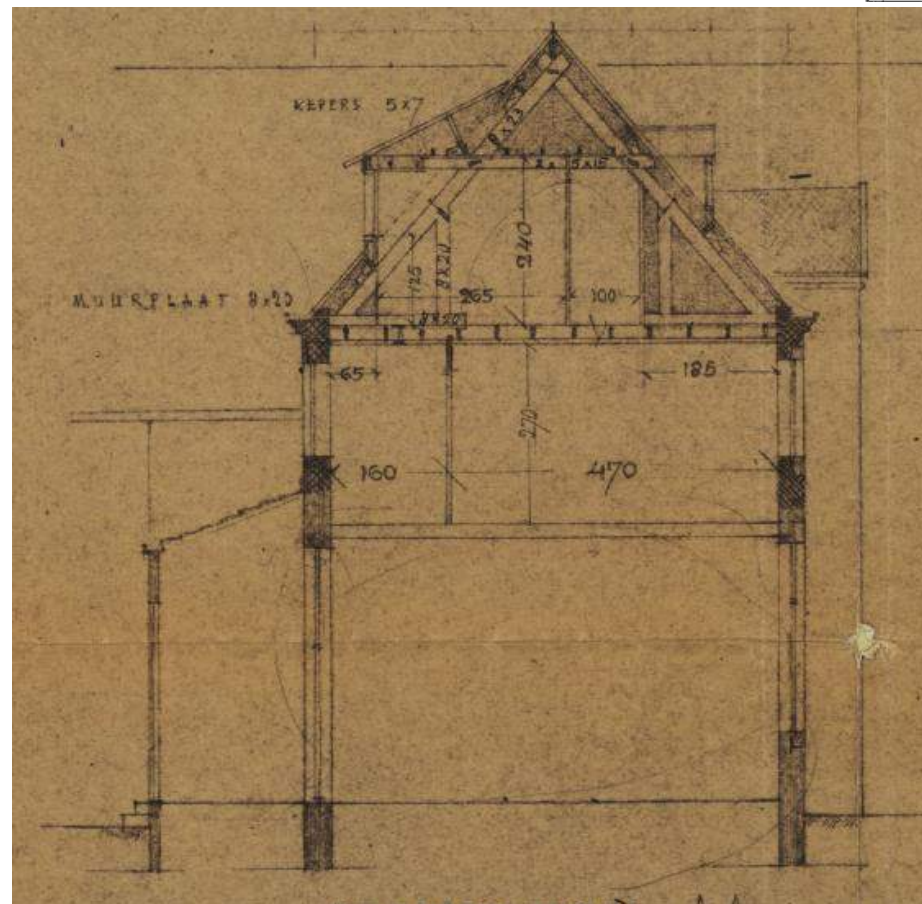

Vermoedelijk bestonden de binnenwanden op zolder uit hout of halfsteense muren. De doorsnede van de zuidvleugel uit 1948 geeft tevens een beeld van de oostelijke gevel van de toren weer. Het blijkt dat de vensters op de begane grond en verdieping een omlijsting hadden die doorliep over de beide verdiepingen. De vensters waren hier recht en ingezet met T-ramen met bovenlicht.

Het aanzicht van de binnenzijde van de zuidvleugel laat zien dat de eenlaagse gang onder een lessenaardak was voorzien van een vijftal vensters en een doorgang naar de binnenplaats. Op de verdieping waren ook vijf vensters aanwezig die waren ingezet met een vierruits raam. Uit het dakvlak stak een in 1948 te bouwen lichtbeuk die vrijwel over de hele breedte van het dak liep en was voorzien van tien maal drie vensters met vierruits ramen.

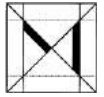

Aanzicht van de binnenzijde van de zuidvleugel en aanzicht van de noordgevel van de toren van de nieuwe toestand. GAM: Bouwdossier Mariënwaard 61.

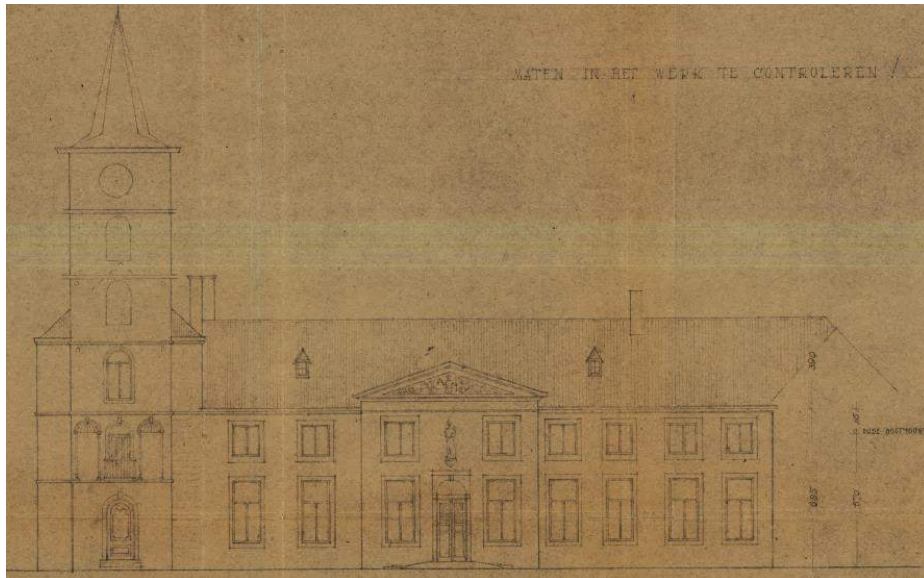
Doorsnede van de zuidvleugel met de nieuwe toestand in 1948. GAM: Bouwdossier Mariënwaard 61.

Tijdens de verbouwingen van 1948 werd een deel van de voorgevel van de zuidvleugel opgehoogd. Hierdoor werden de ramen op de verdieping aan deze zijde van de vleugel vervangen. Met het ophogen van de gevels werden ook de goten vervangen en een deel van de borstwering onder de vensters aan zowel de binnen als

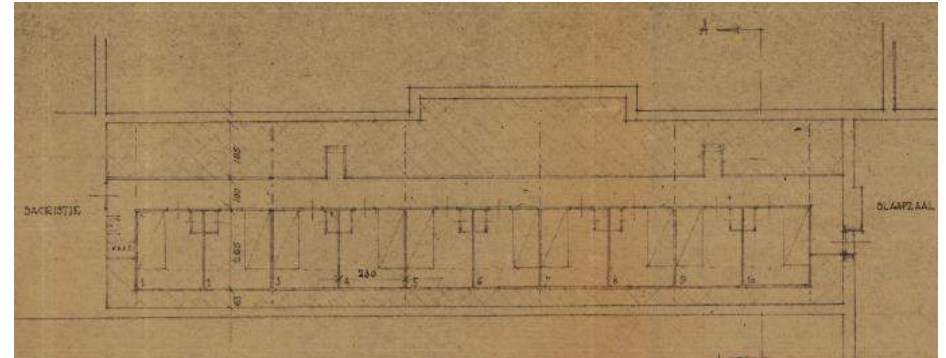

buitengevel op de verdieping vernieuwd. Aan de buitenzijde van de vleugel werden twee dakkapellen aangebracht die voor extra lichttoevoer zorgden.

Inwendig werd de zolderbalklaag vernieuwd met holle baksteenvloeren waar een plafond tegen aan was gewerkt. Ook de kapconstructie van de zuidvleugel werd vernieuwd en uitgebreid met de lichtbeuk aan de binnenzijde van het dakvlak. De kapconstructie was een A-spant met kreupele stijlen en gordingen. De zolderverdieping werd zo ingericht dat er plek was voor tien kamers.

Aanzicht van de voorgevel van de zuidvleugel en toren met de nieuwe toestand in 1948. GAM: Bouwdossier Mariënwaard 61.

Plattegrond van de zolder met de nieuwe toestand in 1948. GAM: Bouwdossier Mariënwaard 61.

3.6 GROOTSCHALIGE RENOVATIE IN 1953

Een volgende ingrijpende bouwfase vond plaats in 1953. Per verdieping vonden er binnen het oude landhuis grote ingrepen plaats wat betreft de indeling van ruimten. Op 31 januari van dat jaar hadden de Zusters Franciscanessen het complex verkocht aan de Monseigneur J.G. van de Rijststichting. Deze stichting begon voortvarend met verbouwingen in een rond het landhuis. Het complex werd in gebruik genomen als verblijf voor minderjarige justitiabelen, waarvoor onder meer de oostelijke bouwdelen van het carré werden vervangen door een gymnastiekzaal. In 1955 bouwde de Van Rijst Stichting een nieuw complex ten noordoosten van het oude huis en in de jaren zeventig volgden paviljoens in de voormalige tuinen oostelijk van het oude huis. De Van Rijst-stichting zou in 1986 het inmiddels tot Rijksmonument verheven landhuis, exclusief de oostelijke tuinen verkopen aan de heer en mevrouw Zundert-van Wunnik.¹²

¹² Bouwhistorisch rapport 1999 p. 43

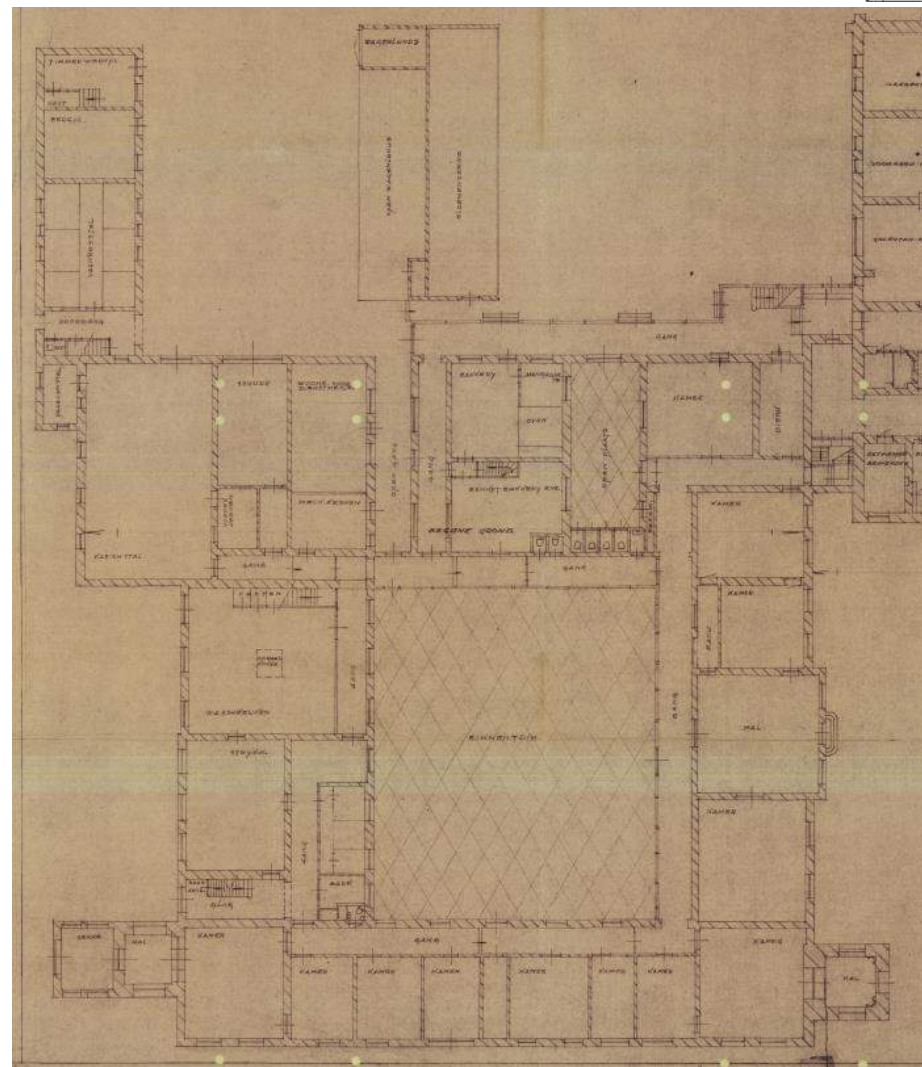
Bestaande toestand landhuis begane grond 1953

In vergelijking met de eerdere plattegrond uit 1878 zijn er op de begane grond tussen 1878 en 1953 verschillende veranderingen opgetreden. De voornaamste ingrepen hebben plaatsgevonden in de indeling van de voorkamers in de westvleugel met onder andere de dichtzetting van de poort naar de binnenplaats en het aanbrengen van een gang rondom de binnenplaats. Bij de westvleugel en de noordelijke bouwdelen is dit binnen de bestaande bouwmassa gedaan. Bij de oostelijke bouwdelen en zuidvleugel werd er een nieuwe gang tegen de bestaande gevel gebouwd.

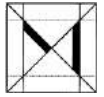
Aan de noordzijde van het complex was in 1901 (en mogelijk al in 1880) de opening tussen het voorste en achterste bouwdeel gedicht. De ruimte die daarmee werd gecreëerd deed in 1953 dienst als waskeuken. Tegen de noordelijke toren was voor 1953 een serre gebouwd.

In het voormalige losse achterste bouwdeel met uitbouw uit 1866 aan de noordzijde van het complex waren twee stallen ondergebracht inclusief alle daarvoor noodzakelijke ruimtes zoals een melkkeuken en voerderkeuken. Tevens was hier de kamer voor de dienstmeid en een timmerwerkplaats gesitueerd.

De gebouwen aan de oostzijde van het terrein deden dienst als keuken met een grote oven en (banket)bakkerij. De uitbouwjes uit 1880 ten oosten hiervan deden in 1953 dienst als bloemenserre en wagenloods. Al deze bouwdelen hadden een bouwlaag onder een plat dak.

Plattegrond van de begane grond met de bestaande toestand in 1953. GAM: Bouwdossier Mariënwaard 61.

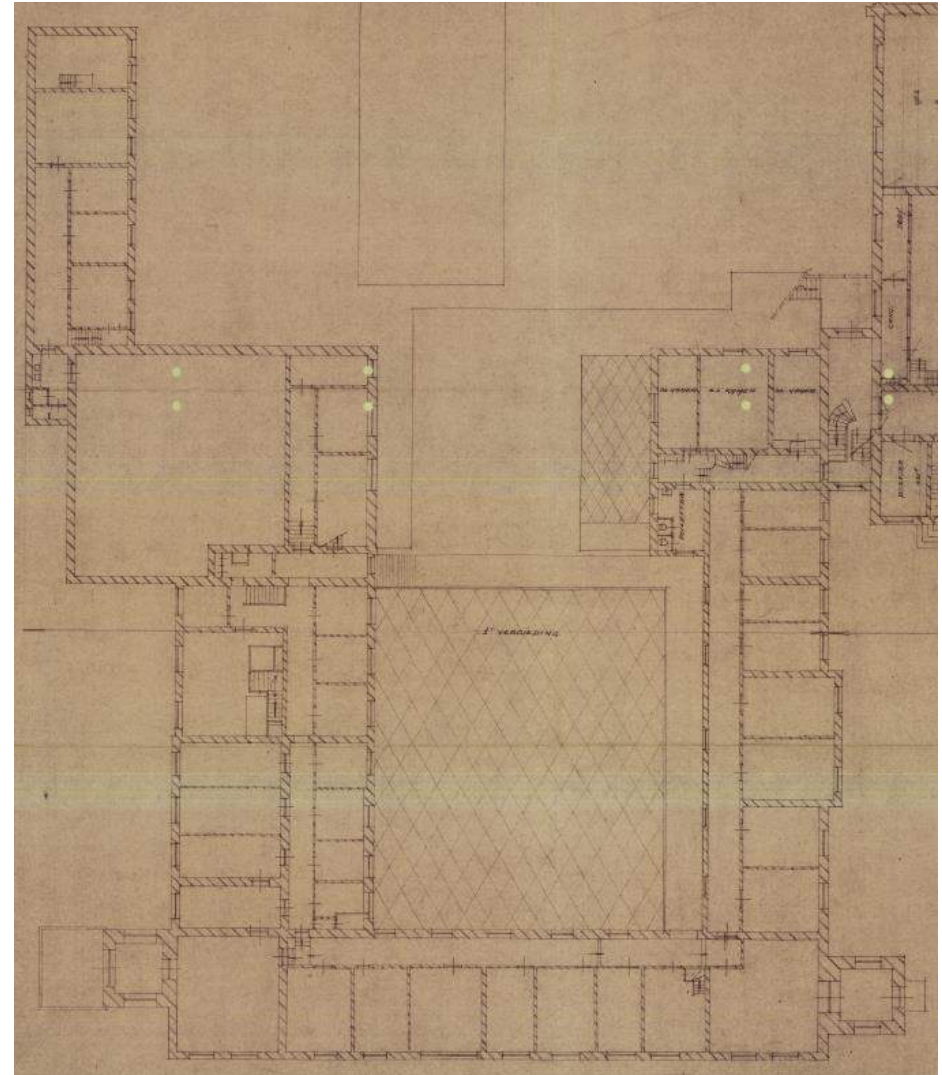

Bestaande toestand eerste verdieping 1953

De plattegrond van de bestaande toestand in 1953 van de verdieping geeft voor het eerst een overzicht van de indeling van ruimtes. Er zijn op de tekeningen verder geen functies van de verschillende kamers benoemd. De indeling van de verdieping laat zich kenmerken door een gangstructuur die gedeeltelijk overeen komt met de begane grond. Zo is bij de zuid- en westvleugel een gang aanwezig tegen de binnenzijde van de vleugels. Aan de noordzijde is de gang meer richting het midden van de vleugel aangebracht met ruime kamers aan de buitenzijde en kleine kamers aan de binnenzijde.

Luchtfoto van het complex.

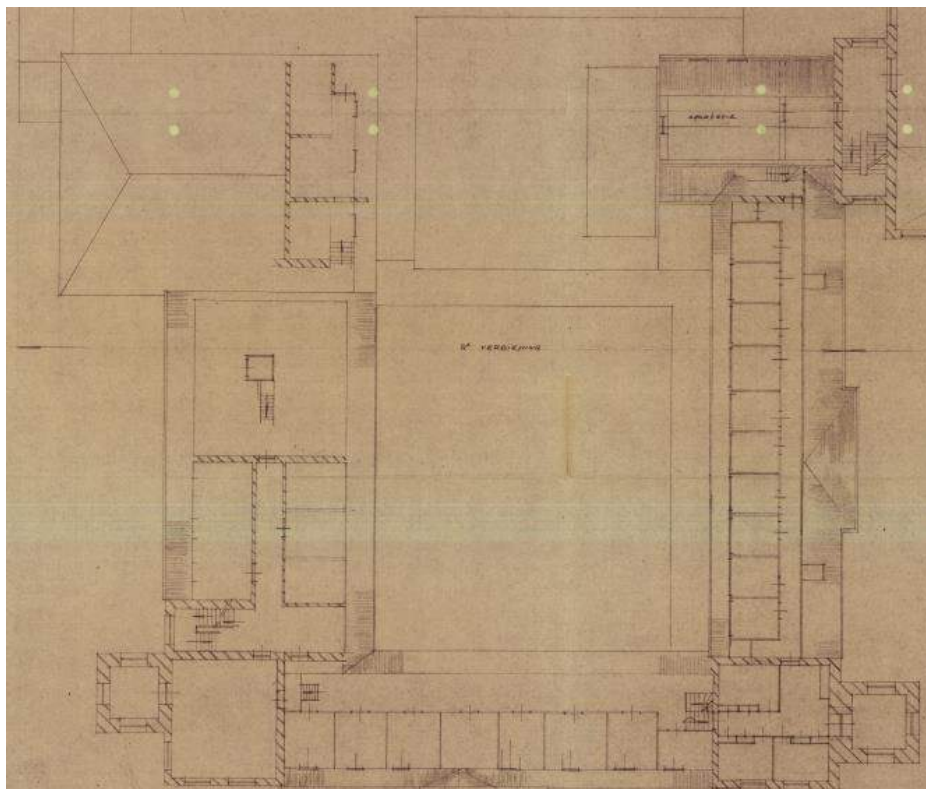

Plattegrond van de eerste verdieping met de bestaande toestand in 1953. GAM: Bouwdossier Mariënwaard 61.

Bestaande toestand tweede verdieping 1953

De zolder verdieping was in het geval van de noord-, west-, en zuidvleugel ingericht met smalle binnenwandjes waardoor er verschillende kleine kamers ontstonden. De zolder aan de oostzijde van de zuidvleugel was in gebruik als sacristie die hoorde bij de kapel in de kloostervleugel uit 1880.

Plattegrond van de tweede verdieping met de bestaande toestand in 1953. GAM: Bouwdossier Mariënwaard 61.

Nieuwe toestand begane grond 1953

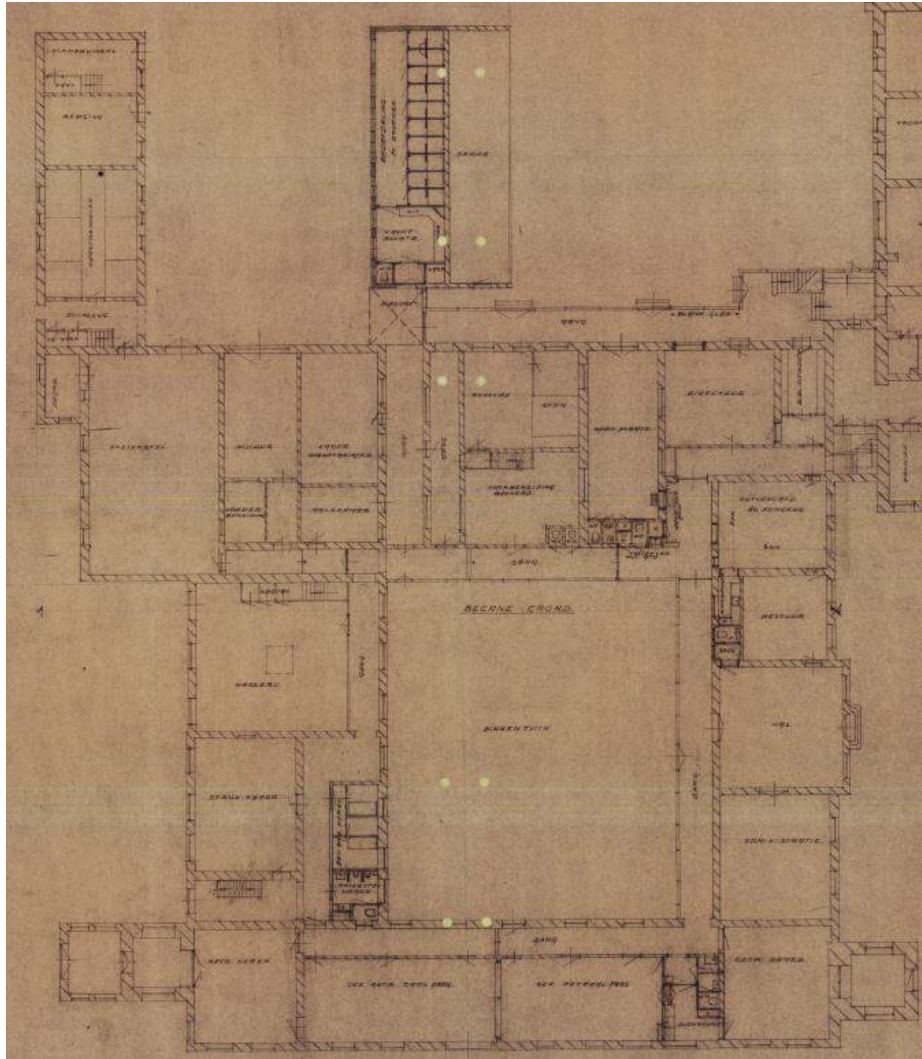
De verbouwingen van 1953 hadden op de begane grond voornamelijk betrekking op het opnieuw indelen van een aantal ruimtes. In de westvleugel werden verschillende binnenwanden gesloopt, waardoor er een aantal grote rechthoekige ruimtes ontstonden die dienst deden als eetzaal. Een van de binnenwanden die gesloopt werd, was de dragende muur die tot na 1930 de linkerzijde van de poort vormde. Tevens werden er verschillende ruimtes voorzien van nieuwe sanitaire voorzieningen. Aan de oostzijde werd de losstaande wagenloods uit 1880 ingericht als badkamer met tien douches.

Nieuwe toestand eerste verdieping 1953

De indeling van de verdieping bleef voor een groot deel gelijk aan de situatie van voor de verbouwing van 1953. Op de plattegrond van de nieuwe toestand staan verschillende ruimtefuncties aangegeven zodat het duidelijk wordt hoe het gebouw in 1953 gebruikt werd.

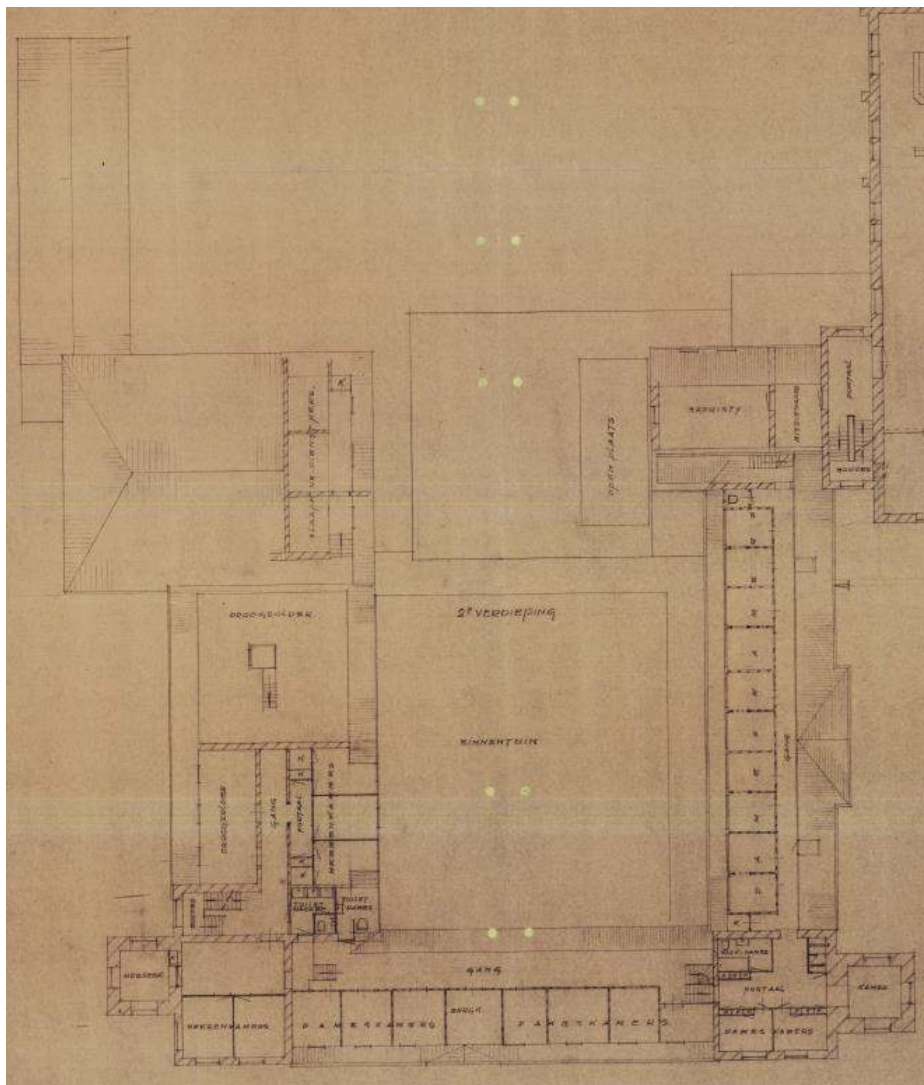
Het noordelijke en westelijke deel waren in gebruik als onderkomen voor de heren. Ook het woongedeelte van de boerderij of stal aan de noordzijde van het complex was ingericht met verblijfruimtes voor heren die naast de hooizolder lagen. De uitbouw hier uit 1866 was op de verdieping in gebruik als woongedeelte voor het tuinpersoneel.

De zuidvleugel deed dienst als onderkomen voor de dames. Aan de oostzijde van de zuidvleugel werden verschillende binnenwanden gesloopt zodat er een grote rechthoekige slaapzaal kon worden gecreëerd.

Architectural floor plan of the 18th floor (18 VERDIEPING) of a building. The plan shows a large central hall (BINNENTUIN) and various rooms including a kitchen (KEUKE), dining room (EETRUIM), living room (WOONRUIMTE), and several bedrooms (SLEEPKAMERS). The plan is labeled with '18 VERDIEPING' and 'BINNENTUIN'.

Bouw- en Cultuurhistorisch onderzoek & waardestelling Grande Suisse Maastricht | september 2016 II blad 43

Plattegrond van de tweede verdieping met de nieuwe toestand in 1953. GAM: Bouwdossier Mariënwaard 61.

Nieuwe toestand tweede verdieping 1953

De tweede verdieping kende een vrijwel identieke indeling als voor de verbouwing van 1953. De dames waren ondergebracht in de zuid- en westvleugel. De noordelijke ruimtes waren in gebruik als droogzolder met nog een aantal herenkamers, onder andere een in de noordelijke toren.

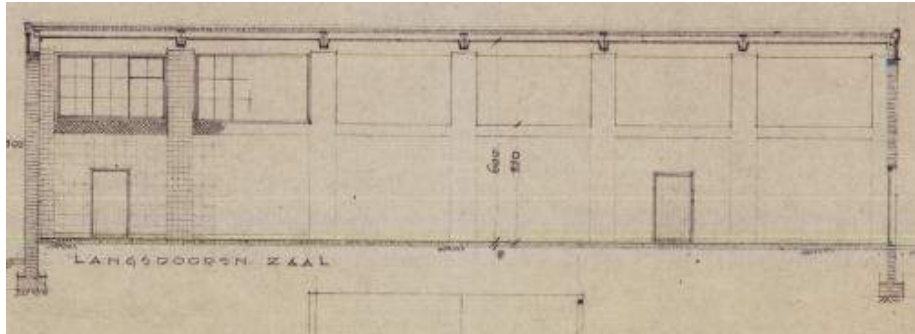
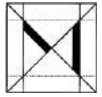
De ruimtes op de tweede verdieping van de boerderij of stal aan de noordzijde van het complex werd gebruikt als slaapkamer voor dienstpersoneel.

3.7 DE BOUW VAN DE GYMZAAL 1958

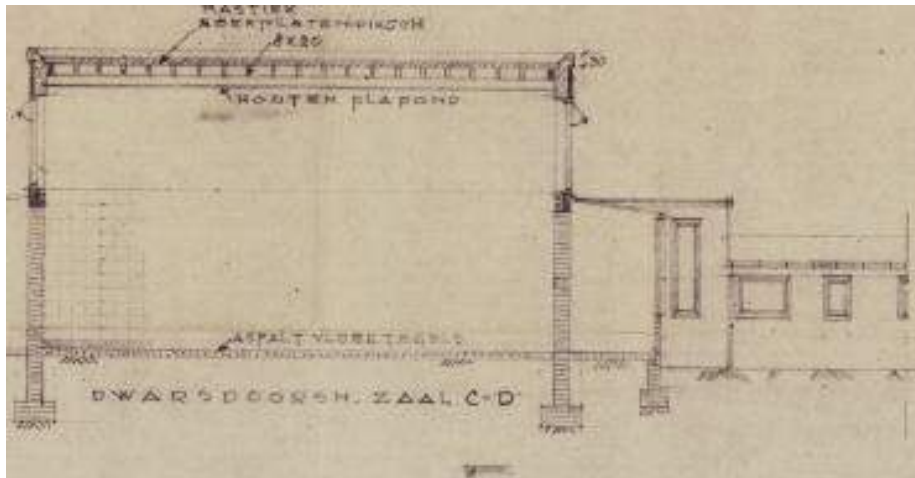
In 1958 werden de eenlaagse bouwdelen onder de platte daken aan de oostzijde van het complex gesloopt ten behoeve van de bouw van een gymzaal onder een plat dak. Deze ingreep betekende tevens het einde van het woongedeelte van de boerderij of stal aan de noordzijde van het complex. Enkel de koeienstal bleef nog overeind staan.

De serre die aan de oostzijde van het terrein stond, naast de voormalige wagenloods, werd ingericht als doucheruimte voor het personeel en toiletruimtes voor de meisjes.

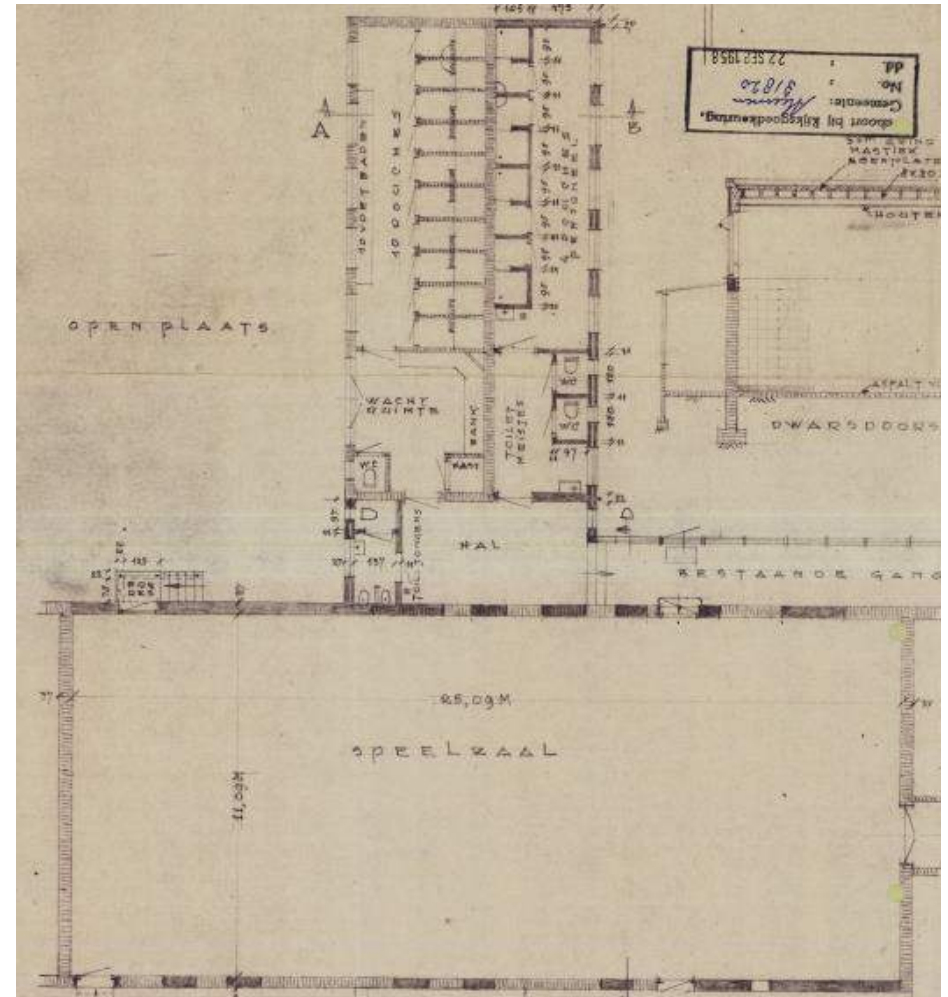
Voor de bouw van de zes traveeën brede gymzaal werd deels gebruik gemaakt van bestaand muurwerk. De nieuwe delen werden opgebouwd uit bakstenen gevels met grote achttienruits ramen in elk travee. De vloer werd betegeld met asfalttegels, de wanden werden voorzien van tegelwanden en er werd een houten plafond met een drietal lampen per travee aangebracht. De dakconstructie bestond uit een enkelvoudige balklaag waar asbestplaten op werden gelegd. De dakbedekking was met grind belegd mastiek.

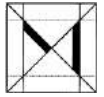
Langsdoorsnede van de gymzaal op de tekening van 1958. GAM: Bouwdossier Mariënwaard 61.

Dwarsdoorsnede van de gymzaal op de tekening van 1958. GAM: Bouwdossier Mariënwaard 61.

Plattegrond van de gymzaal op de tekening van 1958. Aan de bovenzijde is de voormalige wagenloods en bloemenserre uit 1880 zichtbaar. Deze ruimte is na 1953 in gebruik als doucheruimte voor leerlingen en de docenten. GAM: Bouwdossier Mariënwaard 61.

3.8 VERBOUWINGEN IN 1961

Mariënwaard werd in 1961 opnieuw verbouwd. Ten opzichte van de toestand na de verbouwingen van 1953 waren er reeds enkele aanpassingen gedaan die niet op tekening zijn vastgelegd.

Deze aanpassingen hadden met name te maken met de ruimtelijke indelingen op de begane grond in de westvleugel. De ruime eetzaal die hier na 1953 waren gemaakt waren in 1961 al weer opgesplitst. Ook de linker muur van de voormalige poort was opnieuw opgemetseld. In een van de ruimtes in de westvleugel was tevens een trapopgang gemaakt.

De verdiepingen waren vrijwel onveranderd gebleven met een enkele ingreep in de plaatsing van sanitaire voorzieningen.

Tijdens de grootschalige bouwwerkzaamheden van 1961 werd de noordvleugel opgehoogd. Deze bestond voor de verbouwingen aan de buitenzijde uit zes vensterassen waar op de begane grond achtruits en op verdieping zesruits ramen aanwezig waren, allen met bovenlicht. Er was op de begane grond tevens een entree met trapje bestaande uit dubbele paneeldeuren met bovenlicht. De gevel werd afgesloten door een balustrade.

De binnenzijde van de noordgevel had zeven vensterassen die dezelfde opbouw hadden als aan de buitenzijde met de uitzondering dat aan deze zijde de gevel voorzien was van een trapgeveltje ter hoogte van de centrale vensteras. In de top van de trapgevel waren een drietal nissen met beelden.

De serre die aan de noordelijke toren was gebouwd werd in 1961 afgebroken. Deze serre met balkon had een entree bestaande uit een paneeldeur met zware omlijstingen. Op de hoeken van de serre

waren pilasters met kapitelen aangebracht. De balustrade van het balkon had kantelen met daartussen spijlen.

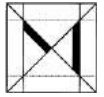
Na de verbouwing werden aan beide zijden alle vensters aangepast in hoogte en werd er op de tweede verdieping na het ophogen van de gevel een nieuwe rij vensters toegevoegd. De balustrade keerde niet meer terug en werd vervangen voor een simpele lijst met goot.

Aan de zuidzijde van het complex werden dezelfde soort verbouwingen uitgevoerd aan de binnenzijde van de zuidvleugel. De gevel werd ook hier opgehoogd waardoor de in 1948 gerealiseerde lichtbeuk integraal vervangen kon worden voor een verhoogd gevelvlak waar een tiental vierruits ramen in werden geplaatst.

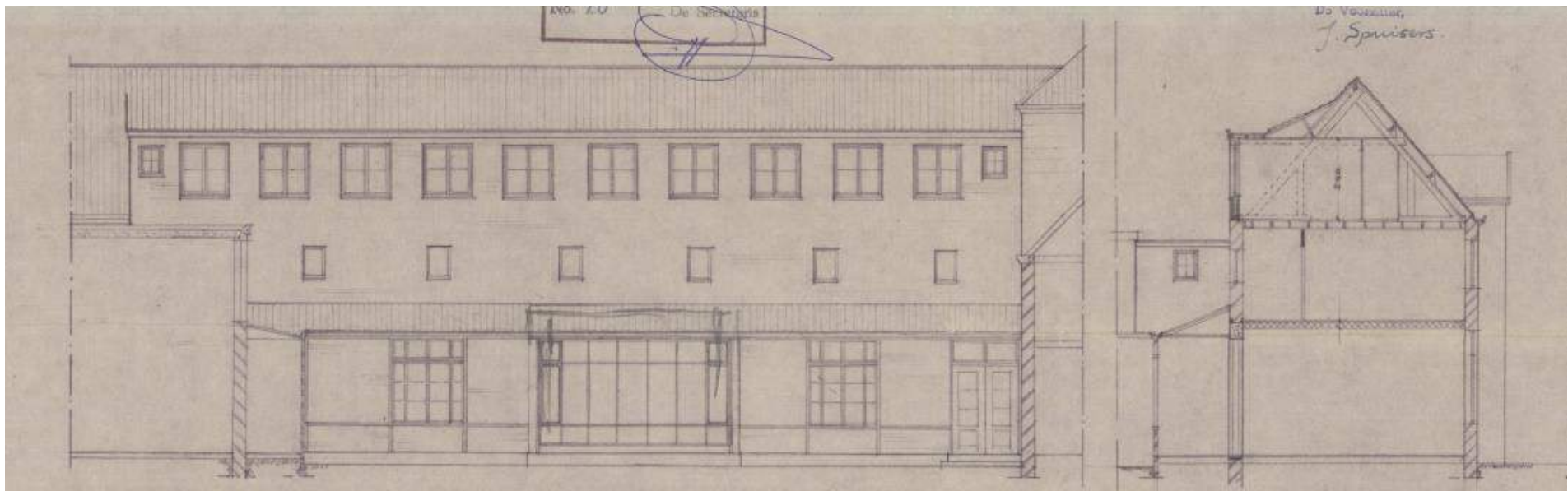
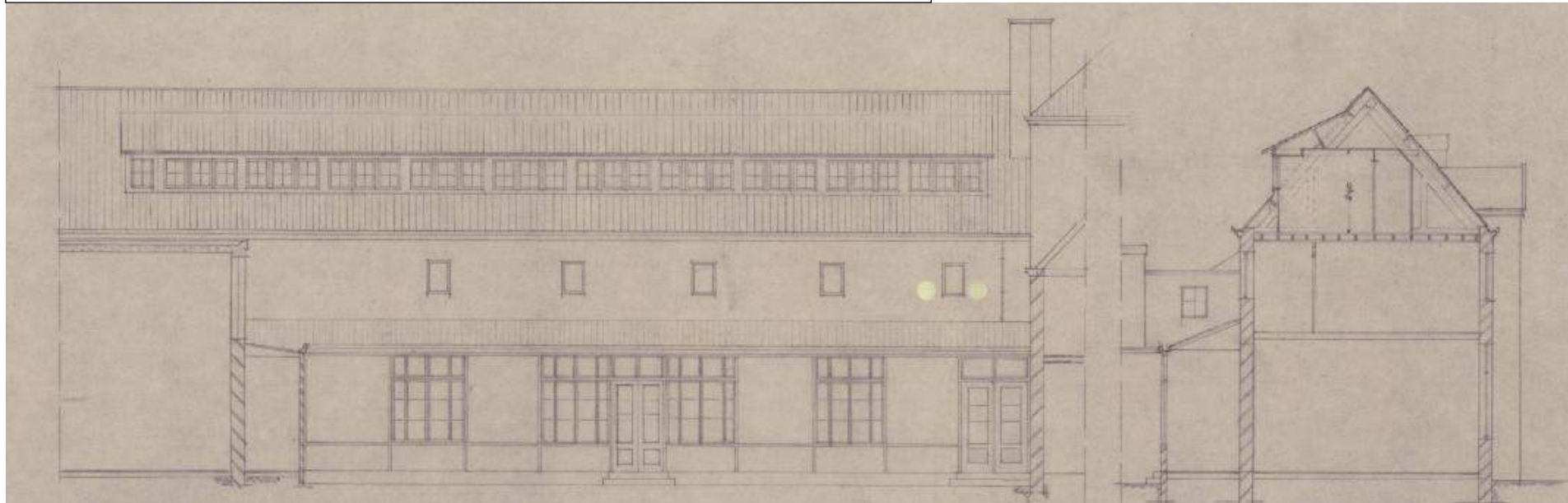
Op de begane grond werd de gang voorzien van een nieuw middengedeelte. Deze bestond voor de verbouwing uit een entree met dubbele draaideuren met aan weerzijden een forse lichtpui. Deze opzet werd in 1961 verwijderd en vervangen voor een groot lichtvenster met zeven hoge ramen met boven en onderlicht.

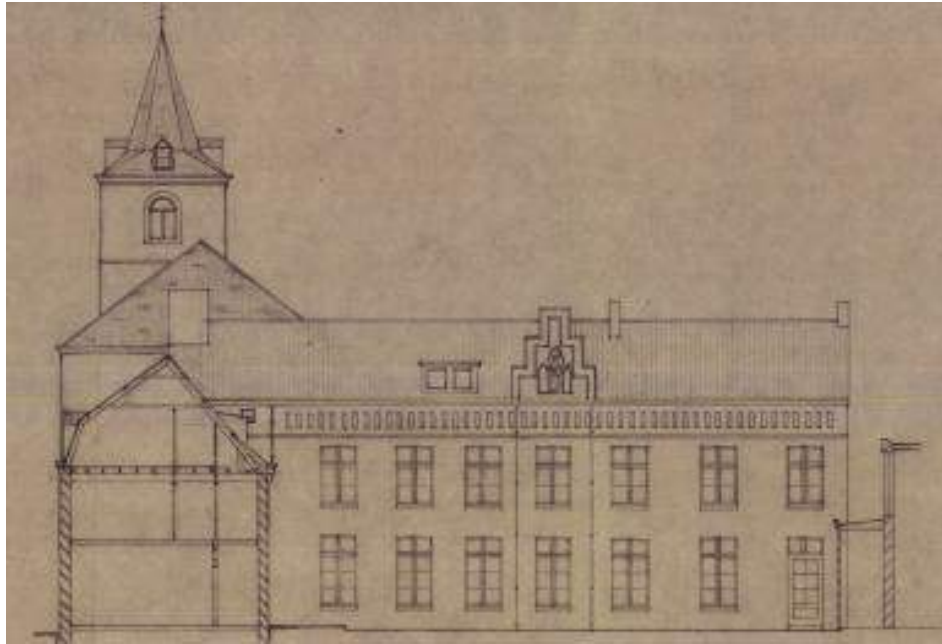
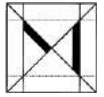
De ophoging van de gevels had ook consequenties voor de kapconstructie aan de noordzijde van het complex. Deze bestond voor de verbouwing uit simpele A-spanten met nokstijlen en verhoogde gordingklossen. Deze constructie werd in 1961 compleet verwijderd en vervangen voor een gordingkap die rustte op muren van bims betonblokken.

Niet alleen de draagconstructie van het dak werd vernieuwd. Ook de enkelvoudige balklagen van de verdiepingsvloer werd vervangen. Hiervoor in de plaats werd een betonskelet ingebracht.

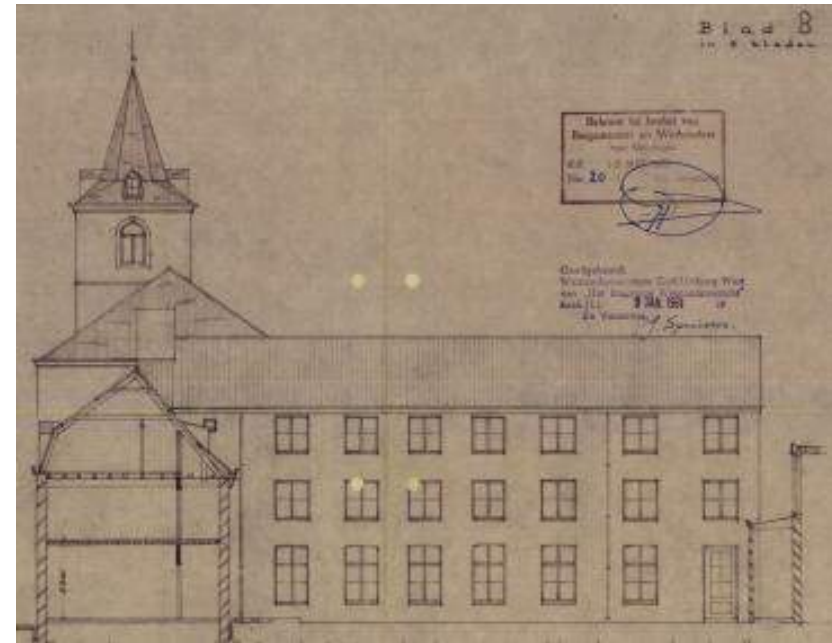

Aanzicht en dwarsdoorsnede van de bestaande toestand (boven) en de nieuwe toestand (onder) van de binnenzijde van de zuidvleugel in 1961. GAM: Bouwdossier Mariënwaard 61.

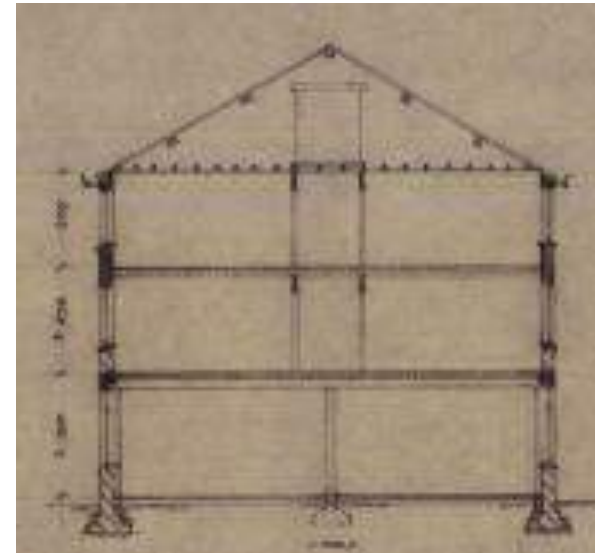
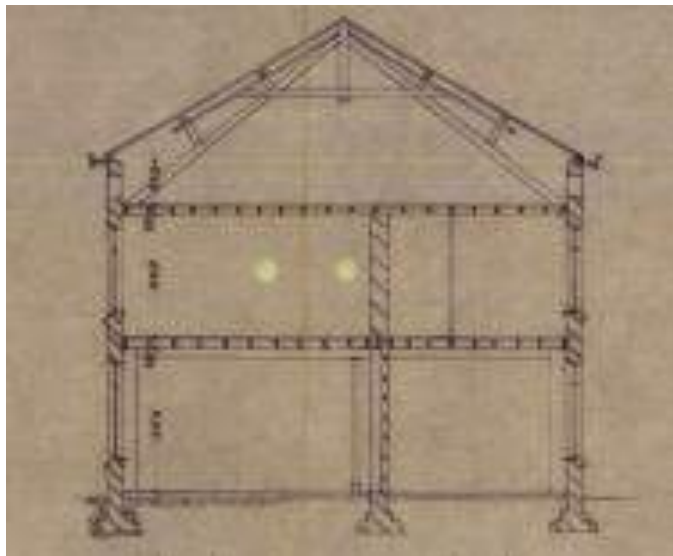

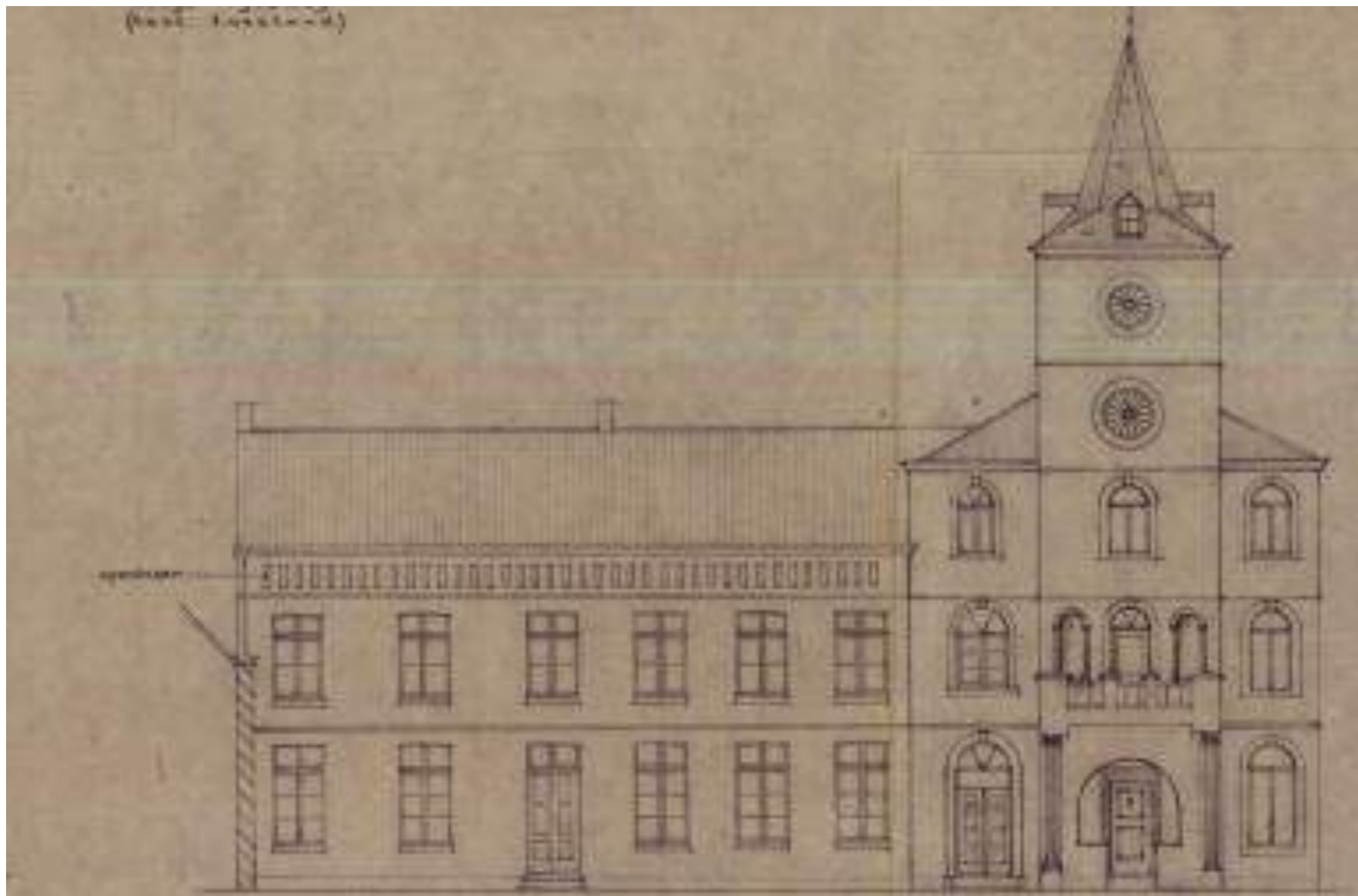

Aanzicht en dwarsdoorsnede van de bestaande toestand van de binnenzijde van de noordvleugel in 1961. GAM: Bouwdossier Mariënwaard 61.

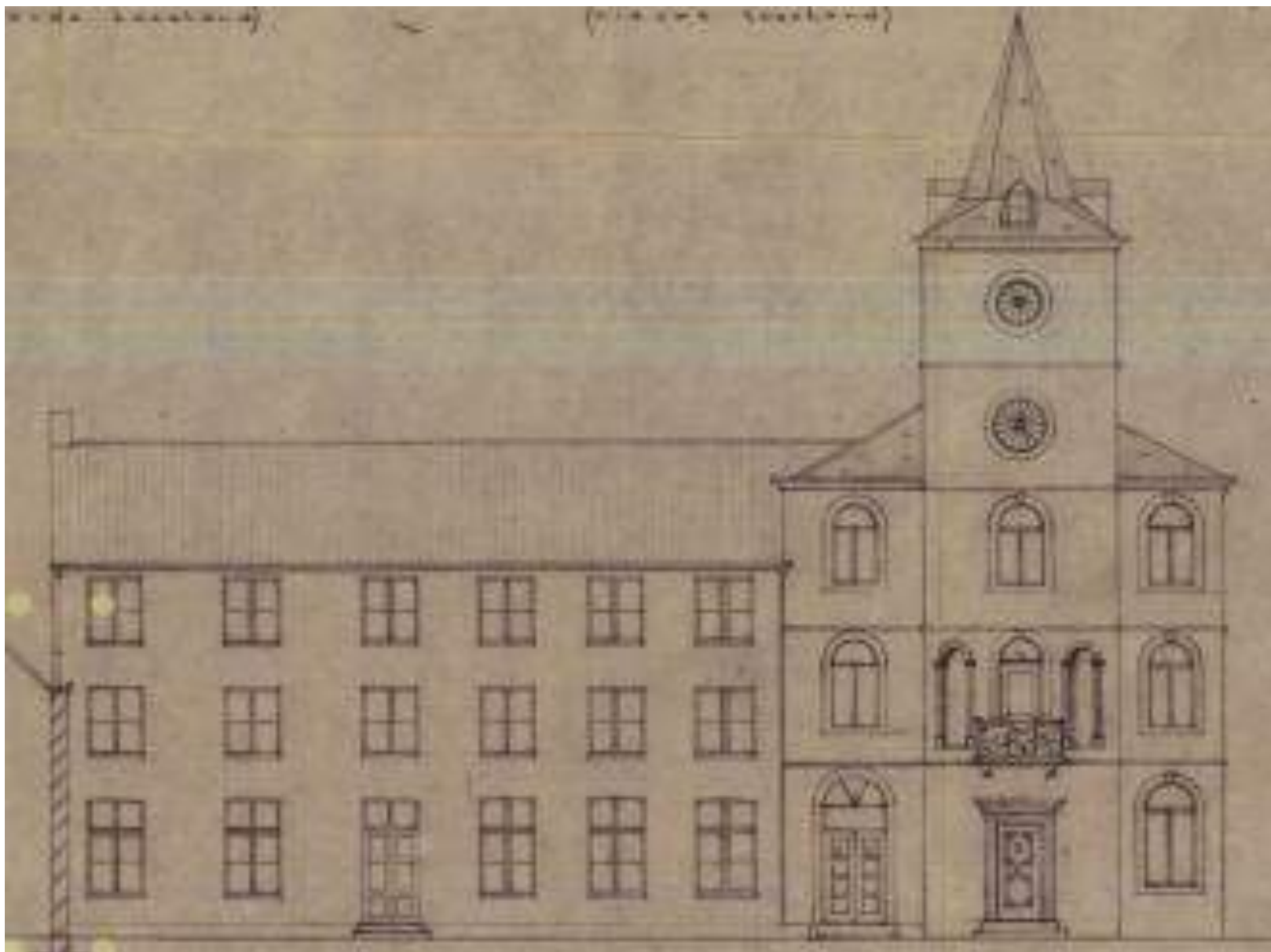

Aanzicht en dwarsdoorsnede van de nieuwe toestand van de binnenzijde van de noordvleugel in 1961. GAM: Bouwdossier Mariënwaard 61.

Aanzicht van de bestaande toestand van de buitenzijde van de noordvleugel in 1961. Let op de thans niet meer aanwezige voorbouw met portiek en balkon bij de toren. GAM: Bouwdossier Mariënwaard 61.

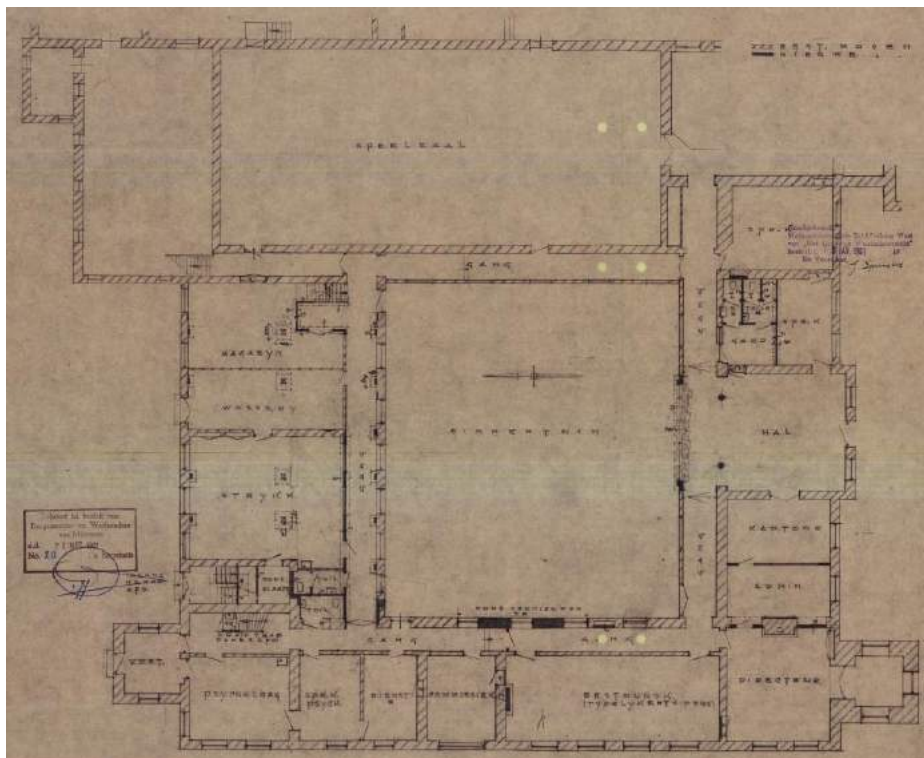

Aanzicht van de nieuwe toestand van de buitenzijde van de noordvleugel in 1961. GAM: bouwdossier Mariënwaard 61.

De tweede verdiepingsvloer werd vernieuwd door middel van betonnen vloerelementen. Deze elementen werden niet alleen in de noordvleugel aangebracht, ook de verdiepingsvloer van de zuid- en westvleugel werd compleet voorzien van nieuwe betonnen vloeren. De enkelvoudige balklaag bij de tweede verdiepingsvloer bleef in deze vleugels wel behouden.

Naast de aanpassingen aan de gevels en draagconstructies werden er ook verschillende nieuwe trappen van beton aangebracht.

Plattegrond van de begane grond met de nieuwe toestand in 1961. GAM: Bouwdossier Mariënwaard 61.

Nieuwe toestand begane grond 1961

De indeling van de begane grond was na de verbouwing van 1961 op verschillende plekken aangepast. In de noordvleugel werd de gang verder naar het westen doorgetrokken. Hierdoor ontstond er een grote ruimte aan de buitenzijde van de vleugel van drie vensterassen breed. Deze ruimte werd naast het eerder genoemde betonskelet ook voorzien van betonnen kolommen.

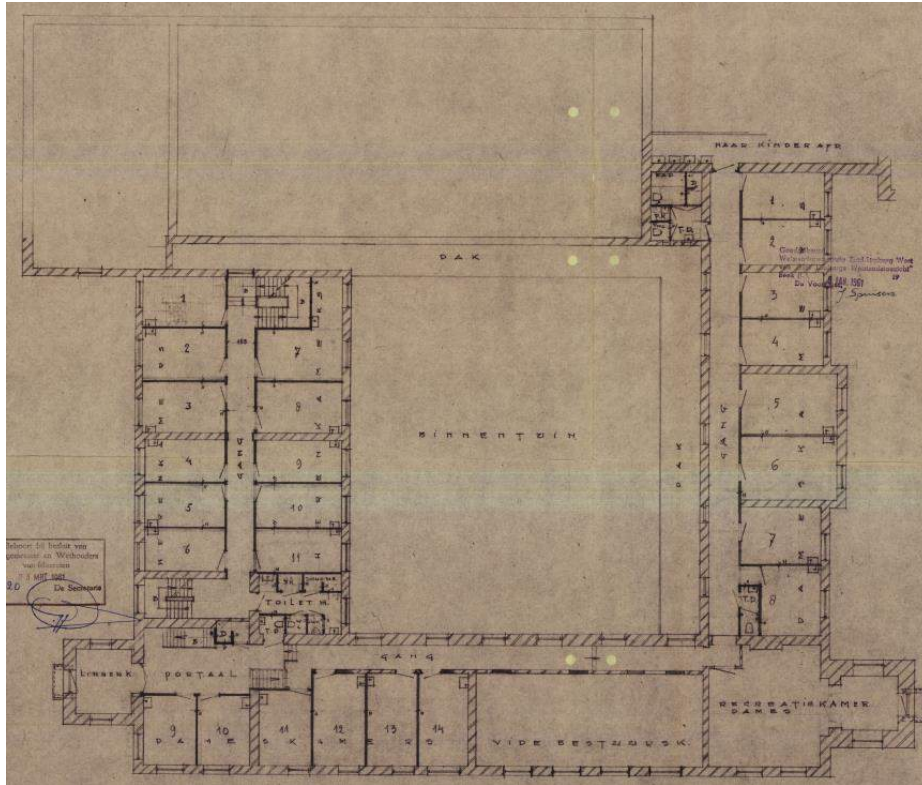
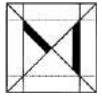
Aan de westzijde werd het een en ander veranderd aan de binnengevel waar het centrale deel van het muurwerk op de begane grond werd vervangen en verschillende vensters werden vernieuwd. Tevens werd aan de straatzijde van deze westvleugel een nieuwe bestuurskamer gemaakt. Deze grote rechthoekige zaal is nog altijd aanwezig.

Aan de oostzijde van de zuidvleugel werd de doorgang naar de gymzaal aangepast naar de huidige toestand en werden de entreedeuuren tot de gymzaal vernieuwd.

Nieuwe toestand eerste verdieping 1961

Tijdens de verbouwing van 1961 werden vrijwel alle binnenwanden vervangen voor wanden van bims betonblokken. Alleen de dikke dragende bakstenen muren die bij de oude indelingen hoorden bleven overeind.

Verder werd aan de noordzijde de gang verlegd naar het midden. Aan de zuidzijde werd de gangmuur aan de zijde van de kamers geheel vernieuwd.

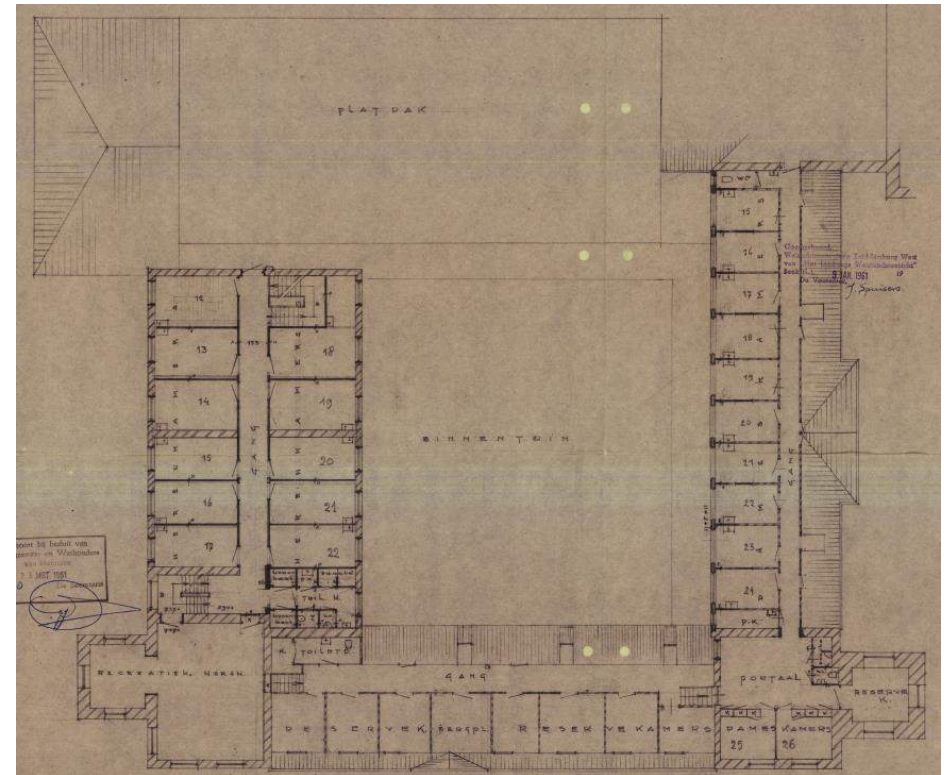

Plattegrond van de eerste verdieping met de nieuwe toestand in 1961. GAM: Bouwdossier Mariënwaard 61.

Nieuwe toestand tweede verdieping 1961

De grootste verandering op de tweede verdieping trad op bij de indeling van de noordvleugel. Hier waren voor de verbouwing verschillende grote ruimtes die dienst deden als droogzolder en bergzolder. De hele verdieping werd echter door middel van bims betonnen wanden opnieuw ingedeeld met herenkamers, die aan een centrale gang lagen.

Net als bij de eerste verdieping werden ook op de tweede verdieping vrijwel alle binnenwanden in de noord- en zuidvleugel vervangen voor binnenmuren van bims betonblokken. Aan de zijde van de westvleugel werden de binnenwanden niet vernieuwd.

Plattegrond van de tweede verdieping met de nieuwe toestand in 1961. GAM: Bouwdossier Mariënwaard 61.

Topografische kaart 1968. De autosnelweg A2 is aangelegd en doorsnijdt het oostelijke einde van de oude geometrische tuinen van La Grande Suisse. Schuin boven het oude complex is het door de Mgr. Van Rijst Stichting in 1955 gebouwde nieuwe complex getekend. Zuidelijk van La Petite Suisse (villa Kanjel) rukt de nieuwbouwwijk op. De villa Kanjel is reeds ingericht als Dr. Poelsoord. Topotijdreis.nl

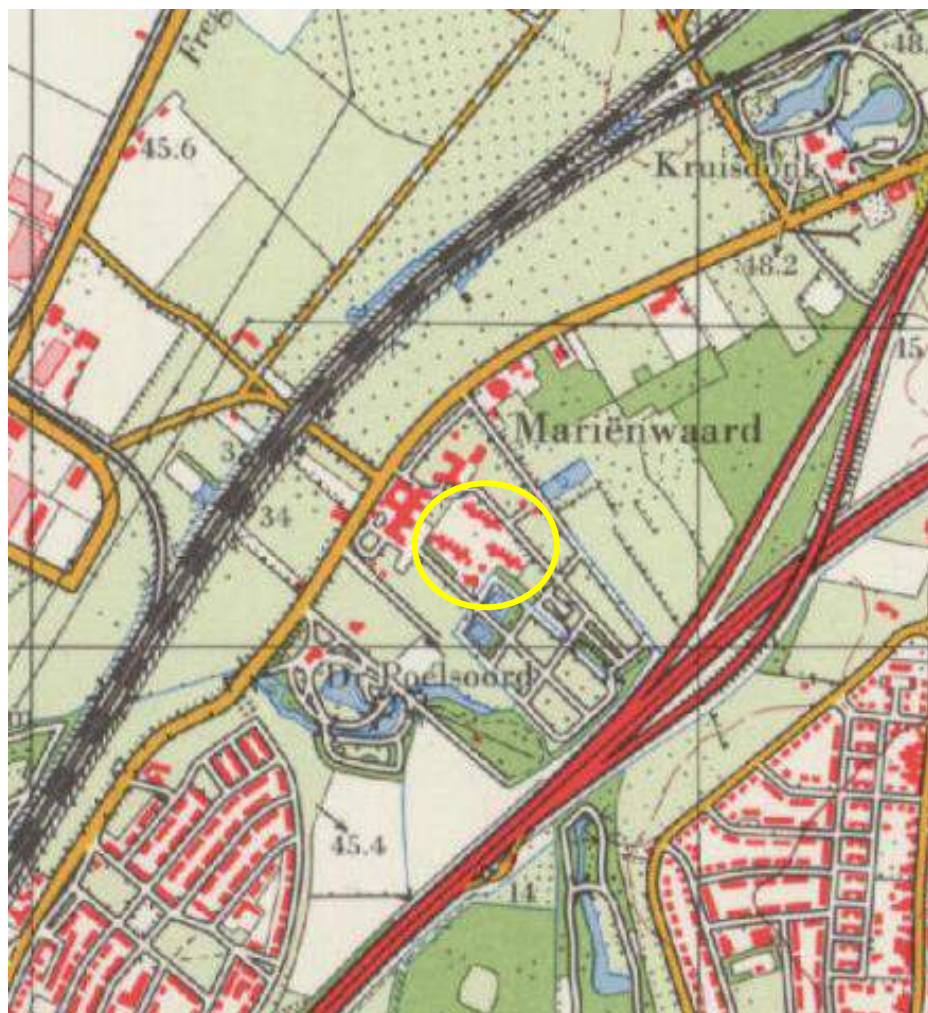
3.9 MARIËNWAARD WORDT WEER GRANDE SUISSE; 1986

Op 1 juli 1986 werd het inmiddels tot Rijksmonument verheven landhuis, met de zuidelijke tuin met poort en paviljoens afgesplitst van de oostelijke delen en door de Mgr. Van Rijststichting verkocht aan het echtpaar Van Zundert-Van Wunnik. In akte was sprake van *woonhuis, tuin, aangrenzende*

beek en verdere aangehorigheden genaamd Grande Suisse, groot een hectare, negen are. Al spoedig daarna werd het grote neogotische kloostergebouw van 1880 gesloopt, waardoor in hoofdlijnen de vorm die was ontstaan onder Petrus Regout weer in ere was hersteld. Het zelfde gold voor de naam La Grande Suisse van het goed. Op de topografische kaarten bleef de naam Mariënwaard echter in gebruik.

3.10 EEN NIEUW LEVEN VOOR GRANDE SUISSE?

Kort voor de eeuwwisseling gaat het goed weer van particuliere handen over in een stichting, genaamd Momentum Laureatus. Deze stichting wil het goed restaureren en omvormen tot hoogwaardige appartementen. Het Architectenbureau Duijsens-Meyer Viol uit Kerkrade maakt plannen en het Monumentenhuis Limburg stelt een bouwhistorische rapportage op. Tot realisatie van de plannen komt het uiteindelijk niet. Vervolgens pakt ontwikkelaar Hills Gate het geheel op en maakt plannen voor combineren van wonen en werken, met een groot nieuw gebouw langs de zuid-oostelijke rand van de oude tuin. Antikraakbewoning moet het verval tegen gaan, maar de drie oude vleugels blijken niet geschikt voor tijdelijke bewoning. Rond 2004 worden nog wel de vensters van de straatgevel vernieuwd met isolatieglas, maar tussen 2004 (toen de RCE het geheel fotografeerde) en 2016 zijn nog onderdelen (onder meer schouw, balustrade trap, tuinbeeld) verdwenen en is het hoofdgebouw zwaar verwaarloosd geraakt waardoor er in sommige delen zware schade is ontstaan ook aan constructies. In 2015 start een onderzoek door uitvaartvereniging Monuta voor een herbestemming van het complex als luxueus en modern uitvaartcentrum. Kern-architecten uit Roermond is belast met de schetsplannen en het bouwhistorisch onderzoek wordt door het Monumenten Advies Bureau uit Nijmegen geactualiseerd.

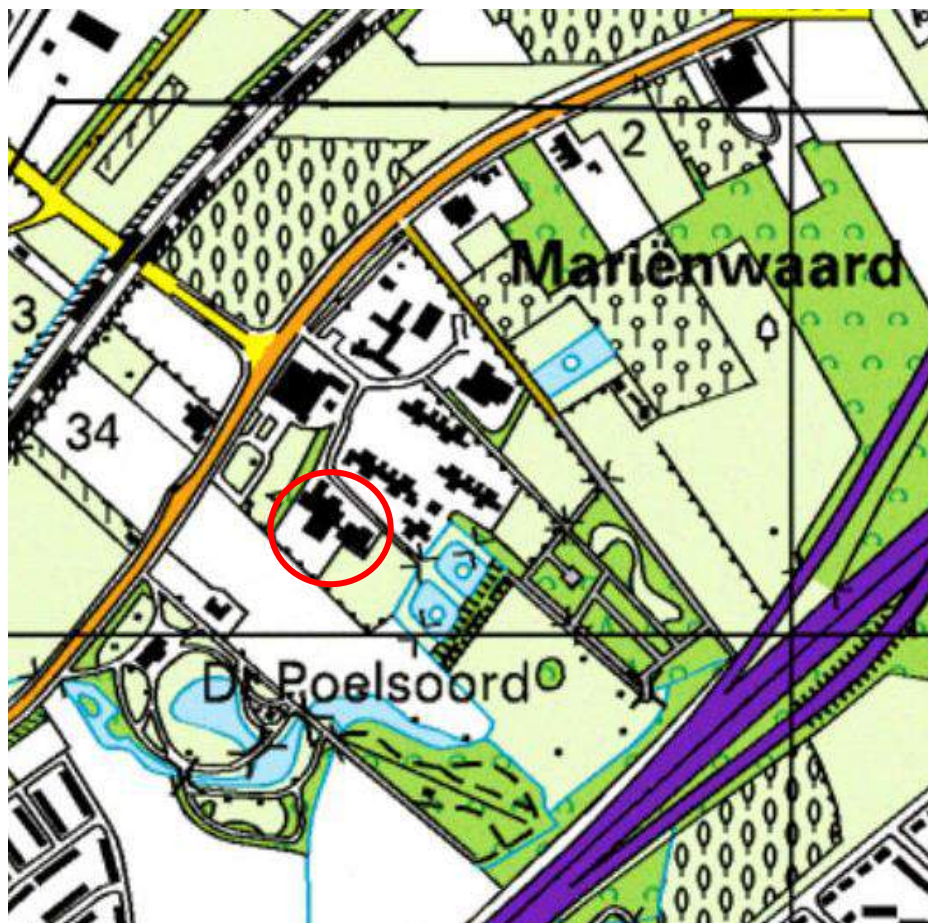
Topografische kaart 1979. De paviljoens van de Mgr. Van Rijstichting zijn ook gerealiseerd in de voormalige tuinen zuidoostelijk van het complex (binnen de gele ovaal), waardoor het landhuis van deze tuinen is afgesneden. Topotijdreis.nl

Topografische kaart 1989. Het in 1880 gebouwde U-vormige klooster dat aan het oude landhuis was gebouwd is gesloopt, waardoor de oude carrévorm weer is hersteld. De Mgr. Van Rijstichting heeft nog een gebouw (binnen de rode ovaal) toegevoegd tussen twee oude assen van de tuinen. Topotijdreis.nl

3.11 FOTOREPORTAGE VAN DE RCE; 2004

Topografische kaart 2002. Het goed is nog verder van zijn zicht op de oude geometrische tuinen afgesneden door de bouw van twee grote gebouwen (binnen de rode ovaal) zuidelijk van het complex. Topotijdsreis.nl

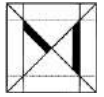
Tot voor kort stond op de sokkel in de tuin nog een Mariabeeld uit de periode dat hier het klooster Mariënwaard was gevestigd zoals de foto uit 2004 laat zien! Foto G. Dukker 2004
Bron: RCE Beeldbank

De gang met trap en serre uit de kloosterperiode achter de oostvleugel. Ruim 10 jaar later staat dit deel er zwaar vervallen bij! Foto G. Dukker 2004 Beeldbank RCE

Voorzaal met parketvloer in de westvleugel in 2004. G. Dukker Beeldbank RCE

Kastenwand op de verdieping in de oostvleugel, zuidelijk van de gymzaal. Deze is nog wel aanwezig. Foto G. Dukker 2004 Beeldbank RCE

Hal bij trappenhuis met dubbele deuren uit 1880 in het oostelijke deel van de zuidvleugel, oorspronkelijk een verbindingslid tussen de oudbouw en het in 1880 gebouwde klooster. Foto G. Dukker 2004 Beeldbank RCE

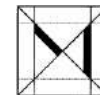
Trappenhuis met fraaie trap uit 1880 in het oostelijke deel van de zuidvleugel, oorspronkelijk een verbindingslid tussen de oudbouw en het in 1880 gebouwde klooster. Thans is deze trap zwaar onttakeld en incompleet. Foto G. Dukker 2004 Beeldbank RCE

Brandkast op de zolder van het oostelijke deel van de zuidvleugel. G. Dukker RCE 2004

Grote kamer met schouw met 18de-eeuwse bontmarmere mantel in de zuidvleugel (westelijk deel). De mantel is later verdwenen! G. Dukker RCE 2004

Tuinpaviljoens en de nog niet begroeide onderbouw (verlaagd door Regout?) van een 18de-eeuwse tuinmuur aan straatzijde. G. Dukker 2004 Beeldbank RCE

Zicht op de oostvleugels en de ruïneuze schuur links. G. Dukker 2004 Beeldbank RCE

Zicht op de oostvleugels en de ruïneuze schuur links. Rechts de boerderij met vakwerkgevel. G. Dukker 2004 Beeldbank RCE

Zicht op de zuidgevel in vakwerk van de boerderij. De gele pijl wijst naar een bouwnaad. Links van de naad de boerderij uit 1866 en rechts de uitbreiding van 1880 of iets later. Le ook op de extreem brede, later weer dichtzette poort onder een sterk uitgerekte korfboog. Foto G. Dukker RCE 2004

Zicht op het linker deel van de oostvleugels met de gang en trap naar de voormalige rectorwoning, uit de kloosterperiode (1880-1900). De technische staat van deze gang is momenteel slecht. Foto G. Dukker RCE 2004

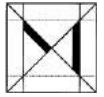
Het interieur van de in 1958 gebouwde gymzaal in de oostvleugel. Foto G. Dukker RCE 2004

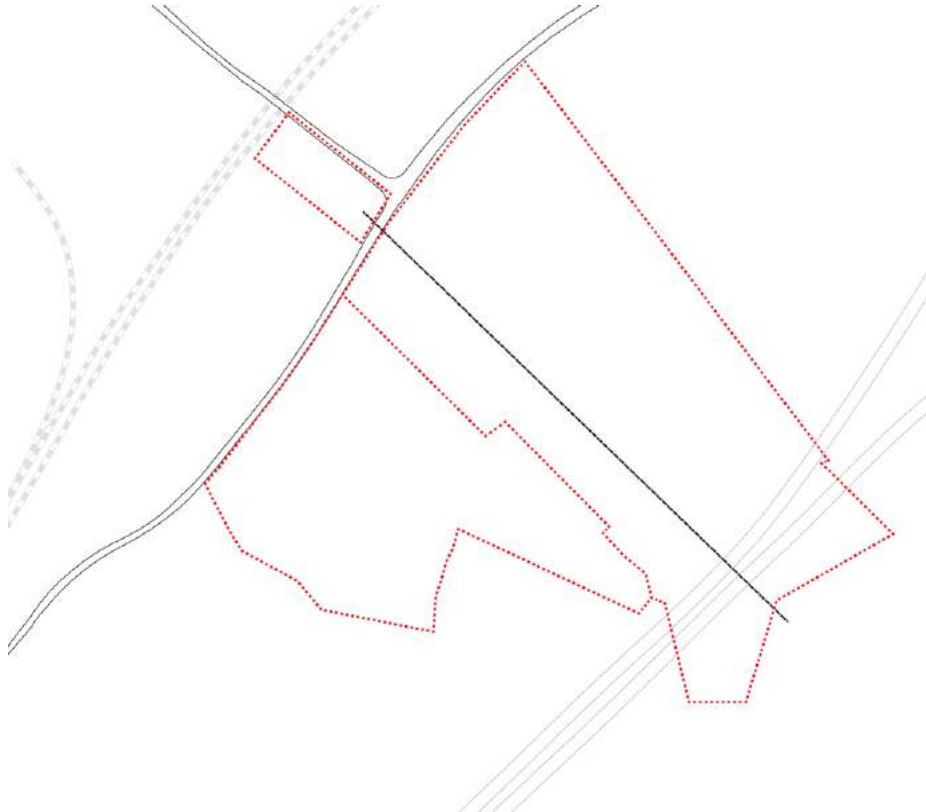
Maquette van het complex zoals gerealiseerd kort voor de verkoop door de Mgr. Van Rijstichting in 1986. Het kloostergebouw bestaat dan nog. De rode delen zijn bouwdelen in baksteen, de gele in mergelsteen. Foto G. Dukker RCE 2004

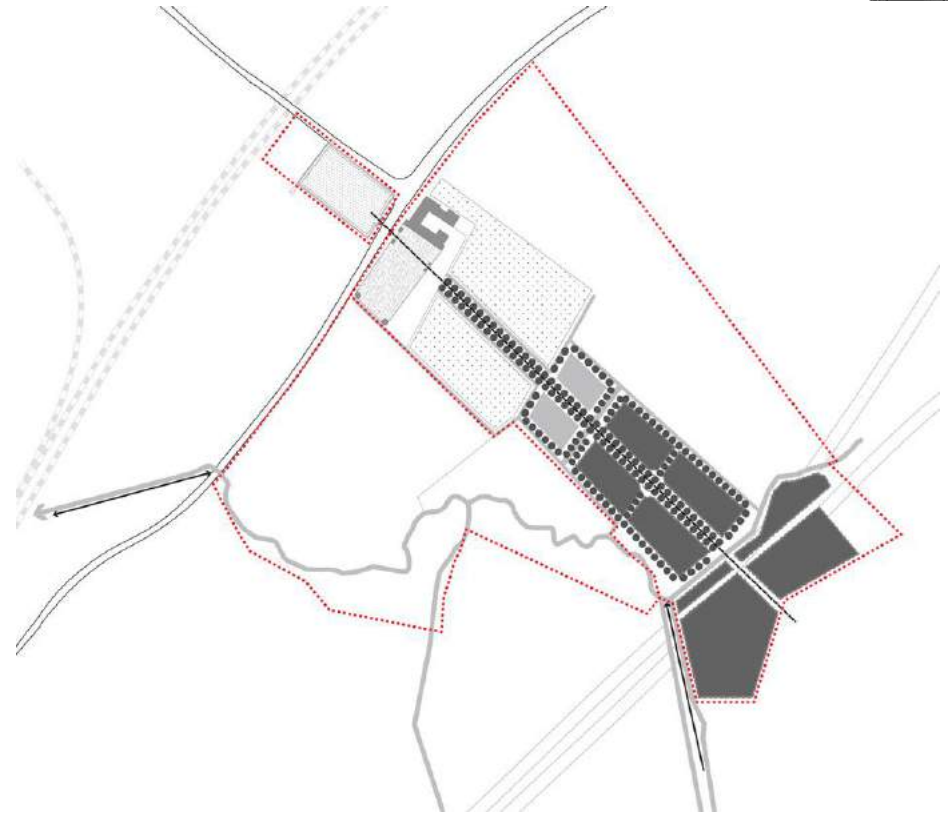
Het goed gezien vanaf de villa Kanjel. Foto G. Dukker RCE 2004

3.12 ONTWIKKELINGSCHETSEN VAN HET LANDGOED OP KAARTEN

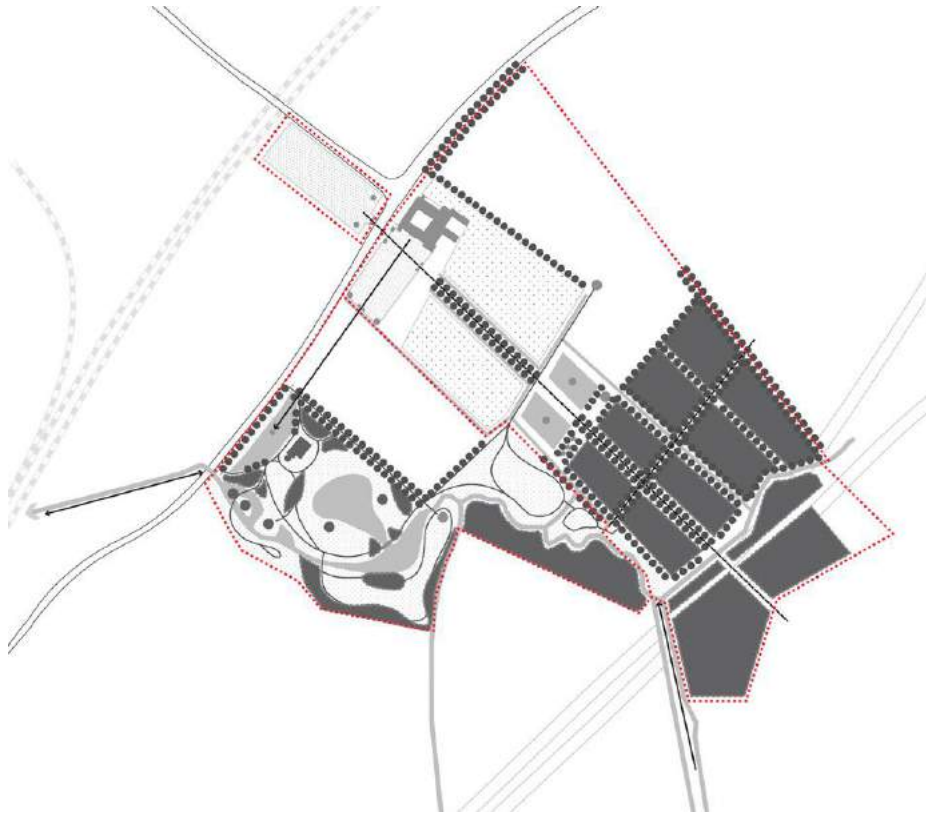
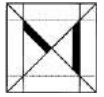
Begrenzing landgoed Mariënwaard en Villa Kanjel in rode stippellijnen. Met een zwarte lijn is de oudste as van de parkaanleg aangeduid. Uit: Rapport Buitengoed Geul & Maas Bureau Verbeek

Buitenplaats Kanjel met de Parkaanleg uit het begin van de 19de eeuw.

- Alle onderdelen van het landgoed zijn verbonden met de hoofd-as.
- Van noordwest naar zuidoost: nutstuin, formele tuin, fruitweides, vijvers, bosquetten met centrale rotonde, en formeel opgedeeld broekbos in beekdal Kanjel.
- Aan de zuidzijde de verbinding naar landgoed Severen.
- Aan de westzijde de recht getrokken beekloop van de Kanjel die als zichtlijn in verbinding staat met de grote hoektoren van kasteel Bethlehem.

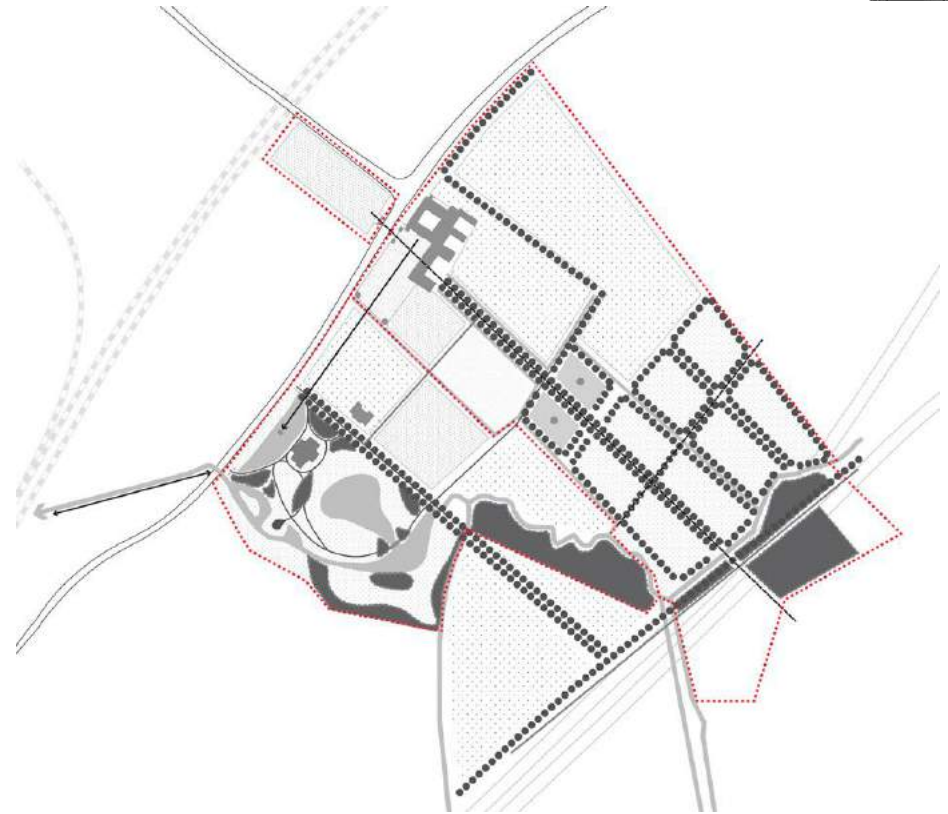
Uit: Rapport Buitengoed Geul & Maas Bureau Verbeek

Tuinarchitect Gindra verbindt in opdracht van Petrus Regout in de tweede helft van de 19de eeuw (tussen 1866 en 1875) het landschapspark van Petite Suisse met het park van La Grande Suisse en breidt het park verder uit. De parkaanleg bereikt in deze periode haar hoogtepunt.

- De Kanjel wordt vergraven tot een reeks van grillige patronen met vijvers ten behoeve van de landschappelijke inscenering in het park van Petite Suisse. De oude centrale as wordt bij de straat langs Grande Suisse gemarkeerd door twee mergelstenen poortgebouwen met een poort en aan de overzijde van de straat bij de nutstuin van een iets soberdere mergelstenen poort met fraaie smeedijzeren hekken. De oude as krijgt hierdoor visueel nog meer nadruk.
- In het park staat een groot aantal follies, bruggetjes, beelden en andere objecten.
- Het park van La Grande Suisse wordt aan noord-oostelijke zijde uitgebreid met bosquetten in vier vakken.
- Ook wordt een zichtlijn gecreëerd tussen La Grande Suisse en Petite Suisse.

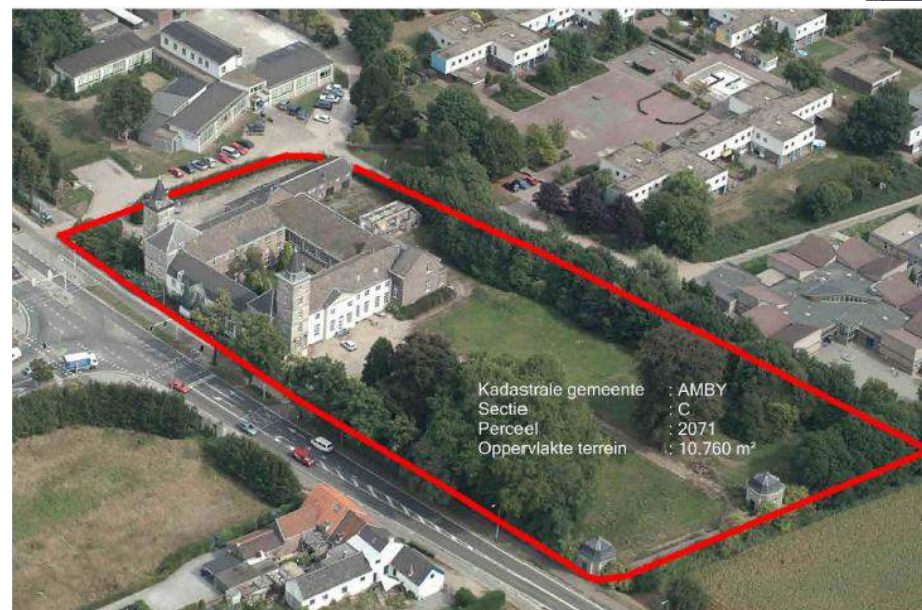
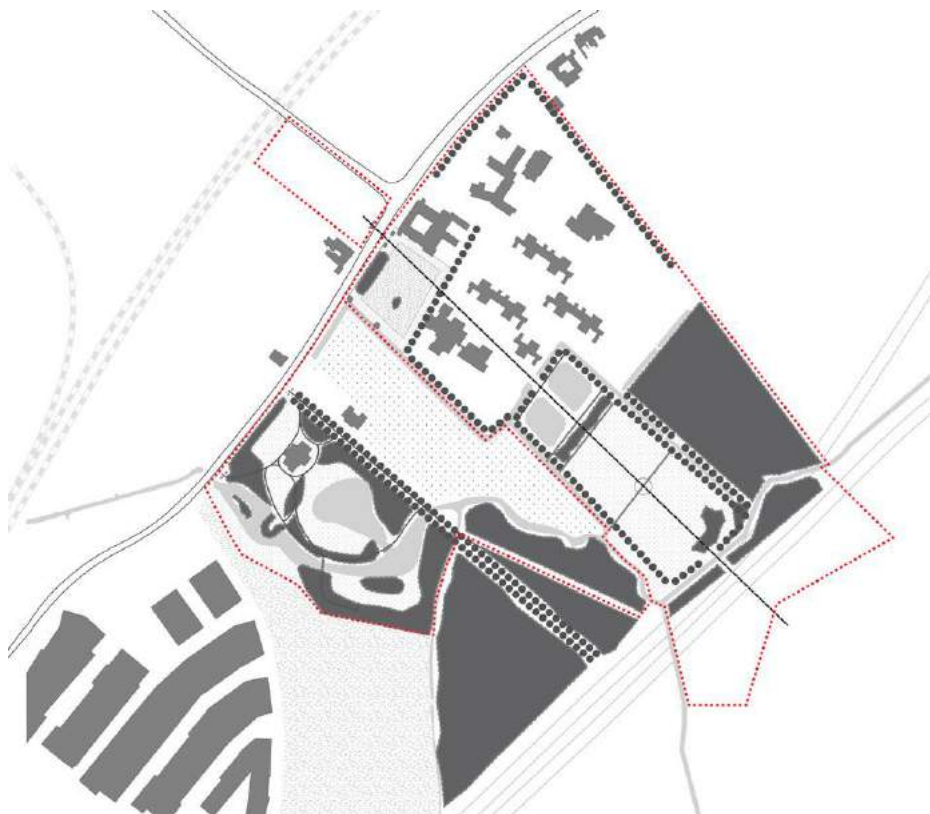
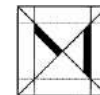
Uit: Rapport Buitengoed Geul & Maas Bureau Verbeek

Villa Kanjel en klooster Mariënwaard met de parkaanleg zoals deze begin 20ste eeuw in de klooster/pensionaatperiode aanwezig moet zijn geweest.

- Een aanbouw (internaat met kapel) van het klooster is in de oude hoofdas gezet, waardoor deze is onderbroken.
- De bosquetten van de formele parkaanleg hebben een groot deel van hun boskarakter verloren, maar vormen nog een herkenbaar deel van de parkaanleg.
- De inrichting van het park van Villa Kanjel is een versoberde variant van de aanleg bij Petite Suisse.
- Het park is aan de zuidoostzijde uitgebreid en is verbonden met het oudere deel via de verlengde laan.

Uit: Rapport Buitengoed Geul & Maas Bureau Verbeek

Villa Kanjel en Xonar-locatie Mariënwaard met de park-aanleg zoals deze nu resteert.

- Sloop van een deel van het voormalige klooster heeft de samenhang in de hoofd-as enigszins hersteld. Wel is het oude landhuis visueel en fysiek van haar oude formele tuinen afgesneden.
- De bosquetten zijn niet meer als zodanig herkenbaar. Slechts enkele monumentale bomen resteren.
- De landschappelijke inrichting van het park van Villa Kanjel is door gebrek aan onderhoud sterk in verval.
- Door aanleg van de A2 en het park van Nazareth is de achterzijde van beide landgoederen gewijzigd.

Uit: Rapport Buitengoed Geul & Maas Bureau Verbeek

4 BESCHRIJVING

In dit hoofdstuk volgt een beschrijving van het complex en de afzonderlijke gebouwen. Daarbij worden ook wijzigingen op hoofdlijnen weergegeven. Voor de goede orde zal hier gesproken worden over het landgoed Mariënwaard en wordt met La Grande Suisse gerefereerd naar de bebouwing op het terrein.

De bebouwing zal in de beschrijving worden onderverdeeld in een noord-, zuid-, west-, en oostvleugel. De beide hoektorens met aanbouw zullen bij de westvleugel worden beschrijven. De uitbouw aan de oostzijde zal bij de noordvleugel worden besproken.

4.1 LIGGING EN OMGEVING

Het landgoed Mariënwaard met daarop het gebouwencomplex La Grande Suisse ligt ten oosten van de provinciale weg N586 tussen Maastricht en Meerssen. Het terrein is gelegen op een punt waar van oudsher de gemeentegrenzen van Meerssen, Maastricht en Amby samenkwamen. Sinds .. valt het landgoed onder de gemeente Maastricht.

Mariënwaard is onderdeel van de historische landgoederenzone tussen Maastricht en Meerssen.

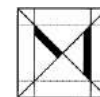
Het landgoed sluit aan de noordzijde aan op het terrein van de Don Boscoschool. Dit schoolterrein is in de jaren '50 is gebouwd door de Monseigneur van Rijstichting. Ten oosten van het landgoed is basisschool De Opstap gesitueerd. Dit schoolterrein is gedeeltelijk in de oude tuinstruur van landgoed Mariënwaard gelegen. Ten oosten van De Opstap is deze structuur nog bewaard gebleven.

In het zuiden is aan de andere zijde van een beek het landgoed Petit Suisse gesitueerd. Ook dit landgoed is in bezit geweest van de familie Regout. Het huidige landhuis op het terrein, de Villa Kanjel, is door Petrus Regout gebouwd.

De huidige situatie van Mariënwaard 61. Google Maps 2015.

Ten westen is, zoals hierboven reeds is vermeld, de provinciale weg N586 gelegen. Deze weg volgt in grote lijnen de historische route tussen Maastricht en Meerssen die in de 18de eeuw reeds in gebruik was. Ter hoogte van landgoed Mariënwaard is een t-splitsing aanwezig waar de weg naar het ten westen gelegen Limmel aansluit op de N586. Ook deze route naar Limmel volgt de historische structuur. De bebouwing op landgoed Mariënwaard ligt pal aan de weg en zal van oudsher een belangrijk ankerpunt zijn geweest wanneer men vanuit Limmel aankwam.

La Grande Suisse omkaderd op de satelietfoto. Google Earth

La Grande Suisse omkaderd op de kaart van Google Earth

De weg naar Limmel kruist ter hoogte van landgoed Mariënwaard de spoorlijn Maastricht – Valkenburg waar het treinstation Maastricht Noord is gevestigd. Dit station droeg voorheen de naam Mariënwaard en toont de invloed die de bewoners van het landgoed hadden op de omgeving. Ten noordwesten is het moderne industrieterrein Beatrixhaven gelegen.

4.2 ALGEMEEN

La Grande Suisse is in verschillende bouwfases tot stand gekomen en heeft in de huidige situatie een carrévorm met een enkele uitbouw aan de oostzijde.

Het merendeel van de bebouwing heeft in kruisverband opgemetselde bakstenen gevels van twee bouwlagen onder met gesmoorde en rode muldenpannen bedekte zadeldaken.

De westvleugel van La Grande Suisse gezien richting het zuidoosten.

De westvleugel heeft dezelfde hoogte als de andere vleugels maar is voorzien van een mansarde dak dat bedekt is met leien in Maasdekking. De hoektorens met aanbouw wijken af van de rest van de bebouwing vanwege de opbouw uit mergelblokken. De aanbouwen sluiten aan op de westvleugel en hebben drie bouwlagen onder een met leien bedekt tentdak.

De onderlinge hoogte van de hoektorens is verschillend. Zo is de noordelijke toren vijf lagen hoog en de zuidelijke toren heeft zes lagen. Beide torens worden afgesloten door middel van een met schoten uitgevoerde ingesnoerde torenspits. Ook deze daken zijn met leien in Maasdekking bedekt.

Aan de oostzijde van de noordvleugel is een bouwdeel gesitueerd dat voorzien is van een uitbouw. Het voorste deel wijkt af van de rest van de bebouwing en heeft een met muldenpannen bedekt schilddak.

Het bouwdeel met uitbouw aan de oostzijde van de noordvleugel.

De oostvleugel gezien richting het westen met zichtbaar de verschillende bouwfasen in het muurwerk.

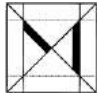
De gymzaal aan de oostzijde van het complex gezien richting het noordwesten.

De zuidvleugel met links de zuidelijke toren.

Het restant van de kloostervleugel aan de zuidzijde van de oostvleugel.

Ten zuiden van de tuin zijn op de hoeken twee veelhoekige uit baksteen in kruisverband en hoekkettingen van mergel opgetrokken paviljoens uit 1736 gesitueerd met een met leien in Maasdekking gedekt klokdak.

Het oostelijke paviljoen op de zuidelijke perceelgrens.

4.3 CONSTRUCTIES

Er zijn diverse oudere en jongere draagconstructies in de verschillende gebouwdelen aanwezig.

Noordvleugel

De noordvleugel herbergt geen oudere draag- of kapconstructies meer. In 1961 zijn de balklagen en vloeren vervangen voor vloeren van holle

betonstenen. De kapconstructie is opgetrokken uit een simpele gordingkap op muren van bims betonblokken.

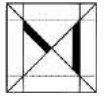
In het bouwdeel met uitbouw aan de oostzijde van de noordvleugel bestaat de verdiepingsvloer uit troggewelven (1880-1900). De zoldervloer ligt op een oude balklaag.

Tevens zijn er nog twee oude naalddhouten kaspanten bewaard gebleven bestaande uit een noordelijke spant dat bestaat uit een dekbalkjuk met middenstijl. Het tweede spant is een gestapeld dekbalkjuk met middenstijl en daarboven een A-spant met nokstijl. Deze opzet behoort zeer vermoedelijk tot een 18de -eeuwse fase. Het A-spant is in de loop der tijd verstevigd met een trekplaat en verschillende schorende balken. De dakconstructie van een schilddak is wellicht later aangebracht aangezien de gordingen bij de kap doorsteken.

In de uitbouw van 1866 en 1880 zijn troggewelven aangebracht. De kapconstructie bestaat uit A-spanten die aan de onderzijde zijn voorzien van een trekstang.

Gordingkap boven de noordvleugel gezien richting het oosten.

Troggewelven boven de begane grond van een van de ruimtes in het bouwdeel ten oosten van de noordvleugel.

Een van de kaspanten met trekstang in de uitbouw aan de oostzijde van de noordvleugel.

Gestapeld dekbalkjuk met A-spant en middenstijl boven het bouwdeel aan de oostzijde van de noordvleugel.

De kelder onder de kloostervleugel uit 1880 gezien richting het oosten.

Detailopname van de troggewelven in de kelder onder de kloostervleugel.

De twee 18de --eeuwse moerbalken van de samengestelde balklaag boven de eerste verdieping van de oostvleugel.

Oostvleugel

Onder de kloostervleugel uit 1880 is een kelder aanwezig met een flauw hellend tongewelf en troggewelven. De verdiepingvloeren van het zuidelijke deel van de oostvleugel bestaan uit de oorspronkelijke 18de - eeuwse samengestelde balklaag met tenminste twee moerbalken met kinderbinten.

Zuidvleugel

Net als in de noordvleugel zijn ook hier de verdiepingvloeren vervangen voor holle betonstenen. Boven dit bouwdeel is in de loop van de 19de en 20ste eeuw aangepast en bestaat nu uit Hollandse spanten.

Een van de spantbenen van het Hollandse spant boven de zuidvleugel.

De kapconstructie boven de westvleugel.

Westvleugel

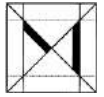
Voor de westvleugel geldt hetzelfde verhaal als voor de andere vleugels. Ook hier zijn in 1961 de verdiepingsvloeren vernieuwd met holle betonstenen. De kapconstructie is in 1961 aangepast voor een gordingkap op bims beton muren.

De verdiepingsvloer van holle betonstenen in de westvleugel.

Aanbouw en hoektorens

Onder de noordelijke aanbouw zijn een tweetal kelders aanwezig die middels een lage doorgang met elkaar zijn verbonden. De kelders zijn uitgevoerd met zeer flauwe tongewelven van mergel. Vermoedelijk ligt een kelder onder de westvleugel en dit zou kunnen betekenen dat ze reeds voor de bouw van de toren met aanbouw in 1866 aanwezig waren. De beide aanbouwen zijn uitgevoerd met verdiepingsvloeren van holle betonstenen. De kapconstructie bestaat uit een aantal rechte spantbenen

waartussen een trekplaat met middenstijl is aangebracht. De sporenkap is voorzien van een dakbeschot.

De torens hebben vloeren van betonstenen en bij de bovenste geledingen samengestelde balklagen met een houten moerbalk met kinderbinten. De kapconstructie bij de torens is niet gezien.

Paviljoens van de torens

De dakconstructie van de paviljoens is een sporenkap met bijbehorende ondersteunende balken waar oorspronkelijk een stucplafond tegen aan heeft gezeten en behoort tot de oorspronkelijke situatie uit de 18de eeuw.

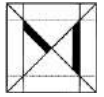
Een van de kelders met tongewelf van mergel onder de aanbouw bij de westvleugel.

De samengestelde balklaag boven de bovenste verdieping van de zuidelijke toren. Het luik geeft toegang tot de torenkap.

e oorspronkelijke kap boven het oostelijke paviljoen.

4.4 GEVELS

Hierna volgt een beschrijving van de verschillende gevels met bouwhistorische bijzonderheden. De verschillende vleugels hebben een buitenzijde en binnenzijde. Bij de binnenzijde wordt gerefereerd naar de zijde van de vleugel die aan de binnentuin is gelegen.

De hoektorens met aanbouw zullen afzonderlijk worden besproken. De uitbouw aan de oostzijde ligt niet aan de binnentuin en zal afzonderlijk van de noordvleugel worden besproken.

4.4.1 Noordvleugel

Buitenzijde

De gevel aan de buitenzijde van de noordvleugel is opgetrokken uit schoon metselwerk en heeft zes vensterassen. Het linkerdeel van de gevel is in 1880 dichtgezet. Voor de dichtzetting was hier een doorgang naar de binnenplaats. De aanbouw aan de oostzijde was voor de dichtzetting een losstaand bouwdeel. In 1961 is de gevel vervolgens opgehoogd waardoor alle vensteropeningen zijn aangepast. De dichtzettingen zijn over de hele breedte van de gevel zichtbaar ter plaatse van de onderzijde van de vensters.

De vensters in de gevel bestaan uit gemetselde lekdorpelstenen aan de onderzijde en hebben aan de bovenzijde rechte strekken op de begane grond en rollagen op de verdiepingen.

De vensters zijn op de begane grond ingezet met zesruits ramen, op de verdiepingen zijn draaibare vierruits ramen geplaatst.

Zicht op de buitenzijde van de noordvleugel met in het rode vlak de dichtzetting uit 1880 en in het groene vlak de ophoging van 1961.

Binnenzijde

Aan de binnenzijde van de in schoon metselwerk opgetrokken gevel die voor een deel uit de 18de eeuw kan stammen is de dichtzetting van 1880 en de ophoging van 1961 duidelijk zichtbaar in het muurwerk. De gevel telt nu zeven vensterassen die dezelfde opbouw kennen als in de buitenzijde. Ook zijn hier in 1961 dezelfde type ramen geplaatst als aan de buitenzijde. Op de begane grond zijn nog wel oude draairamen van omstreeks 1900 aanwezig.

Topgevel

Ter hoogte van de verdiepingen is nog een deel van topgevel van de noordvleugel zichtbaar die na de dichtzetting van de vleugel in 1880 is ontstaan. De gevel is opgetrokken uit schoon metselwerk maar op de verdieping voorzien van een raaplaag. Op de tweede verdieping blijkt de gevel te zijn voorzien van een hoek oplossing bestaande uit klezoren.

De binnenzijde van de noordvleugel. De rode lijn markeert een bouwnaad. Het deel rechts daarvan is gebouwd in 1880. Boven de gele lijn de ophoging van 1961.

De topgevel aan de oostzijde van de noordvleugel met de twee dichtzettingen (blauwe vakken).

Tevens had de gevel van oorsprong twee hoge vensters op de tweede verdieping. Deze zijn later dichtgezet en is er centraal in het gevelvlak een nieuw venster gemaakt. Dit venster is aan de bovenzijde voorzien van een betonnen latei en gemetselde lekdorpelstenen. Het venster is ingezet met een vierruits raam van hetzelfde soort die we reeds in de binnen- en buitenzijde zijn aangetroffen.

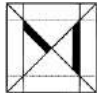

Noordgevel van het bouwdeel (boerderij) aan de oostzijde van de noordvleugel.

4.4.2 De boerderij- en schuurvleugel

Aan de oostzijde van de noordvleugel is een bouwdeel gesitueerd dat bestaat uit een vierkant voorste deel onder een half schilddak (boerderij) en een rechthoekige vleugel (schuur) onder een zadeldak. In 1866 werd het gebouw voorzien van deze schuur aan de oostzijde, die in 1880 werd verlengd richting het oosten. Na 1961 werd er nog een vierkante entree voor de bebouwing neergezet.

Het voorste bouwdeel is een van de oudste gebouwen die op het terrein staan en heeft in de 20ste eeuw dienst gedaan als stal. Het gebouw komt

ook al op de vroegste kadastrale kaarten voor en stamt vermoedelijk uit de 18de eeuw. De oorspronkelijke bouwmassa was een stuk groter dan in de huidige situatie het geval is. Dit heeft te maken de bouw van de gymzaal in 1958. Tijdens deze bouwphase is het gebouw ingekort aan de zuidzijde.

De gevels van het voorste deel zijn opgebouwd uit schoon metselwerk dat wordt afgesloten door een lijst van mergelsteen. Het lijkt er sterk op dat de gevel recentelijk is voorzien van een nieuwe schil.

In de westelijke zijgevel is nog een gevelsteen aanwezig waarop een persoon met een vat is afgebeeld die wordt geflankeerd door typische 18de-eeuwse ornamentiek. Onder dit tafereel is het woord DE BOER aangebracht. Deze gevelsteen zou afkomstig zijn uit het geboortehuis van de vrouw van Regout in Maastricht.

De voorgevel aan de noordzijde van het gebouw telt drie vensterassen, de westelijke zijgevel twee waarbij de vensters op de begane grond zijn ingezet met ongedeelde ramen en op de verdieping draairamen met bovenlichten aanwezig zijn. In de westelijke gevel is verder nog een entree bestaande uit een moderne deur met glas aan de bovenzijde.

De moderne vensters hebben op de begane grond aan de onderzijde lekdorpelstenen en op de verdieping bakstenen lekdorpels. Aan de bovenzijde worden alle vensters afgesloten door middel van een houten bovendorpel.

De aansluiting van de aanbouw met de noordvleugel.

Detail van de gevelsteen in de westelijke zijgevel van de aanbouw.

De huidige situatie is niet oorspronkelijk en lijkt pas vrij recent te zijn uitgevoerd. In de oostelijke zijgevel is op de begane grond een later toegevoegd venster aanwezig en is op de verdieping nog een aan de bovenzijde getoogd venster aanwezig dat is ingezet met een tweetal achtruits draairamen. Onder dit vensters is een dichtzetting aanwezig wat wijst op een niet oorspronkelijke situatie.

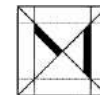
Schuur

Aan de oostzijde van het voorste bouwdeel is in 1866 en 1880 een uitbouw gerealiseerd bestaande uit een smalle bouwmassa. De noord en oostgevel zijn opgemetseld in schoon metselwerk.

De noordgevel van de uitbreiding van de uitbouw uit 1880 met in het blauw de venster dichtzettingen.

Met name in de wit gesausde noordgevel zijn tal van dichtzettingen en bouwsporen zichtbaar in het muurwerk. Zo loopt er over bijna de hele breedte van de gevel op ooghoogte een rollaag door het muurwerk die wordt onderbroken door de later toegevoegde stalramen op de begane grond. Ook is er op de begane grond een hardstenen blok aangebracht aan de rechterzijde van de achterste entree. Wat de functie van de rollaag of van het blok hardsteen is, is niet duidelijk geworden. Mogelijk heeft deze gevel net als de zuidgevel boven de rollaag een vakwerkgevel gehad die later is vervangen door een geheel gemetselde gevel.

Zicht op de noordelijke zijgevel van de schuur uit 1866 en 1880 met door de blauwe vlakken gemarkeerde vensterdichtzettingen. De rode vlakken markeren de rollaag en bij de pijl het blok natuursteen.

De noordgevel heeft op de begane grond een drietal later toegevoegde stalen zesruits stalramen met gemetselde strekken en een rollaag aan de onderzijde. De vensters worden geflankeerd door een entree aan de rechterzijde die is ingezet met een vlakke moderne deur en een entree aan de linkerzijde die is ingezet met een recentelijk geplaatste houten deur met twee tweeruits raampjes.

Op de verdieping zijn drie licht getoogde vensters met bakstenen lekdorpels aanwezig, die zijn ingezet met moderne draairamen. Deze vensters behoren tot de oorspronkelijke opzet van 1866 en 1880. Tussen de vensters zijn verschillende dichtzettingen zichtbaar van vensters waardoor er gezegd kan worden dat de uitbouw van oorsprong minstens acht vensters moet hebben gehad.

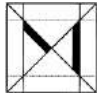
De zuidgevel van de schuur in vakwerk.

De zuidgevel is voorzien van vakwerk met een bakstenen vulling. Aan deze zijde van de uitbouw is de uitbreiding uit 1880 goed zichtbaar in de vorm van een vertanding in het muurwerk. De stijlen en regels zijn uitgevoerd met een biljoening en sommige vakken op de verdieping zijn voorzien van gekruiste schoren.

Op de begane grond is in het muurwerk van 1866 nog een lage en vrij brede korfboog zichtbaar. Mogelijk behoorde deze boog tot een eerdere doorgang.

De zuidgevel heeft op de begane grond een viertal vensters onder een gemetselde strek waarvan er drie zijn ingezet met niet oorspronkelijke draairamen.

In het deel dat in 1880 is aangebouwd zijn op de begane grond een tweetal dubbele opgeklampte staldeuren aanwezig onder een rechte rollaag. Deze zijn vermoedelijk oorspronkelijk.

Op de verdieping zijn een zevental dubbele draairamen met ieder een zesruits verdeling. Gezien de manier waarop de houten onderdorpel aansluit op het stijl en regelwerk van het vakwerk behoren deze vensters tot de oorspronkelijke opzet van 1866 en 1880.

In de topgevel is op de verdieping tenslotte nog een breed vierruits raam dat is ingewerkt tussen twee houten regels die over de hele breedte van de gevel lopen. Vermoedelijk is dit ook onderdeel van de originele opzet van 1880.

Op de begane grond van de topgevel zijn verder nog een aantal dichtzettingen zichtbaar die de positie van de oorspronkelijke vensters met bovenlichten weergeven. Tussen deze vensters was vermoedelijk een rondvenster aanwezig.

De topgevel van de uitbouw uit 1880 met dubbele dichtzettingen van twee vensters en een rondboogvenster op de begane grond en een vier-ruits venster tussen regelwerk op de verdieping.

Een van de twee staldeuren in de uitbreiding van 1880. Bij de pijl is de vertanding te zien van het muurwerk van 1880 in dat van 1866.

4.4.3 Oostvleugel

Buitenzijde

De oostvleugel is in verschillende bouwfasen tot stand gekomen en bestaat in de huidige situatie uit een gymzaal uit 1958, een ouder tussengedeelte waar een 18de-eeuwse kern in verscholen zit en aan de zuidzijde een laatste restant van de kloostervleugel uit 1880. Voor het tussengedeelte en het restant van de kloostervleugel is in 1880 een veranda onder een plat dak gebouwd.

Gymzaal

De gymzaal heeft een plat dak dat bedekt is met grind en sluit in het noorden aan op het zojuist besproken voorste bouwdeel. Op de begane grond zijn twee entrees in de vorm van vlakke moderne deuren. Aan de bovenzijde van de gevel zijn een zestal grote stalen achtruits ramen aangebracht. Dit karakteristieke gebouw heeft nog vrijwel hetzelfde uiterlijk als in 1958.

De oostzijde van de gymzaal uit 1958.

Tussengedeelte

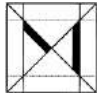
Het tussengedeelte kent een aantal bouwfasen. De oudste kern stamt uit de 18de eeuw en daar is nog altijd de noordelijke topgevel van zichtbaar. Deze topgevel steekt boven het plat dak van de gymzaal uit en is opgebouwd uit een wit geverfde baksteen. De topgevel is verder uitgevoerd met vlechtwerk en heeft in de top een oeil-de-boeuf. Dit is kenmerkend voor 18de-eeuws metselwerk.

Het oudste deel zal op de begane grond tegen de gymzaal zijn gesitueerd en van oorsprong twee bouwlagen hebben gehad.

Aan de zuidzijde is een duidelijke naad zichtbaar van een zuidelijke uitbreiding van de 18de-eeuwse kern. De thans wit geverfde bakstenen gevel van de uitbreiding was hoger dan die van de oudere kern en was reeds vóór 1880 aanwezig. Na 1880 is de gevel van het 18de-eeuwse deel opgehoogd tot dezelfde hoogte als de uitbreiding. Dit is goed zichtbaar in de vertanding van het oranjekeurige metselwerk.

De oostgevel heeft op de begane grond een drietal vensteropeningen en een entree. De entree bestaat uit een brede paneeldeur met een drietal panelen met bossingen. Het deurkozijn staat op een hardstenen onderdorpel en is voorzien van een geprofileerde omlijsting. Deze opzet stamt uit de 18de eeuw.

De vensters op de begane grond zijn ingezet met achtruits draairamen met bovenlicht en komen uit dezelfde periode als de entreedeeuren.

Het tussengedeelte bij de oostvleugel bestaande uit oudere bebouwing gezien richting het zuidwesten.

Detail van de topgevel van het tussengedeelte uit de 18de eeuw met bij de pijlen oeil-de-boeufs.

De indeling van oostgevel met het oudste deel (blauwe vlak), een ophoging van vóór 1900 (rode vlak) en een ophoging van na 1900 (groene vlak)

De verdiepingen hebben drie vensterassen waarvan de licht getoogde oudere vensters een gemetselde strek hebben aan de bovenzijde. De jongere vensters hebben een rechte rollaag aan de bovenzijde. Alle vensters zijn uitgevoerd met een bakstenen lekdorpel en zijn ingezet met de niet oorspronkelijke ramen.

Kloostervleugel

Aan de zuidzijde van de gevel is tenslotte nog een laatste restant onder een kort zadeldak van de kloostervleugel uit 1880. Na de sloop van de vleugel omstreeks 1986 heeft men dit kleine stukje kloostervleugel weten te bewaren.

Het oostelijke deel is opgemetseld in schoon metselwerk. De kloostervleugel had een hogere begane grond dan de bestaande bebouwing op het perceel. Dit is goed zichtbaar in de hogere plaatsing van de nu nog aanwezige entree in dit laatste stukje kloostervleugel.

De topgevel van de kloostervleugel gezien richting het noordoosten.

De entree is ingezet met een dubbele deur met onderpaneel met bossing en aan de bovenzijde glas met geëtste, gekleurde hoekruitjes heeft. Het bovenlicht is licht getoogd en heeft dezelfde indeling van glas en ruitjes als de bovenzijde van de deur. Deze entree lijkt aan het einde van de 19de- of begin 20ste eeuw te zijn aangebracht.

De entree in de oostzijde van de kloostervleugel uit 1880 gezien van binnen uit.

De topgevel van dit bouwdeel is na de afbraak van de kloostervleugel opgemetseld in schoon metselwerk en heeft een tweetal vensters ter hoogte van de begane grond van de kloostervleugel bestaande uit aan de bovenzijde licht getoogde vensters met een hardstenen onderdorpel. Bij het rechtervensters heeft de onderdorpel de vorm van een waterlijst. De vensters zijn ingezet met oude achtruits ramen met bovenlicht. Op de verdieping zit tenslotte nog een venster met kleiner achtruits raam behorende tot de situatie van 1880.

In de korte westzijde van dit bouwdeel is op de begane grond tenslotte ook nog een venster met achtruits raam (vierruits stolpraam met daarboven twee keer een tweeruits bovenlicht) waarbij de hardstenen onderdorpel dezelfde waterlijst vorm heeft als een van de vensters in de topgevel. Afwijkend is de gemetselde strek aan de bovenzijde in gele verblendstenen uit 1880.

Veranda

Aan buitenzijde van de oostgevel is in 1880 een veranda gebouwd die in de huidige situatie tot het midden van de gymzaal loopt. Deze veranda is opgebouwd uit een stenen borstwering die is opgemetseld met oranje en geelkleurige verblendstenen in een kruisvormig sierpatroon. Op de borstwering zijn grote achtruits ramen met bovenlichten geplaatst. Aan de zuidzijde van de veranda is een trap gesitueerd met hardstenen treden die leidt naar de entree van de kloostervleugel. Een deel van de buitenzijde van de trap is voorzien van gestuukte kussens.

Aan de binnenzijde van de veranda is een tegelvloer aangebracht bestaande uit witte en rode tegels in een blokpatroon.

Zicht op de ingekorte westelijke zijgevel van de kloostervleugel met nog een venster met een boog in gekleurde verblendsteen.

De veranda uit 1880 aan de oostzijde van het complex gezien richting het zuidwesten.

Detail van het stucwerk onder trap bij de veranda uit 1880.

Zicht op de binnenzijde van gymzaal uit 1958 aan de oostzijde van het complex.

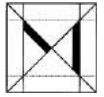
Binnenzijde

De binnenzijde van de oostvleugel bestaat voornamelijk uit de in 1958 gebouwde gymzaal waar een gang met opnieuw verbeterde Hollandse pannen bedekt lessenaardak tegen aan is gebouwd. De hele opzet inclusief alle entrees in de gevel zijn dus uit 1958. Ook hier is aan de bovenzijde van de gevel een lichtbeuk met een zestal achtienuits ramen aanwezig.

4.4.4 Zuidvleugel

Buitenzijde

De voormalige voorgevel van La Grande Suisse kent een asymmetrische opbouw van een middenrisaliet met een kort deel van twee vensterassen aan de linkerzijde en een lang deel van vier vensterassen aan de

rechterzijde. De gevel is in zijn geheel voorzien van stucwerk met schijnvoegen in een halfsteens verband.

Boven het middenrisaliet is een fronton aanwezig met daarop afgebeeld een van de kardinale deugden in de vorm van Fortitudo oftewel de Kracht. De vrouwspersoon, met als attributen een pijl en lans, is gezeten op een statische leeuw. Het geheel wordt omgeven door weelderig bladmotief.

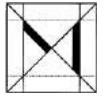
Op de begane grond is centraal in de middenrisaliet een entree met een vrij recent toegevoegde bordestrap met hekwerk met neobarok patroon. De entree met oorspronkelijke doch deels vernieuwde hardstenen omlijsting met half rond bovenlicht en hardstenen sluitsteen is ingezet met een moderne kunststof deur.

Overzicht van de zuidgevel van de zuidvleugel.

Detail van de entree in het middenrisaliet.

Detail van de moderne lage bordestrap met hekwerk.

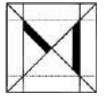
Detail van het reliëf in het fronton.

De vensters op de begane grond hebben een hardstenen uitspringende omlijsting met aan de bovenzijde een waterlijst. Deze omlijstingen lijken tot de oorspronkelijke opzet van de gevel te behoren. In de omlijstingen zijn de doken zichtbaar waar het geheng voor de luiken in was aangebracht.

De gevelvlakken aan weerszijden van het middenrisaliet zijn in 1948 opgehoogd waarbij de vensters op de verdieping zijn aangepast naar de nieuwe situatie. De oorspronkelijke situatie op de verdieping is nog aanwezig in het middenrisaliet. Ook hier hadden de vensters een hardstenen omlijsting met rechte bovenzijde. Aan de onderzijde van de vensters was een gestucte of hardstenen lijst of spiegel aanwezig. Alle ramen op zowel de begane grond als op de verdieping zijn modern.

Detail van de vensters met hardstenen omlijsting op de begane grond aan de linkerzijde van het middenrisaliet.

Binnenzijde

De binnenzijde van de zuidvleugel is in verschillende bouwfases tot stand gekomen. De oudste fase van de gevel is zichtbaar in een strook schoon metselwerk op de verdieping. Hier zijn verschillende dichtzettingen van de oorspronkelijke vensters zichtbaar en ook de oorspronkelijke hoogte van het dak kan in deze strook oud metselwerk worden getraceerd en liep gelijk aan de hoogte van het dak van de zuidvleugel. Opvallend detail bij dit 18de-eeuwse metselwerk is de aanwezigheid van een oeil-de-boeuf.

Detail van de binnenzijde van de zuidvleugel met de dichtzetting van een 18de -eeuws venster (blauwe vlak) in het oorspronkelijke metselwerk (groene vlak).

Detail van de binnenzijde van de zuidvleugel met een 18de -eeuwse oeil-de-boeuf (zwarte pijl) en een eerdere ophoging van de gevel in 1948. (groene vlak).

Zicht op de gang die wordt onderbroken door een in 1961 aangebracht balkon tegen de oorspronkelijke gevel

In een latere fase (vermoedelijk 1948) is de gevel opgehoogd waarbij de vensters met draairamen op de verdieping inclusief gecementeerde omlijstingen zijn aangebracht. In 1961 werd de huidige gevelhoogte bereikt door het opmettelen van de zolderverdieping en het plaatsen van de huidige vensters met vierruits draairamen.

Op de begane grond is omstreeks 1961 een gang onder een met verbeterde Hollandse pannen bedekt lessenaardak tegen de bestaande gevel aangebracht, die aansluit op de gang in de oost- en westvleugel. De uitbouw met balkon in de aangebouwde gang, ter hoogte van de hoofdentree in de buitengevel, is ook uit 1961.

4.4.5 Westvleugel

Buitenzijde

De in baksteen opgetrokken lijstgevel is geheel voorzien van een crèmekleurige verflaag. De opbouw van de gevel zal voor een groot deel in de 18de eeuw tot stand zijn gekomen met verschillende aanpassingen in latere perioden en bestaat uit een middenrisaliet waarboven een met zink bedekt fronton is aangebracht met een moderne decoratieve invulling in de vorm van een door een floraal patroon geflankeerd oculusvenster en de tekst GRANDE SUISSE.

In het geveldeel dat links van de middenrisaliet ligt zijn twee mogelijk oudere vensterassen aanwezig. Op de begane grond zijn de rechte vensters ingezet met moderne draaibare ramen met zesruits roedeverdeling en bovenlicht. Op de verdieping zijn de vensters ingezet met draairamen met een vierruits roedeverdeling. Alle vensters zijn voorzien van een hardstenen omlijsting met sponningen en hardstenen onderdorpels. Op beide verdiepingen is de omlijsting recentelijk voor een deel vervangen.

Overzicht van de westgevel van de westvleugel met op de hoeken de onder Regout in 1866-67 in mergelsteen gebouwde paviljoens en torens.

Detail van het fronton boven het middenrisaliet met de naam Grande Suisse in het tympaan.

Detail van één van de mogelijk oorspronkelijke vensters, voorzien van een modern raam op de begane grond in de zuidvleugel aan de linkerzijde van het risaliet.

Het geveldeel bij het middenrisaliet heeft op de begane grond een groot horizontaal venster met modern vierruits draairaam. Dit venster is aangebracht toen de doorgang naar de binnenplaats vóór 1930 werd dichtgezet. Het venster is aan de bovenzijde getoogd. Op de verdieping is een halfronde nis aanwezig die geflankeerd wordt door een venster met moderne vierruits ramen. Ook hier zijn alle vensters voorzien van hardstenen omlijstingen.

Aan de rechterzijde van het middenrisaliet zijn vier hoge vensters uit 1866 aanwezig die aan bovenzijde getoogd zijn en die vrijwel tot aan de bovenzijde van de gevel lopen. Ook deze vensters zijn voorzien van hardstenen omlijstingen en zijn recentelijk ingezet met moderne achtruits ramen. De hardstenen omlijstingen zijn uitgevoerd met sponningen en voorzien van voormalige duimen waar luiken op hingen.

In het onderste deel van het mansardedak zijn nog een drietal met leien bedekte dakkapellen met half rond venster aanwezig.

De overgang van het middendeel van de zuidvleugel naar de aanbouw van de hoektoren uit 1866. Links een van de hoge rondboogvensters aan de rechterzijde van het risaliet.

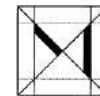
Binnenzijde

De binnenzijde van de westvleugel is opgemetseld in schoon metselwerk, voorzien van een trasraam en heeft vijf vensterassen. Aan de bovenzijde van de gevel zijn bakstenen gootklossen aangebracht. Het lijkt er sterk op dat de gevel in het eerste kwart van de 20ste eeuw opnieuw is opgemetseld.

Zicht op de binnenzijde van de westvleugel. De gevel lijkt na 1880 opnieuw te zijn opgemetseld.

In de oksel van de west- en noordvleugel is op de begane grond een entree gesitueerd die bestaat uit een houten deur met bovenlicht die een vierruits raam aan de bovenzijde heeft. De vensters zijn aan de bovenzijde licht getoogd en worden op de begane grond afgesloten door middel van een strek. Op de verdieping zijn ze voorzien van een rollaag. Aan de onderzijde hebben alle vensters gemetselde lekdorpelstenen. De vensters zijn op de begane grond ingezet met oudere draairamen met bovenlicht. Op de verdieping zijn draairamen zonder bovenlicht aanwezig.

Detail van de entree in de hoek waar de west- en noordvleugel samenkomen.

De zuidelijke hoektoren met aanbouw gezien richting het oosten.

De noordelijke hoektoren met aanbouw gezien richting het zuiden.

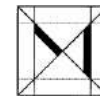
Westvleugel: Hoektorens met aanbouw

De hoektorens hebben aan de zijde waar ze op de westvleugel aansluiten een aanbouw. Het uiterlijk van de hoektorens met aanbouw is identiek en bestaat uit mergelstenen gevels onderbroken door een geprofileerde cordonlijst van mergelsteen ter hoogte van elk vloerniveau. Deze lijst loopt vanuit de torens door over de gevels van de aanbouw. Op verschillende geledingen in de torens, met name in de zuidelijke toren, zijn gietijzeren rozetankers aanwezig die in de huidige situatie enkel een decoratief nut dienen. Aan de achterzijde van de torens is nog een met leien gedekte dakkapel met houten wangen en fronton aanwezig.

In het buitenste geveldeel van de noordelijke toren is een entree gesitueerd die bestaat uit een zware hardstenen omlijsting in klassieke vormen met een kroonlijst aan de bovenzijde. De moderne deur is een houten paneeldeur.

De oorspronkelijke vensters uit 1866 zijn bij beide torens en bij de aanbouwen identiek en bestaan uit rondboogvensters met omlijstingen van mergel. De bogen hebben bijna allemaal aanzetstenen van hardsteen en een sluitsteen van mergel. De onderdorpels zijn van hardsteen.

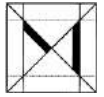
Enkel op de eerste verdieping aan de buitenzijde van de noordelijke toren loopt het venster door tot aan de cordonlijst. Een ander afwijkend geval is geconstateerd bij de vensters op de begane grond en eerste verdieping aan de achterzijde van de zuidelijke toren. Hier zijn de vensters uitgevoerd met een rechte bovenzijde en hebben ze een hardstenen omlijsting gekregen die door de cordonlijsten op de eerste en tweede verdieping gaat. Wat de reden voor de aanwezigheid van deze vensters is, is onbekend.

Detail van de entree aan de noordzijde van de noordelijke toren.

Detail van de noordzijde van de noordelijke toren met de nissen en het aan de onderzijde doorlopende venster op de eerste verdieping.

Zicht op de achterzijde van de zuidelijke toren waar de vensters op de begane grond en verdieping een hardstenen omlijsting hebben zoals de vensters op de begane grond van de zuidvleugel.

Alle vensters zijn ingezet met moderne draairamen met half rond bovenlicht. Aan de achterzijde van de torens zijn op elke verdieping stalen draairamen aanwezig. Deze ramen zijn ouder, mogelijk uit 1961.

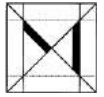
Op de eerste verdieping hebben beide torens een tweetal oorspronkelijke rondboognissen die bovenin zijn voorzien van een schelp patroon. De nissen worden geflankeerd door met cannelure uitgevoerde pilasters met basementen en kapitelen.

Het oculi venster op de derde verdieping van de zuidelijke toren gezien van binnenuit.

De zuidelijke toren heeft op de bovenste verdieping aan elke zijde een oculi venster met een modern vierruits raampje.

De noordelijke toren heeft op de één na hoogste verdieping aan de noord- en westzijde een dergelijk venster. Aan de noordzijde van de noordelijke toren is dit oculi venster ingezet met een ijzeren rad (verwijzing van

Regout naar zijn industriële achtergrond), waarachter aan de binnenzijde een houten raam was aangebracht, thans vervangen door een modern binnenraam. Aan deze zijde van de toren is ook op de bovenste verdieping een oculusvenster aanwezig. Deze opzet is oorspronkelijk.

4.4.6 Paviljoens uit 1736

De achthoekige paviljoens hebben een zelfde opbouw. De gevelvlakken zijn uitgevoerd in baksteen met op de hoeken een ketting van mergelblokken in een alternerend verband.

Aan de noordzijde is bij beide paviljoens een dakkapel aangebracht. De gevels worden afgesloten door een geprofileerde bakgoot op consoles. Tussen de goot en de bovenzijde van de kozijnen liep over de gehele omtrek van beide paviljoens een houten lijst, die nu echter grotendeels is verdwenen.

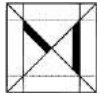
De segmentboogvormige ingang heeft een hardstenen deuromlijsting met fries en klassiek fronton. Onder het fries is een bladvulling met schelp aangebracht. De geprofileerde segmentboog van de doorgang heeft een rijk bewerkt beeldhouwd kuifstuk in bladwerk. Het fries van het westelijke paviljoen draagt in rode en zwarte letters de inscriptie: *slt GAUDIUM RURI*. Het fronton van het oostelijke paviljoen draagt de inscriptie: *QUIBUS CURA TRAIECTI*. Het afwisselend gebruik van hoofdletters en kleine hoofdletters leidt tot het jaartal 1736 in Romeinse cijfers.

De entrees met hardstenen trede, onderdorpel en neuten bestaat aan de oostzijde uit een dubbele beplankte deur met dekking, wellicht uit de 19de eeuw. Aan de westzijde is eenzelfde deurpartij aanwezig maar dan zonder dekking.

De vensters bezitten segmentboogvormige bovendorpels. Luikspionningen en gehengduimen tonen aan dat oorspronkelijk luiken aanwezig waren. Bij het westelijke paviljoen zijn verschillende vensteromlijstingen vervangen voor nieuwe varianten. Deze omlijstingen hebben een andere detaillering meegekregen en zijn duidelijk te herkennen. De dubbele draairamen stammen uit een latere periode, mogelijk eind 19de eeuw.

Detail van het fronton boven de entree in het westelijke paviljoen.

Detail van de 18de -eeuwse entreepartij bij het oostelijke paviljoen.

Detail van het venster aan de noordzijde in het oostelijke paviljoen met de positie van de houten lijst in het muurwerk (zwarte pijl).

Detail van de oorspronkelijke 18de -eeuwse hardstenen omlijsting en onderdorpel.

Detail van een niet oorspronkelijke vensteromlijsting bij het westelijke paviljoen.

4.4.7 Tuinmuur en poortgebouwen

Aan de westzijde van het terrein staan tenslotte direct rechts van het landhuis nog twee vierkante poortgebouwen van mergel met daartussen een hekwerk, behorende tot de bouwfase van 1866. De gebouwtjes worden afgesloten door een architraaflijst met fries waarboven een attiek oprijst met op de hoeken sokkels met ruitmotief. Centraal op het platte dak is een piëdestal met een gebeeldhouwde leeuw aangebracht.

Aan de zijde van het hekwerk is in beide gebouwen een entree onder een fronton aanwezig en aan de straat en tuinzijde is een oculusvenster met omlijsting aanwezig. Aan straatzijde is deze oculus blind. Later zijn er nog kleine vierkante vensters met twaalfruits ramen onderin aan de tuinzijde gemaakt.

De poortgebouwtjes sluiten aan op een bakstenen tuinmuur die aan de tuinzijde is voorzien van halfronde uitstulpingen/verzwaringen. Op een deel van de tuinmuur is een gietijzeren hekwerk geplaatst met een vormgeving die aansluit bij de thans verdwenen stucwerk in de tuinpaviljoens en vermoedelijk 18de-eeuws is. Ten zuiden was de westelijke tuinmuur van oorsprong hoger en is voorzien van gepleisterde panelen in de borstwering aan de straatzijde. Deze muur behoort tot een 18de-eeuwse fase.

De zuidelijke tuinmuur is een bakstenen muur met betonnen dekplaat en van een latere fase dan de westelijke tuinmuur. In de tuin is nog een hardstenen sokkel uit de 18de eeuw op een later toegevoegd betonnen basement aanwezig waar tot voor kort een Mariabeeld op stond.

Het zuidelijke poortgebouw gezien vanaf de straatzijde.

Het noordelijke poortgebouw gezien vanuit de tuinzijde.

De 18de -eeuwse tuinmuur met het gepleisterde paneelwerk.

Het vermoedelijk 19de -eeuwse hekwerk tussen de portgebouwen.

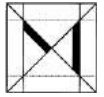
De binnenzijde van de westelijke tuinmuur met de halfronde uitsparingen.

Het vermoedelijk 18de -eeuwse hekwerk op de westelijke tuinmuur.

De zuidelijke tuinmuur met betonnen afdekplaat.

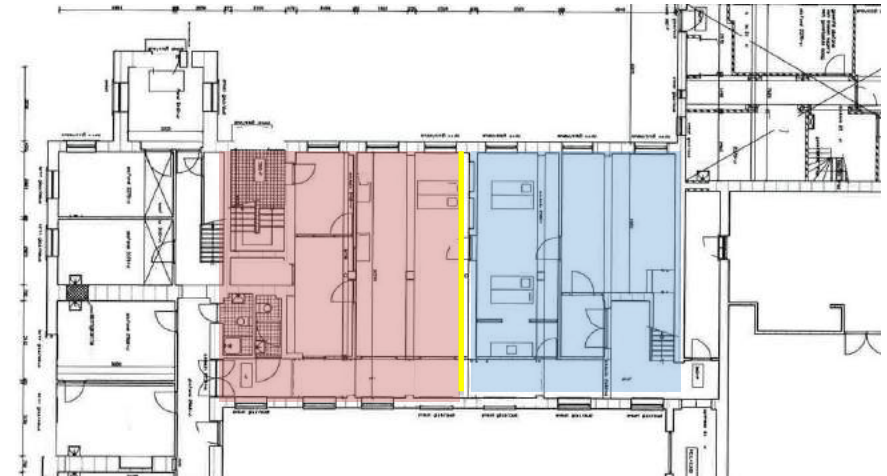
De 18de-eeuwse sokkel op een later toegevoegd basement in de tuin.

4.5 INDELING

Hierna volgt een beschrijving van de indeling per verdieping per vleugel.

4.5.1 Noordvleugel

Begane grond

Plattegrond van de begane grond van de noordvleugel. Het rode vlak geeft de oude bebouwing weer, het blauwe vlak de dichtzetting van 1880. De gele lijn markeert de vermoedelijke achtergevel van de oudere bebouwing.

De indeling van de noordvleugel is voor een groot deel in 1961 tot stand gekomen. De ruimtes zijn gesitueerd aan de buitenzijde van de vleugel en worden ontsloten via een inwendige gang aan de binnenzijde van het gebouw. De meeste binnenmuren, zover daar sprake van is, zijn in de loop van de 20ste eeuw aangebracht. Een enkele oudere binnenmuur is nog aanwezig in het interieur. In 1880 werd de open ruimte tussen het bouwdeel met uitbouw en het westelijke deel gedicht. De voormalige achtergevel van het westelijke deel van het gebouw is nog altijd in gebruik als binnenmuur.

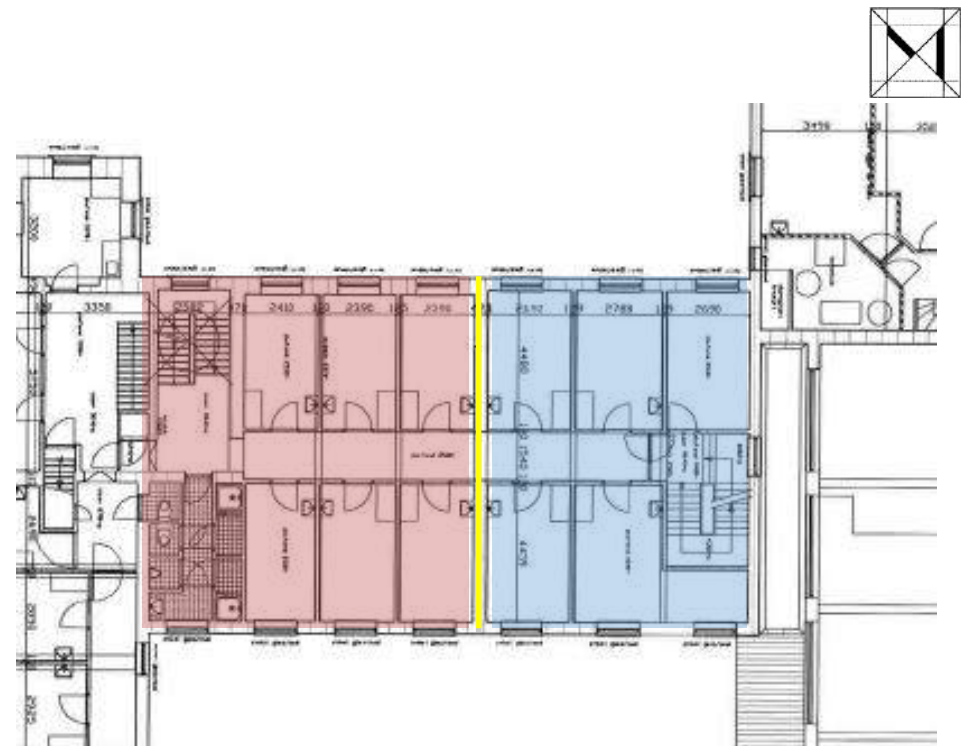
Tegen de aanbouw van de noordelijke hoektoren is een trapopgang gesitueerd, net als aan de andere zijde van de vleugel ter hoogte van de gymzaal. De oostelijke wand van deze trapopgang zou op de begane grond en verdieping kunnen bestaan uit de zijgevel van het bouwdeel met uitbouw dat ten oosten van de noordvleugel ligt.

Eerste en tweede verdieping

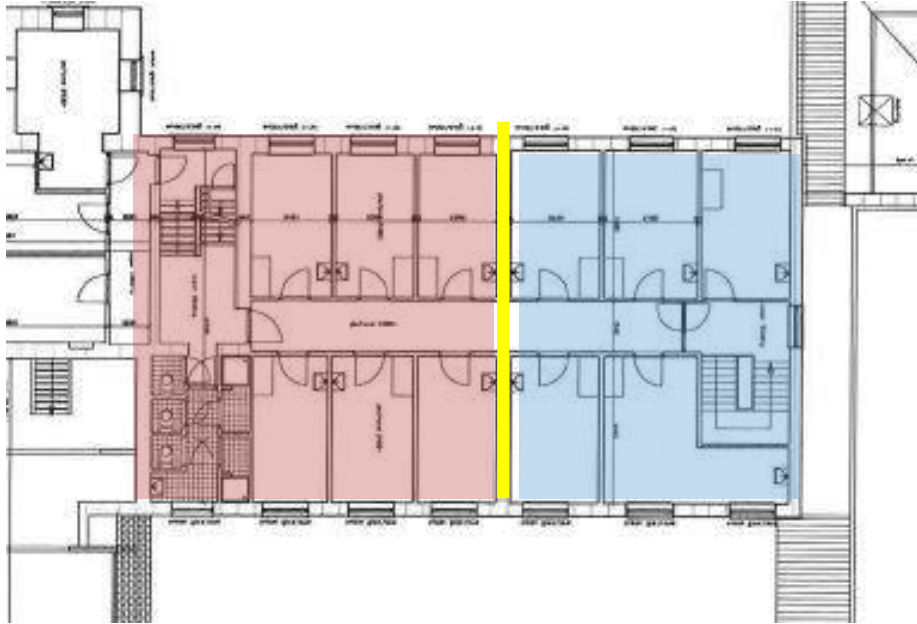
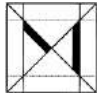
De verdiepingen van de noordvleugel zijn grotendeels in 1961 tot stand gekomen waarbij er een centrale gang werd aangelegd met aan de binnen en buitenzijde van de vleugel kamers die het ritme van de vensters volgt en waarbij de scheidingsmuren zijn gemaakt van bims betonblokken. Net als op de begane grond is ook op beide verdiepingen de voormalige achtergevel van het westelijke bouwdeel nog aanwezig in de vorm van een bredere bakstenen muur.

Aan de westzijde is op de tweede verdieping in 1961 een aantal sanitaire voorzieningen ingebracht die nog altijd aanwezig zijn.

De trapopgang aan de westzijde van de vleugel is op dezelfde positie als op de begane grond, aan de oostzijde is de opgang naar de andere kant van de gang verhuisd.

Plattegrond van de eerste verdieping van de noordvleugel. Het rode vlak geeft de oude bebouwing weer, het blauwe vlak de dichtzetting van 1880. De gele lijn markeert de vermoedelijke achtergevel van de oudere bebouwing.

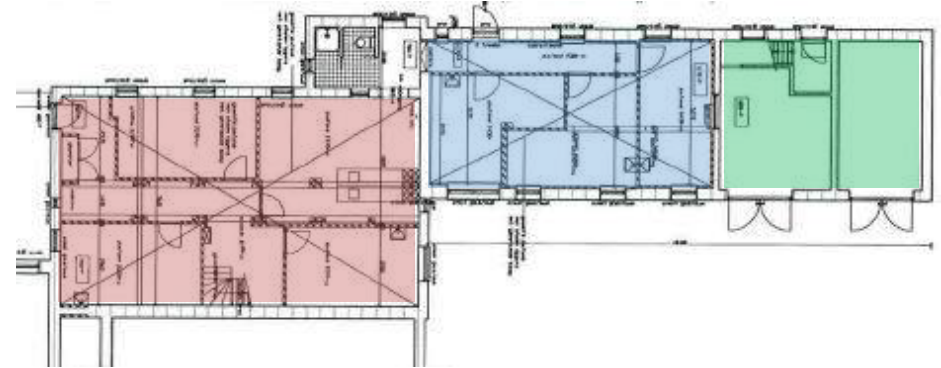

Plattegrond van de tweede verdieping van de noordvleugel. Het rode vlak geeft de oude bebouwing weer, het blauwe vlak de dichtzetting van 1880. Bij de gele lijn ligt de vermoedelijke achtergevel van de oudere bebouwing.

Boerderij met schuur

Begane grond

Dit bouwdeel, van oorsprong de boerderij, is tot aan 1961 in gebruik geweest als stal, bergruimte en timmermanswerkplaats. Na 1961 is er een indeling aangebracht door middel van muren die zijn opgemetseld met porisosteën. Enkel de achterste twee ruimtes in de uitbouw van 1880 zijn opgemetseld met baksteen en kunnen wellicht nog oorspronkelijk zijn.

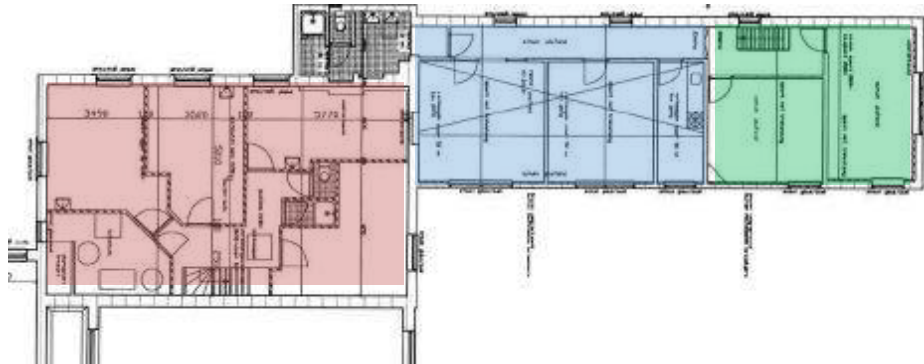
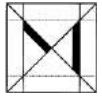

Plattegrond van de begane grond van de voormalige boerderij (rode vlak) met schuur uit 1866 (blauwe vlak) en uitbreiding uit 1880 (groene vlak).

Eerste verdieping

Het bouwdeel (boerderij) aan de oostzijde van de noordvleugel heeft op de verdieping na 1961 een indeling gekregen door middel van het aanbrengen van binnenmuren van bims betonblokken.

De schuur heeft een indeling van een gang tegen de noordelijke zijgevel en een aantal ruimtes aan de zuidelijke zijde van het gebouw. Deze indeling lijkt pas later in de loop van de 20ste eeuw tot stand te zijn gekomen. In de voorste kamer van de uitbreiding uit 1880 is een trapopgang gesitueerd.

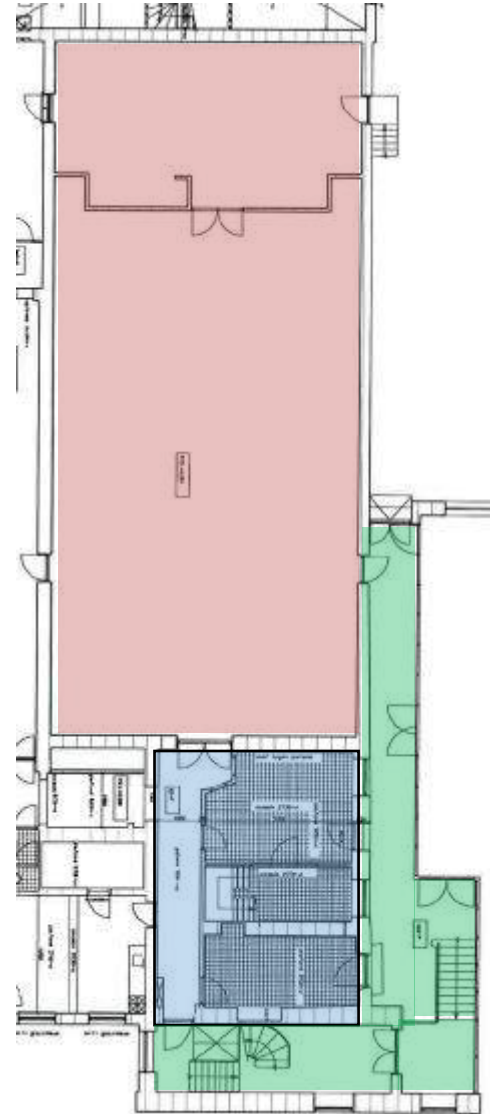
Plattegrond van de eerste verdieping van de boerderij (rode vlak) met schuur uit 1866 (blauwe vlak) en uitbreiding uit 1880 (groene vlak).

4.5.2 Oostvleugel

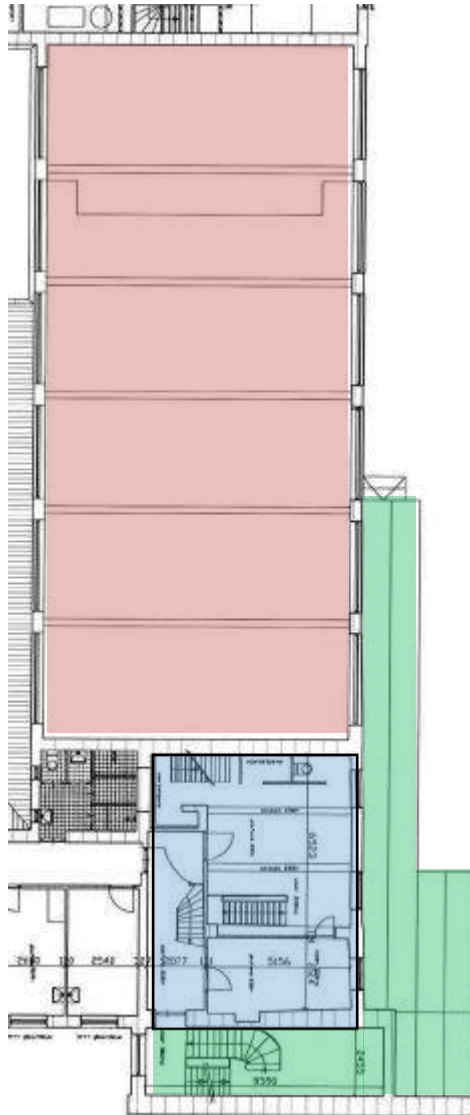
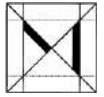
Begane grond

Het oudere deel ten zuiden van de gymzaal kent een indeling door middel van binnenwanden. De kamers aan de oostzijde worden ontsloten door een gang die tussen dit deel en de zuidvleugel ligt en in die vleugel aansluit op een achtergang. De huidige structuur van gang en kamers stamt van voor 1878 en is wellicht al ouder met uitzondering van een enkele binnenmuur. In de middelste kamer is een trapopgang gesitueerd die rond 1880 is aangebracht. Vermoedelijk is toen ook de noordelijke binnenmuur opgemetseld. De gangmuur is bij de aansluiting met de gymzaal in 1958 geknikt.

Het laatste restant van de kloostervleugel heeft een gangstructuur zonder indeling en hier is een trapopgang naar de verdieping gesitueerd.

Plattegrond van de begane grond van de gymzaal (rode vlak), de oudere bebouwing uit de 18de eeuw (blauwe vlak, zwarte omtrek) en de kloostervleugel en veranda uit 1880-1900 (groene vlak).

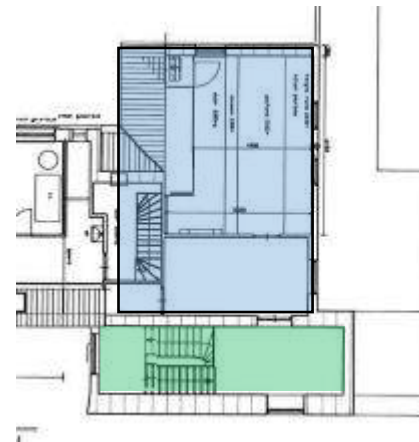
Plattegrond van de eerste verdieping van de gymzaal (rode vlak), de oudere bebouwing uit de 18de eeuw (blauwe vlak, zwarte omtrek) en de kloostervleugel en veranda uit 1880 (groene vlak).

Eerste en tweede verdieping

De eerste verdieping van het bouwdeel ten zuiden van de gymzaal kent een indeling die gelijk is aan de begane grond met een gang tegen de zuidvleugel aan en kamers aan de oostzijde van het bouwdeel.

Er zijn verschillende trapopgangen. De opgang tegen de zijgevel van de gymzaal is recentelijk aangebracht, de opgang in de gang naar de tweede verdieping is vermoedelijk uit 1880. Dit geldt ook voor de trap in het midden van het bouwdeel. De trapopgang in de kloostervleugel is uit 1880.

De tweede verdieping is opgedeeld in twee ruimtes die de oorspronkelijke indeling van dit bouwdeel weergeeft, ook voor de ondergelegen verdiepingen.

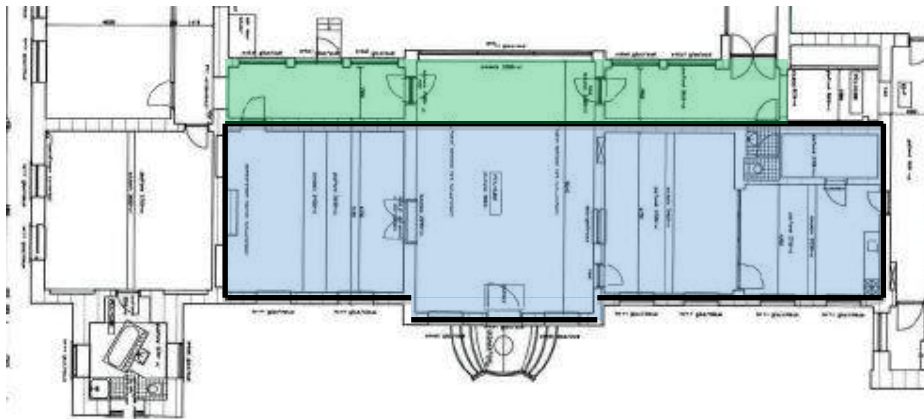

Plattegrond van de tweede verdieping van de oudere bebouwing uit de 18de eeuw inclusief de oorspronkelijke bouwmassa (blauwe vlak, zwarte omtrek) en de kloostervleugel uit 1880 (groene vlak).

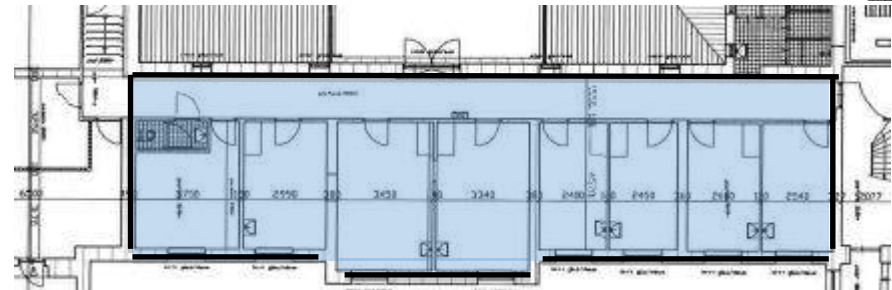
4.5.3 Zuidvleugel

Begane grond

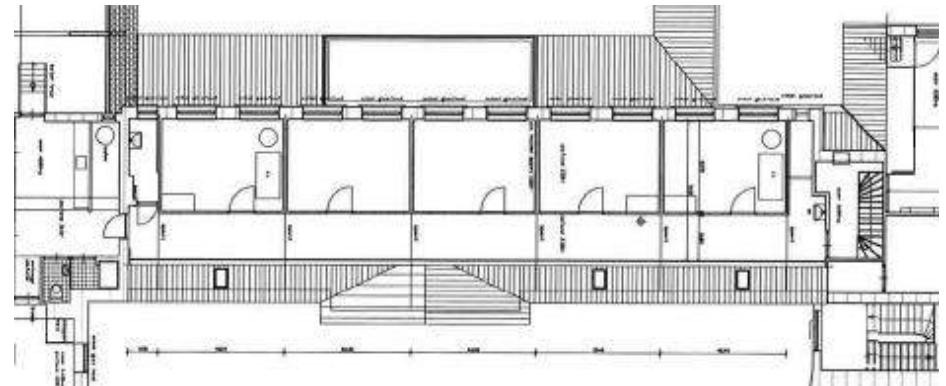
De inwendige structuur van de zuidvleugel is vermoedelijk voor een deel in de 18de eeuw en gedeeltelijk in 1866 tot stand gekomen waarbij er rechts van het middenrisaliet een tweetal kamers aanwezig zijn en links een enkele ruimte is die aansluit op de aanbouw van de hoektoren. De kamer aan de westzijde van de risaliet is vermoedelijk omstreeks 1880 doorbroken bij de aanleg van een gang aan de binnenzijde van de vleugel. Aan de oostzijde van het risaliet was in 1878 al een achtergang aanwezig die aansloot op de gang in het zojuist besproken oostelijke bouwdeel. De kamers aan deze zijde waren dus in oppervlakte al wat minder ruim dan de tegenhangers in het westelijke deel van de vleugel.

Plattegrond van de begane grond van de zuidvleugel met de oudere bebouwing uit de 18de eeuw inclusief de oorspronkelijke bouwmassa (blauwe vlak, zwarte omtrek) en de uitwendige gang uit 1880 (groene vlak).

Plattegrond van de eerste verdieping van de zuidvleugel met de oudere bebouwing uit de 18de eeuw inclusief de oorspronkelijke bouwmassa (blauwe vlak, zwarte omtrek).

Plattegrond van de tweede verdieping van de zuidvleugel die in 1948 en 1961 tot stand is gekomen.

Eerste en tweede verdieping

De zuidvleugel heeft op de eerste verdieping een aantal kamers aan de buitenzijde van de vleugel met aan de binnenzijde een gang die binnen de oorspronkelijke bouwmassa is getrokken. De kamerindeling is in 1961 tot stand gekomen gebruik makend van de bestaande muren en met de toevoeging van muren van bims beton.

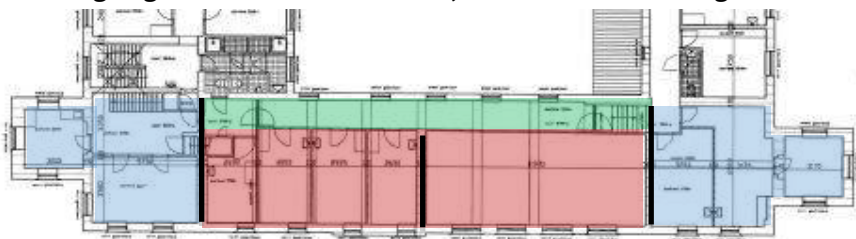

Ook de indeling van de tweede verdieping is grotendeels in 1961 tot stand gekomen waarbij er later wel de nodige tussenmuren zijn weggehaald om meer ruimte te creëren. Hierdoor hebben de kamers twee vensters per ruimte gekregen in plaats van een venster zoals in 1961 het geval was.

4.5.4 Westvleugel

Begane grond

De begane grond in de westvleugel wordt gekenmerkt door de buitenste hoektorens met aanbouw waar in elk bouwdeel een kamer is ondergebracht. Het middelste deel van de vleugel met risaliet heeft een indeling van een zaalachtige ruimte rechts van het risaliet en een tweetal kleinere ruimtes links van het risaliet die worden gescheiden door een binnenmuur van bims beton. Er zijn in deze vleugel nog oorspronkelijke binnenmuren ter plaatse van de toren met aanbouw en de zuidelijke muur van het risaliet. De noordelijke binnenmuur van het risaliet zou in 1961 opnieuw opgemetseld kunnen zijn. De gangmuur aan de binnenzijde van de vleugel zal vermoedelijk rond 1880 zijn opgemetseld, tegelijkertijd met de gangmuur aan de binnenzijde van de zuidvleugel.

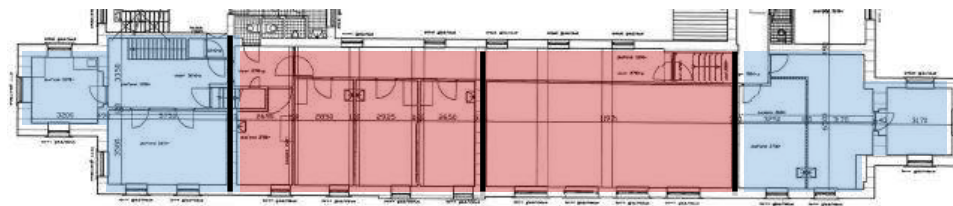

Plattegrond van de begane grond van de westvleugel met de mogelijk oudere bebouwing uit de 18de eeuw (rode vlak), de uitbreiding uit 1866 (blauwe vlak) en de inwendige gang uit 1880 (groene vlak) en de verschillende oudere binnenmuren (zwarte lijnen).

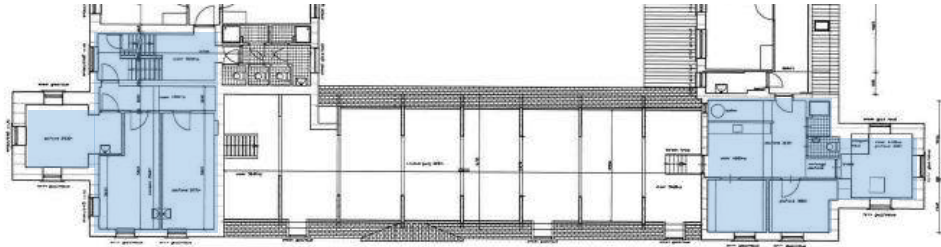
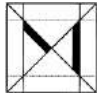
Eerste en tweede verdieping

De verdieping van de westvleugel kent voornamelijk een indeling in het middenrisaliet en aan de noordzijde hiervan. Hier is in 1961 een kamer indeling gemaakt die aansluit op het ritme van de vensters. De noordelijke binnenwand van het risaliet is in 1961 gesloopt ten behoeve van een herindeling van vier kamers waarbij de wanden gemaakt zijn van bims betonblokken. Ook de indeling van de aanbouw bij de noordelijke en zuidelijke toren is van na 1961. Aan de noordzijde is tenslotte nog een opgang naar de zolder die in 1961 is aangebracht.

De tweede verdieping is na 1961 geheel open gebroken en kent geen indeling meer van kamers. Wel vormen de muren van bims beton die de kap dragen een soort van indeling.

Plattegrond van de eerste verdieping van de westvleugel met de mogelijk oudere bebouwing uit de 18de eeuw (rode vlak), de uitbreiding uit 1866 (blauwe vlak) en de verschillende oudere binnenmuren (zwarte lijnen).

Plattegrond van de eerste verdieping van de westvleugel die in 1961 tot stand is gekomen en de uitbreidingen uit 1866 (blauw vlak).

Aanbouw en hoektorens

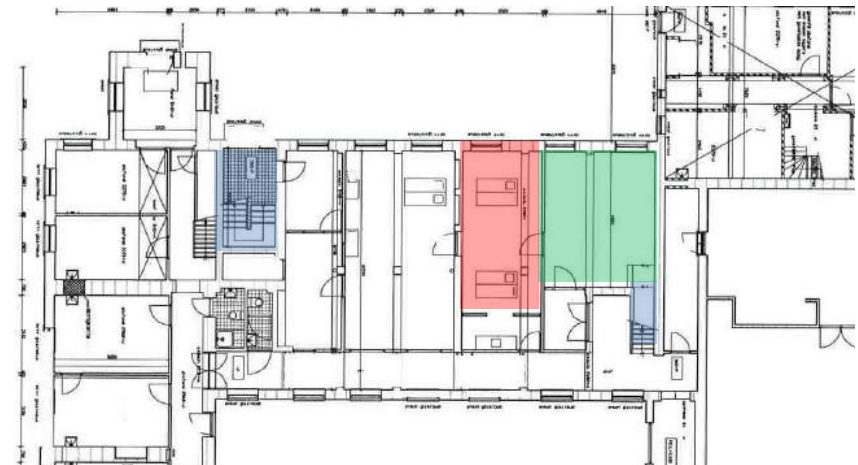
De verdiepingen van de hoektorens zijn ongedeeld. De ruimtes in de noordelijke en zuidelijke aanbouw zijn waar ingedeeld voornamelijk in 1961 of later tot stand gekomen.

4.6. INTERIEUR

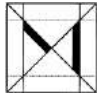
Hierna volgt een beschrijving per verdieping van het interieur. Waar mogelijk zal wat worden gezegd over de vloeren, wanden, plafonds en de binnendeuren.

4.6.1 Begane grond

Het merendeel van de interieurafwerking op de begane grond van de vleugels is in de loop van de 20ste eeuw aangepast, met name tijdens de bouwphase van 1961. De ruimtes zijn in de huidige staat over het algemeen voorzien van een betonnen vloer, gepleisterde wanden en stucplafonds op steengaas of systeemplafonds. In de ruimtes waar afwijkingen zijn geconstateerd in de afwerking zal hieronder verder op worden ingegaan.

Plattegrond van de begane grond van de noordvleugel. Het rode vlak geeft de ruimte met groene tegels aan, het groene vlak de ruimte met rood witte tegels en de blauwe vlakken geven de trappenhuisen aan.

Noordvleugel

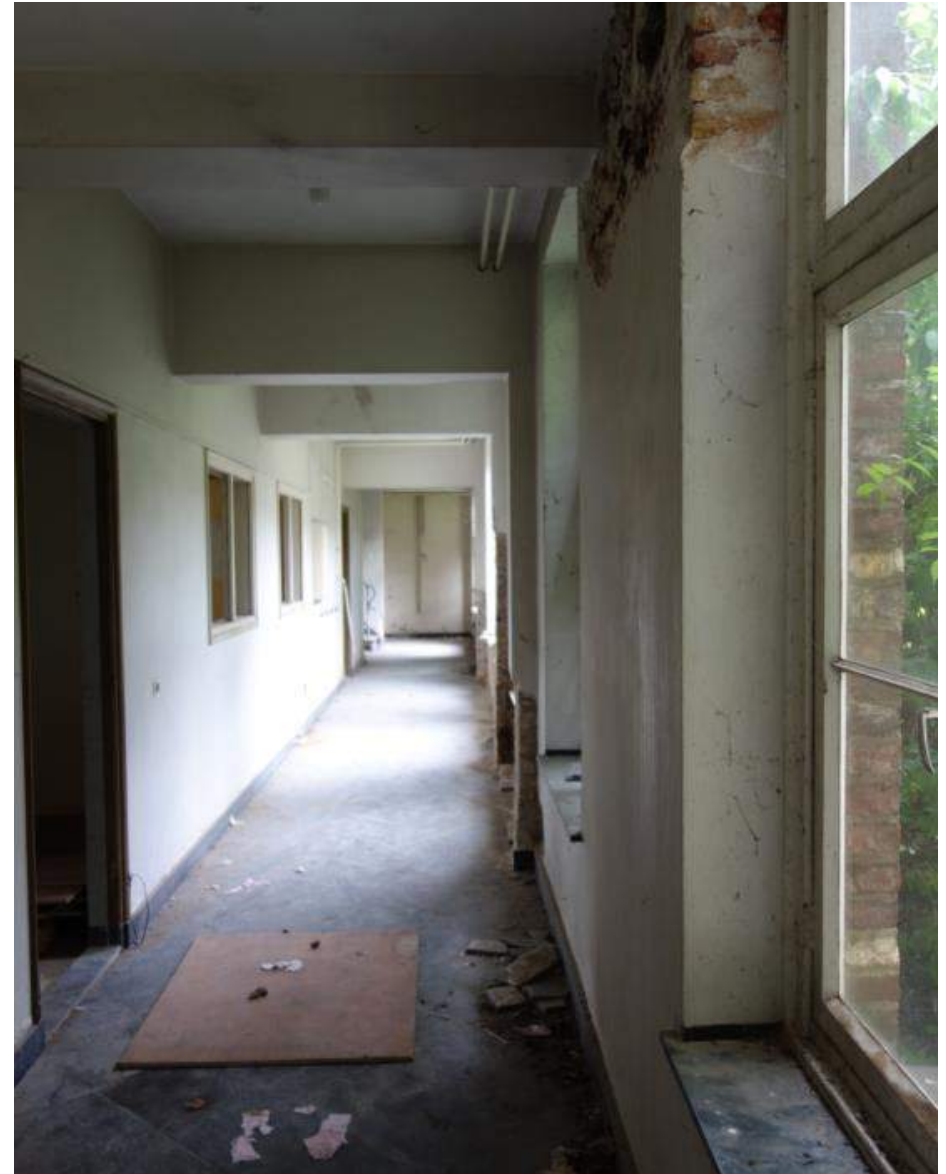
De trappenhuisen uit 1961 in de noordvleugel zijn voorzien van een tegelvloer bestaande uit licht grijze tegels met een zwarte betegelde plint. De trappen bestaan uit betonnen bordestrappen, natuurstenen treden en ijzeren balustraden met kunststof leuningen.

Twee ruimtes hebben nog een tegelvloer bestaande uit een groen gekleurde tegel en een rood wit gekleurde vloer.

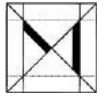
In de gang tussen de noordvleugel en de gymzaal is een stucplafond op latten aanwezig.

Zicht op de ruimte met de tegelvloer van rood en witte tegels aan de buitenzijde van de noordvleugel.

Zicht op de gang aan de binnenzijde van de noordvleugel gezien richting het oosten.

Het trappenhuis met moderne trap uit 1961 aan de oostzijde van de noordvleugel.

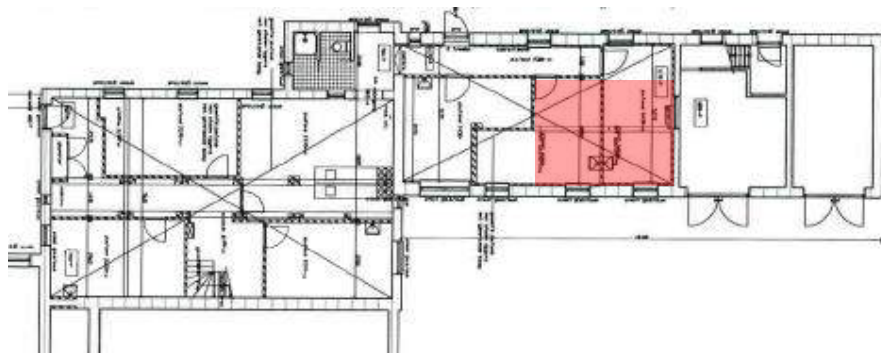
Het trappenhuis met moderne trap uit 1961 aan de westzijde van de noordvleugel.

Boerderij met schuur

De boerderij met schuur kent een moderne afwerking met recent gelegde tegelvloeren en vloerbedekking.

In de schuur van 1866 zijn een aantal stalen kolommen zichtbaar die een stalen H-balk (omtimmerd) ondersteunen met daarop troggewelfjes met ijzeren balken.

Plattegrond van de begane grond van de boerderij met schuur. Het rode vlak geeft de ruimte met de stalen kolommen aan.

Detail van de ruimte met de stalen kolom in de schuur uit 1866.

Oostvleugel

De gymzaal is uitgevoerd met een tegelvloer van gesmoorde en donkerrode tegels waarop de lijnen van de sportvelden zijn getekend. Alle wanden zijn voorzien van crèmekleurige en bruine tegels en de plafonds hebben de schrotenplafonds uit 1958 nog.

Het oudere bouwdeel aan de zuidzijde heeft verschillende oorspronkelijke afwerkingen die terug gaan tot de 18de eeuw.

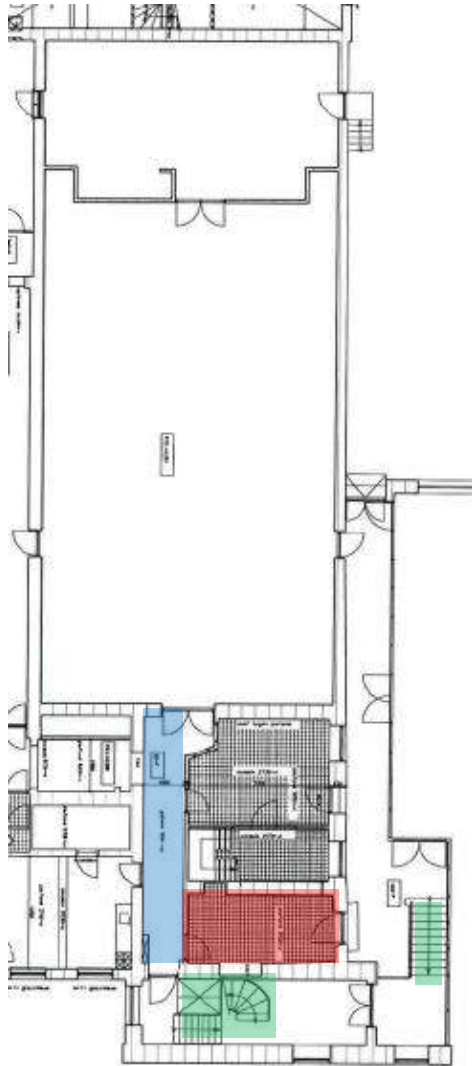
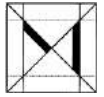
In de ruimte die tegen de kloostervleugel ligt is een oorspronkelijke 18de-eeuwse tegelvloer aanwezig bestaande uit grijze en zwarte natuurstenen (Arduin) tegels gelegd in een halfsteens verband.

Tegen de zuidelijke wand is een houten inbouwkast aanwezig waarvan het onderste deel, bestaande uit twee vlakke deurtjes, in 1880 verbouwd is tot een keldertoegang onder de kloostervleugel. Het bovenste deel van de inbouwkast heeft twee zesruits deurtjes.

De bovenzijde van de kast wordt afgesloten door middel van een architraaf. Deze kast stamt vermoedelijk uit de 18de eeuw.

De gang tussen de oost- en zuidvleugel is voorzien van een grijze natuurstenen tegelvloer uit 1880 met een betegelde plint, een later toegevoegde schrootjeslambrisering en een plafond van zachtboard tegen de kinderbinten van de samengestelde balklaag van de verdiepingsvloer.

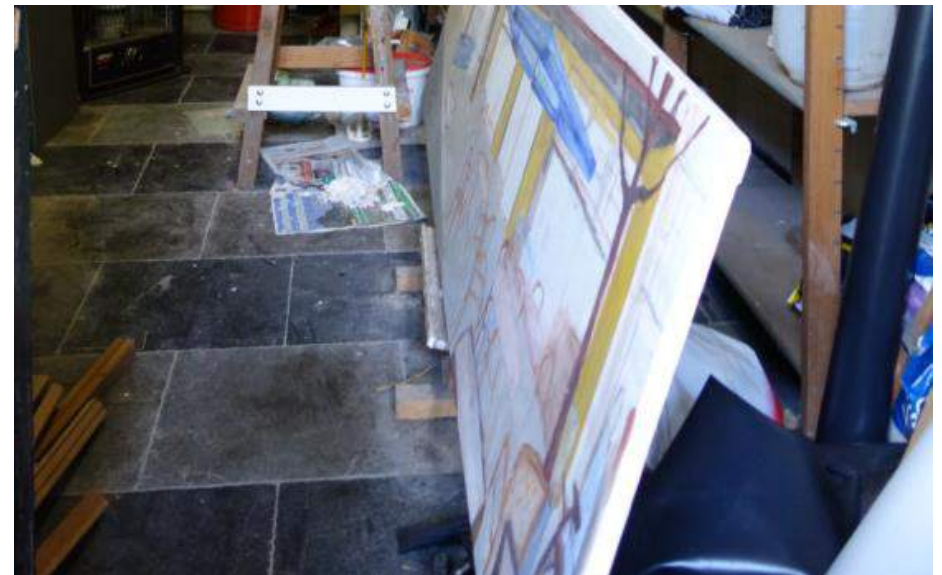
Daarnaast zijn er verschillende oorspronkelijke binnendeuren met geprofileerde deurkozijnen. De brede paneeldeuren hebben drie panelen met een groot boven- en onderpaneel en een smal tussenpaneel, allen voorzien van een lijst met bossingen.

Plattegrond van de begane grond aan de oostzijde van het complex met de ruimte met oorspronkelijke tegelvloer en inbouwkast (rode vlak), de gang met tegelvloer, lambrisering en zachtboard plafond (blauwe vlak) en de verschillende trapopgangen uit 1880 (groene vlak).

De gymzaal uit 1958 gezien richting het noorden.

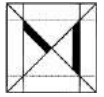
Detail van de 18de-eeuwse arduiner plavuizenvloer in de ruimte aan de oostzijde van het complex (zie ruimte onder het rode vlak op de plattegrond).

Detail van de inbouwkast met architraaflijst in de ruimte met de 18de-eeuwse natuurstenen tegelvloer aan de oostzijde van het complex. De onderzijde van de kast is nu een keldertoegang.

Detail van een 19de-eeuwse paneeldeur met geprofileerd deurkozijn in de ruimte aan de oostzijde van het complex.

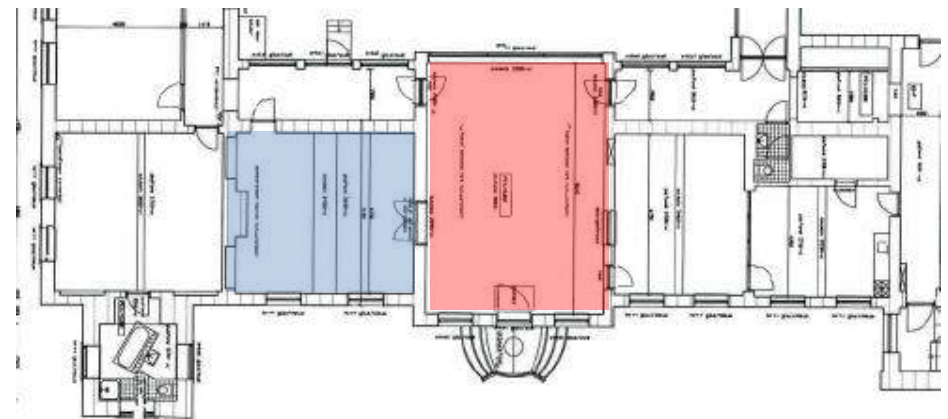

Zicht op de gang aan die de oostvleugel verbind met de zuidvleugel gezien richting het oosten. Aan het einde van de gang is de entree naar de gymzaal.

Zuidvleugel

In de zuidvleugel zijn geen noemenswaardige interieurafwervingen meer aanwezig. In de ruimte aan de linkerzijde van de risaliet zijn nog wel de bakstenen muren zichtbaar waar tot voor kort een 18de - eeuwse marmeren schouw aanwezig was. De schouw wordt geflaneerd door twee rondboog nissen.

De ontvangstruimte achter de hoofdentree is in 1961 geheel vernieuwd met een tegelvloer van zwart en witte tegels in een blokpatroon.

Plattegrond van de begane grond van de zuidvleugel met de ontvangstruimte uit 1961 (rode vlak) en de ruimte met de recentelijk (na 2004) verwijderde schoorsteenmantel van de schouw (blauwe vlak).

Zicht op de ontvangstruimte achter de entree in de zuidvleugel gezien richting het zuiden.

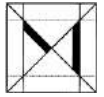
Zicht op de ontvangstruimte achter de entree in de zuidvleugel gezien richting het noorden.

Afdruk van de 18de -eeuwse schouw met nissen aan weerszijden in de ruimte aan de linkerzijde van de hoofdentree op de begane grond van de zuidvleugel.

De ruimte aan de rechterzijde van de hoofdentree op de begane grond van de zuidgevel.

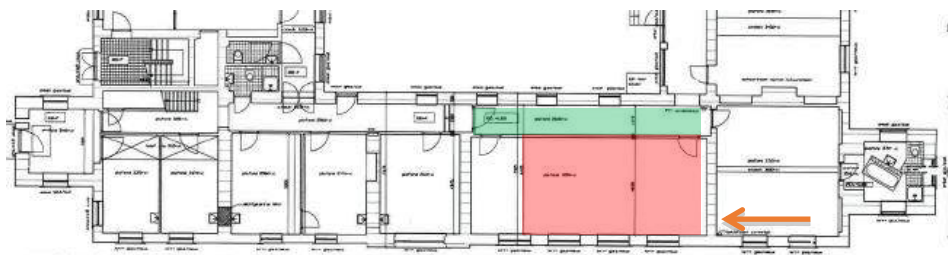

Westvleugel

De westvleugel kent vrijwel geen noemenswaardige interieurafwerkingen met uitzondering van de houten vloer in de grote zaal aan de buitenzijde van de vleugel en de tegelvloer van zwarte/grijze natuurstenen tegels in de gang uit 1880.

De vensters in de gang zijn aan de binnenzijde voorzien van scharnieren die dezelfde vorm aannemen als het kraalprofiel waar ze in zijn verwerkt. Deze raamkozijnen zijn vermoedelijk in 1880 aangebracht.

In de binnenmuur tussen de aanbouw en de grote zaal is tevens nog de bovendorpel van het oude deurkozijn gevonden die behoorde tot de oorspronkelijke enfilade opzet van de kamers uit 1866.

Plattegrond van de begane grond van de westvleugel met de grote zaal uit 1961 (rode vlak), de gang uit 1880 (groene vlak) en de positie van het oorspronkelijke deurkozijn uit 1866 in de binnenmuur (rode pijl).

Zicht op de grote zaal op de begane grond in de westvleugel naar het zuiden.

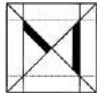
Zicht op de oude binnenmuur tussen de grote zaal en de aanbouw van de hoektoren op de begane grond in de westvleugel. Bij de gele pijl is het oude kozijn zichtbaar dat hoort bij de enfilade opzet van de ruimte.

Zicht op de gang met tegelvloer op de begane grond in de westvleugel richting het noorden.

Het trappenhuis uit 1961 aan de noordzijde op de begane grond van de westvleugel.

De gang op de begane grond aan de noordzijde van de westvleugel gezien richting het zuiden.

4.6.2 Eerste verdieping

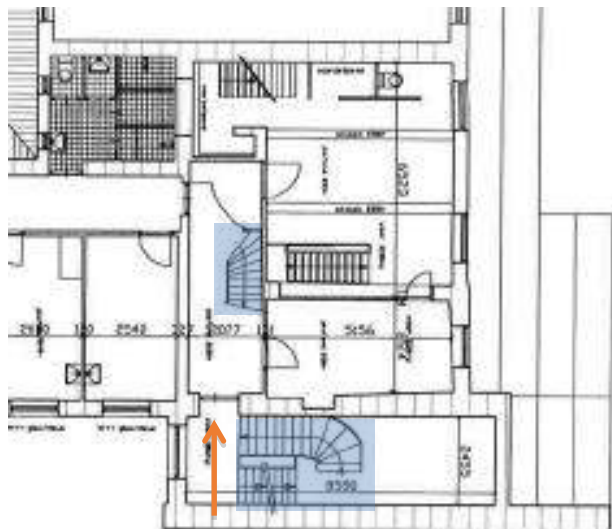
Het merendeel van de interieurafwerking op verdieping van de vleugels is in de loop van de 20ste eeuw aangepast, met name tijdens de bouwfase van 1961. De ruimtes zijn in de huidige staat over het algemeen voorzien van een betonnen vloer, gepleisterde wanden en stucplafonds op steengaas of systeemplafonds. In de ruimtes waar afwijkingen zijn geconstateerd in de afwerking zal hieronder verder op worden ingegaan.

Oostvleugel

Met name in de oostvleugel zijn nog een aantal oudere interieurafwerkingen geconstateerd. Zo blijkt in de gang die tegen de gevel van de zuidvleugel is gelegen een oude trapopgang aanwezig te zijn. Deze trap met onderkwart bestaat uit een vierkante trappaal met biljoening en houten balusters en leuning. In de kloostervleugel is een houten bordestrap met beginkwart aanwezig die een hardstenen voet heeft.

In de doorgang bij het bordes naar de achtergelegen ruimte is een schildering uit 1880 zichtbaar.

Ook op deze verdieping zijn nog verschillende oorspronkelijke binnendeuren en kozijnen aanwezig behorende tot de 18de -eeuwse fase.

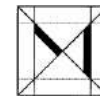
Plattegrond van de eerste verdieping aan de oostzijde van het complex met de oude trapopgangen (blauwe vlak) en de muurschildering boven de doorgang (rode pijl).

Detail van de schildering boven de doorgang van kloostervleugel naar het oostelijke deel van het complex.

Oude trapopgang (1880-1900) op de verdieping in de gang tussen het oostelijke deel en de zuidvleugel.

Trappenhuis in de kloostervleugel gezien richting het westen.

Een van de oude paneeldeuren met geprofileerd kozijn op de verdieping aan de oostzijde van het complex.

Zicht op de gang op de verdieping van de noordvleugel gezien richting het oosten. Deze opzet is geheel in 1961 tot stand gekomen.

Zicht op de gang op de verdieping in de uitbouw aan de oostzijde van de noordvleugel gezien richting het oosten. Ook deze opzet is modern en na 1961 tot stand gekomen.

Zicht op de gang op de verdieping van de zuidvleugel gezien richting het westen.
Deze opzet is in 1961 tot stand gekomen.

Een van de ruimten op de verdieping in de zuidvleugel.

De ruimte op de verdieping in de zuidelijke aanbouw.

Een van de ruimten op de verdieping van de noordvleugel.

4.6.3 Tweede verdieping

Het merendeel van de interieurafwerking op tweede verdieping van de vleugels is in de loop van de 20ste eeuw aangepast, met name tijdens de bouwfase van 1961. De ruimtes zijn in de huidige staat over het algemeen voorzien van een betonnen vloer, gepleisterde wanden en stucplafonds of systeemplafonds.

Boven de boerderij met schuur aan de oostzijde van de noordvleugel is een oude kap (half schilddak) met oude spanten aanwezig. De twee overgebleven naaldhouten kapsepanten boven het voorste bouwdeel stammen zeer waarschijnlijk nog uit de 18de eeuw.

Het noordelijke spant bestaat enkel uit een dekbalkjuk met middenstijl. Het tweede spant is een gestapeld dekbalkjuk met middenstijl en daarboven een A-spant met nokstijl en later toegevoegde trekplaat. Alle spantbenen, korbelen, dekbalken en middenstijlen zijn gepend. De windschoren zijn genageld. Aan de onderzijde van de spantbenen is een standvink aanwezig die middels een pen in gat verbinding is bevestigd.

Later is aan de bovenzijde van het A-spant een trekplaat aangebracht die middels een bout en moer in de nokstijl is bevestigd. De spantbenen van het A-spant sluiten via een halfhoutse verbinding aan op de nokstijl.

Het meeste noordelijke spant is voorzien van verschillende gehakte telmerken op onder andere de dekbalk en de korbelen. Er is een niet-chronologische volgorde aangehouden bij het aanbrengen van de telmerken waarbij het zuidelijke korbeel voorzien is van een II

aan de bovenzijde en een IIII aan de onderzijde. Op de dekbalk is in het midden van de balk telmerk IIII aangebracht.

Het noordelijke dekbalkjuk boven het bouwdeel aan de oostzijde van de noordvleugel waar verschillende telmerken op zijn aangebracht.

In het zuidelijke deel van de oostvleugel is een afwerking uit mogelijk de 19de eeuw geconstateerd bestaande uit een houten inbouwkast die aan de bovenzijde met een architraaflijst wordt afgesloten en die afgesloten kon worden door vier thans verwijderde deuren.

Op dezelfde verdieping is in de kamer naast de ruimte waar de inbouwkast is gesitueerd een grote kluis aanwezig. Deze 19de-eeuwse of vroeg 20ste-eeuwse kluis heeft aan de voorzijde ijzeren ornamenten.

De inbouwkast op de tweede verdieping aan de oostzijde van het complex.

Detail van de kluis op de tweede verdieping aan de oostzijde van het complex.

Gang op de tweede verdieping van de noordvleugel gezien richting het westen.

De tweede verdieping van de westvleugel gezien richting het zuiden.

Gang op de tweede verdieping van de zuidvleugel gezien richting het westen.

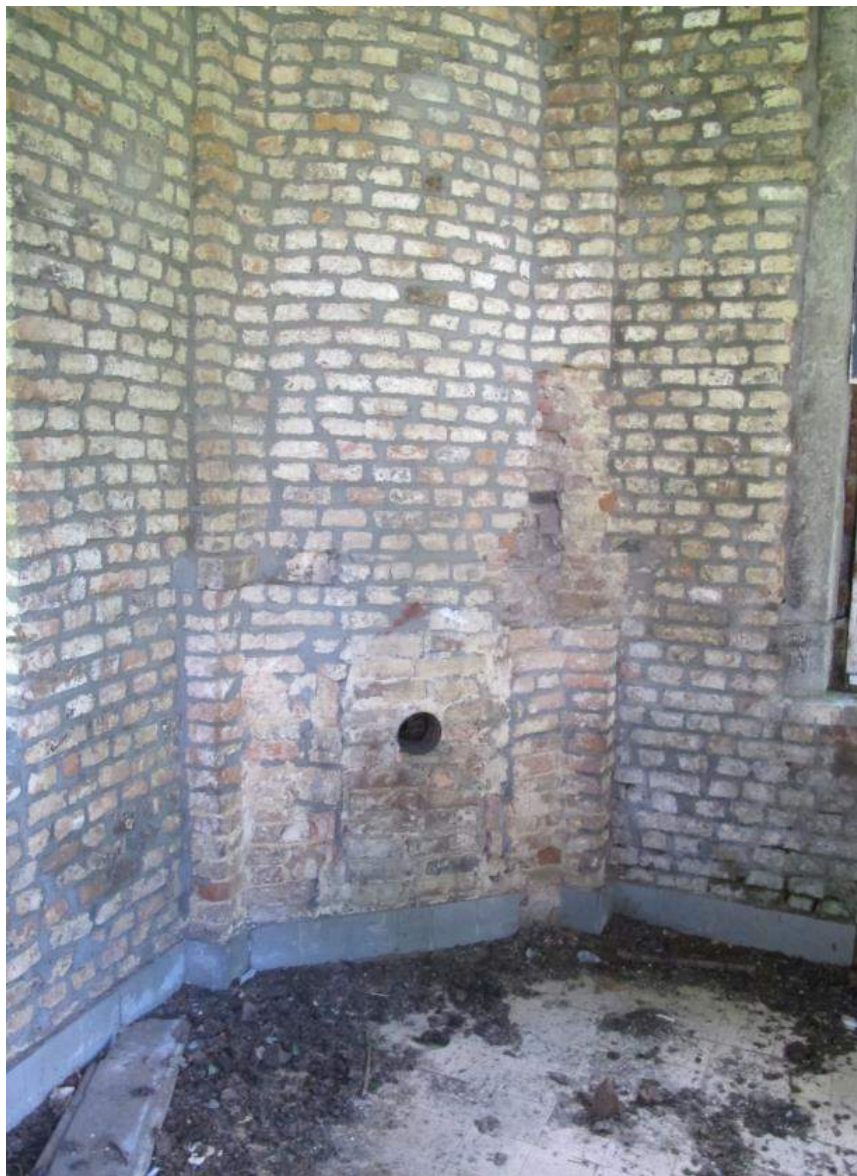
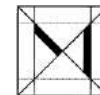
4.6.4 Paviljoens uit 1736

Het oorspronkelijke interieur in de beide paviljoens is grotendeels verdwenen. In oudere rapporten en de Registeromschrijving wordt gesproken van Régence-stucwerk (op het plafond?), maar hier van is niets meer aangetroffen. Wat nog wel tot een oudere fase van de gebouwen behoort is een laatste restant aan witjes en tegels met mangaankleurige versieringen onder de vensters in het westelijke paviljoen. In het oostelijke paviljoen is een restant van de oorspronkelijke haardpartij aanwezig bestaande uit een licht gebogen rookkanaal.

De vloer in het oostelijke paviljoen is recentelijk betegeld met een tegelvloer van crèmekleurige tegels. Het westelijke paviljoen is voorzien van een tegelvloer bestaand uit grijszwarte en okergele tegels in halfsteens verband.

Tegelvloer en witjes tegen de wand in het westelijke paviljoen.

Oorspronkelijke rookkanaal en afdruk van de haard in het oostelijke paviljoen.

Het vrijwel volledig kaal gemaakte interieur van het westelijke paviljoen richting oosten.

Zicht in het vrijwel volledig kaal gemaakte interieur van het oostelijke paviljoen.

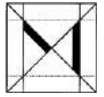

De vloer van het oostelijke paviljoen.

Zicht in de kap van het oostelijke paviljoen.

5 CULTUURHISTORISCHE WAARDENSTELLING

5.1 CONTEXTUELE WAARDENSTELLING

Het complex La Grande Suisse heeft een hoge cultuurhistorische waarde vanwege enerzijds de indrukwekkende geschiedenis en ouderdom van sommige bouwdelen en anderzijds als een markante uiting van een buitenverblijf in een Arcadische omgeving, fungerend als verpozingplaats voor welgestelde burgers uit het nabij gelegen Maastricht. Het complex heeft een vroege historie als hoeve en daarna in ieder geval vanaf omstreeks 1730 tot 1878 dienst gedaan als landhuis/lusthof, eerst binnen het Ancien Regime en later tijdens de industriële revolutie onder Petrus Regout. Daarna het is omgevormd tot klooster, een inrichting en kort in de laatste twee decennia werd het weer een woning.

Het gebied bij Meerssen en Amby en het Geuldal fungeerde al vroeg in 17de eeuw als een landgoederengebied, waarin geleidelijk aan meerdere kasten en buitenplaatsen ontstonden en enkele oude kastelen werden verbouwd en uitgebreid. La Grande Suisse vormt met de nog bewaard gebleven keten aan landhuizen en kastelen een bijzonder waardevol ensemble.

Binnen deze groep van kastelen en buitenhuizen is Grande Suisse vooral bijzonder vanwege de situering en de tussentijds gewijzigde oriëntatie. Doordat het goed groeide vanuit een aan de straat gelegen hoeve is de hoofdvleugel haaks op de straat ontwikkeld, met daarvoor een ommuurde tuin met paviljoens. Een gebruikelijke situering met een poort aan de straat en vervolgens een grote tuin,

eventueel met economiegebouw en daarachter het kasteel was hier door hergebruik van een deel van de hoeve niet mogelijk. Het Huis Blankenberg bij Margraten is enigszins wat betreft opzet te vergelijken maar is pas in 1825 in de huidige vorm ontstaan.

Toen Regout besloot om bij het complex een gebaar naar de straat te maken door de langs de straat gelegen westvleugel uit te breiden met hoekpaviljoens met torens en een risaliet met fronton ontstond een nog merkwaardigere situering. Echter die zet van Regout was niet zomaar gedaan. Haaks op deze gevel verliep immers een laan naar de spoorweg, waar een privéspoorstation was aangelegd. Vanuit de trein komend zag je via de laan het markante buiten met een toren links en rechts van de frontgevel opdoemen.

Hoewel het oorspronkelijke concept uit 1733-36 van de familie van Mewen met de klassieke, toen als hoofdvleugel bedoelde zuidvleugel door latere verbouwingen deels verloren is gegaan kunnen we ons nog wel een beeld vormen van de opzet in vergelijking ook met andere voorbeelden uit de streek. De oorspronkelijke symmetrische opzet van deze vleugel met een bel etage en mezzanino en een middenpartij met fronton onder een vermoedelijk als mansardekap uitgevoerde constructie is onder meer te vergelijken met die van kastelen en landhuizen als het Huis Clermont bij Vaals en het iets jongere Huis Blankenberg. Het Huis Clermont is ontworpen door de Akense architect J. Moretti. Het is helaas niet bekend wie als architect door Van Mewen is ingeschakeld.

Huis Blankenberg bij Margraten, in 1825 herbouwd door baron Pichot de Plessis. Rijksmonumenten.nl

Middenpartij met fronton uit 1825 van huis Blankenberg. De opzet van het beeldhouwwerk in het tympaan is vergelijkbaar met die van beide onderling in ontstaanstijd verschillende tympanen van Grande Suisse. Kerkgebouwen-in-Limburg.nl

Luchtfoto van het huis en hoeve Blankenberg. Vermoedelijk was de Kanjel in zijn 18de eeuwse staat qua opzet sterk vergelijkbaar met dit complex. <http://historischekringcadierenkeer.nl/component/content/article.html?id=577:het-domein-groot-blankenbergh-1>

Het huis Clermont in Vaals, in 1761-64 naar ontwerp van J. Moretti uit Aken gebouwd voor de lakenfabrikant Johann Arnold von Clermont. De zuidgevel van La Grande Suisse heeft in zijn oorspronkelijke opzet vermoedelijk sterk op de gevel van dit huis geleken. Rijksmonumenten.nl

Wanneer Regout op de Kanjel de scepter gaat zwaaien is de visie op de architectuur van de kastelen en landhuizen inmiddels ten opzichte van de 18de eeuw sterk gewijzigd. Schilderachtige bouwmassa's in combinatie met architectonische vormen uit de middeleeuwen en renaissance, aanvankelijk nog op eclectische wijze met elkaar vermengd binnen één ontwerp (ecticisme en neostijlen) vormen de nieuwe norm. Mogelijk had Regout het concept van een langgerekte vleugel met middenfronton en torens op beide hoeken gezien bij andere voorbeelden zoals het na 1742 grotendeels herbouwde kasteel Haeren bij Voerendaal en Exaten bij Baexem, om twee voorbeelden te noemen. De uitwerking van het concept bij Grande Suisse is echter wel bijzonder met de onderling in hoogte verschillende torens in mergel in neorenaissancestijl, gecombineerd met een klassieke vleugel daartussen met fronton.

Kasteel Haeren bij Voerendaal, grotendeels gebouwd na brand in 1742. Rijksmonumenten.nl

Kasteel Exaten bij Baexem, getekend door Ph. Van Gulpen in de 19de eeuw. Commons.wikimedia.org

De westzijde van Grande Suisse. MAB 2016

5.2 INTERNE WAARDESTELLING

5.2.1 Bouw- en architectuurhistorische waarde

Er zijn verschillende bouwhistorische waarden aanwezig in de carrévormige bebouwing op het perceel Mariënwaard 61. Deze waarde verschilt echter per bouwdeel en bij de waardenbepaling zal hieronder dan ook uitgesplitst per bouwdeel de waarde worden behandeld, waarbij gekeken wordt naar het exterieur, constructies en interieur.

Noordvleugel

Wat betreft bouwhistorische waarde kan gezegd worden dat met name de hoofdvorm van de bebouwing van belang is. De binnen- en buitengevel en topgevel van de vleugel lijken omstreeks 1880 opnieuw te zijn opgemetseld. In 1961 zijn de gevels tevens opgehoogd waarbij alle vensteropeningen zijn aangepast. Hoewel er weinig bouwhistorische waarden in de gevels aanwezig zijn geven ze wel de oorspronkelijke vorm van de gebouwen weer die deels terug gaat tot de 18de eeuw. Vermoedelijk is de voormalige achtergevel van de fase uit 1866 nog aanwezig als binnenmuur. Deze muur is van hoge waarde vanwege de historische gelaagdheid (herkenbaar houden van de bouwgeschiedenis).

De kapvorm is na de ophoging wat betreft de helling aangepast en alle vloeren zijn vernieuwd. Hierdoor is de bouwhistorische waarde wat betreft materialen en constructies niet erg hoog.

Ook in het interieur zijn veel historische elementen verwijderd en overheerst de naoorlogse afwerking waardoor de historische gelaagdheid voor een groot deel verloren is gegaan.

Boerderij en schuur

De gevels van het voorste bouwdeel (boerderij) lijken opnieuw te zijn opgemetseld (in ieder geval zwaar gereinigd) waarbij nieuwe vensters zijn aangebracht. Deze bezitten wat betreft materiaalkeuze dan ook geen bijzondere waarden. De gevels geven echter wel de oorspronkelijke vorm van de bebouwing weer en zijn derhalve van belang voor de gelaagdheid van het gebouw en dus waardevol.

De gevels van de uitbouw uit 1866 inclusief uitbreiding uit 1880 zijn bijzonder waardevol vanwege de vele bouwsporen die de noordelijke zijgevel en de oostelijke kopgevel met topgevel bezitten en vanwege de vakwerkconstructie op de verdieping van de zuidelijke zijgevel inclusief alle bij de constructie behorende vensters op de verdieping. Het is niet uitgesloten dat de schuur in zijn oorspronkelijke, kortere opzet bij alle drie de gevels vanaf de verdieping een vakwerkopzet had, wat wel past bij de romantische visie van Regout (herleving van historische architectuur) door wie deze schuur ook is toegevoegd.

De gevelopeningen in de noordelijke zijgevel zijn later toegevoegd en hebben vanwege het historische karakter een positieve waardering gekregen.

De rechthoekige uitbouw aan de achterzijde van het voorste deel bezit geen waarden en is op te vatten als een storend onderdeel.

Binnen in het gebouw zijn nog verschillende oorspronkelijke constructies aanwezig zoals de troggewelven boven de begane grond in zowel het voorste bouwdeel als de uitbouw met uitbreiding en de samengestelde balklaag boven de eerste verdieping in het voorste bouwdeel. Tevens zijn er in het voorste bouwdeel nog een tweetal naaldhouten kapspanten met telmerken overgeleverd die stilistisch gezien uit de 18de eeuw kunnen stammen.

De latere indeling en bijbehorende afwerkingen in het interieur zijn weinig waardevol. Wel is de oorspronkelijke achtergevel van de uitbouw uit 1866 nog aanwezig als binnenmuur. Deze is van belang voor de historische gelaagdheid van dit deel van het complex.

Oostvleugel

De gymzaal uit 1958 is vanwege de hoge lichtbeuk met stalen ramen een karakteristiek bouwdeel, dat bouwhistorisch gezien geen hoge waardering heeft. Wel kan enige architectuurhistorische waarde worden toegekend aan dit vooral functioneel opgezet naoorlogs gebouw met zijn voor dit bouwtype kenmerkende hoog geplaatste brede (in dit geval nog veelruits uitgevoerde) vensters.

Het zuidelijke deel van de oostvleugel is waardevol vanwege de vele bouwfases in de oostgevel en vanwege de oorspronkelijke 18de-eeuwse noordelijke topgevel. De topgevel heeft verschillende 18de-eeuwse kenmerken zoals de oeil-de-boeuf en het vlechtwerk bij de daklijn.

De oostgevel van het 18de-eeuwse bouwdeel in de loop van de 19de eeuw gedeeltelijk opgehoogd. Na 1880 is ook de rest van de gevel opgehoogd. Deze gelaagdheid is waardevol.

De vensters in de oostgevel zijn oorspronkelijk en vermoedelijk omstreeks 1880 voorzien van nieuwe ramen. De veelal jongere ramen zijn vanwege het historische karakter positief beoordeeld. In dit deel van het complex zijn verschillende originele constructies aanwezig zoals de samengestelde balklaag boven de begane grond en eerste verdieping. Deze, mogelijk nog 18de-eeuwse balklaag loopt boven de begane grond over de hele breedte van de bouwmassa, dus ook boven de gang.

Inwendig is er in de oostvleugel nog het een en ander aanwezig dat behoort tot de oorspronkelijke 18de-eeuwse bouwfase zoals de natuurstenen tegelvloer in de ruimte met de inbouwkast en de tegelvloer in de gang op de begane grond. Op de verdieping is de ruimte met inbouwkast en kluis, hoewel niet oorspronkelijk (van 1880?), wel waardevol.

Op de tweede verdieping is de brede inbouwkast met architraaflijst waardevol, net als de kluis in de andere ruimte op deze verdieping. Daarnaast zijn er nog verschillende brede paneeldeuren met geprofileerde kozijnen aanwezig op zowel de begane grond en verdieping. Deze afwerkingen zijn bijzonder waardevol.

Aan de zuidzijde van de oostvleugel is het laatste restant van de kloostervleugel gesitueerd. Dit bouwdeel is niet bijzonder qua bouwhistorische waarden.

De veranda op de begane grond heeft een positieve waardering gekregen. Deze stamt uit dezelfde periode als de kloostervleugel en heeft een karakteristieke opbouw met een in sierpatroon opgemetselde borstwering met houten kozijnen met biljoening en een afwerking met tegelvloer bestaande uit rood-witte tegels.

Zuidvleugel

De binnen- en buitengevels van de zuidvleugel zijn bouwhistorisch gezien erg waardevol. Ze markeren de oorspronkelijke bouwmassa uit de 18de eeuw waarbij aan de gevel aan binnenplaats nog verschillende oorspronkelijke bouwsporen toont, zijn zoals een oeil-de-boeuf, dichtzettingen van oorspronkelijke vensters en sporen van ophoging. De buitenzijde van de zuidgevel heeft door de inkorting links en de ophoging niet meer zijn oorspronkelijke 18de-eeuwse vorm, al zijn de belangrijkste elementen van de oorspronkelijke opzet nog wel deels herkenbaar. Dit komt vanwege de bouw van de zuidelijke hoektoren met paviljoen in 1866, waarbij het westelijke deel van de vleugel verdween in het paviljoen. Van de oude gevel resteren nog de hardstenen omlijstingen van vensters en de entree, het fronton met beeldhouwwerk en het oude metselwerk dat vermoedelijk nog grotendeels achter het pleisterwerk behouden is gebleven en waarmee nog wel een groot deel van de indeling van de 18de-eeuwse gevel te achterhalen zou zijn. De gevel is mede daardoor bouwhistorisch erg waardevol.

De vensters op de begane grond aan de buitenzijde inclusief omlijstingen kunnen zoals genoemd, uitgezonderd de huidige raamindelingen, behoren tot de oorspronkelijke opzet. De vensters op de verdieping zijn zowel wat betreft de vensteropening als de invulling in 1948 aangepast, Wel krijgen deze vensters een positieve waardering als relict van een bouwfase en omdat ze qua uiterlijk goed aansluiten bij de resterende vensters in deze vleugel.

Bij de gevel aan de binnenplaatszijde zijn vrijwel alle oorspronkelijke vensters verwijderd en aangepast, voornamelijk tijdens de fases van 1948 en 1961. Deze vensters inclusief

omlijstingen bezitten weinig waarde. Dit geldt ook voor alle later toegevoegde ramen in de zuidvleugel.

Wat betreft het interieur en constructies zijn er helaas geen waardevolle elementen meer aanwezig. Wel is de oorspronkelijke indeling van de zuidvleugel nog overgeleverd in de vorm van originele bakstenen binnenmuren. Deze geven de vleugel een historische gelaagdheid en zijn waardevol.

Westvleugel

De bouwmassa van de westvleugel inclusief uit mergel opgetrokken hoektorens met paviljoens is waardevol vanwege het materiaalgebruik, de vormen en detailleringen. De gevel aan de binnenplaatszijde van de westvleugel lijkt opnieuw te zijn opgemetseld maar geeft nog altijd de oorspronkelijke positie van de gevel weer.

Onder de noordelijke aanbouw zijn twee gewelfkelders (in mergel) en een gewelfde gang aanwezig die vermoedelijk behoren tot een bouwphase van ruim voor de aanbouw uit 1866 en zijn vanwege hun ouderdom en type zeer waardevol vanuit bouwhistorisch perspectief.

De vensters aan de voorzijde zijn in verschillende faseringen tot stand gekomen waarbij het middenrisaliet als laatste is aangepast na 1930. Alle deuren en ramen zijn hier veel later (soms na 2004) ingezet, ook wel in verschillende fases, maar zijn niet waardevol.

Wat betreft het interieur en constructies zijn er geen waardevolle elementen meer aanwezig. De huidige constructies van de vleugel dateren overwegend uit 1961 (betonnen vloeren en wanden). De paviljoens en torens uit 1866/67 bezitten nog wel hun

oorspronkelijke houten kapconstructies en bezitten hierdoor een hoge bouwhistorische waarde.

Wel is de oorspronkelijke indeling van de westvleugel nog gedeeltelijk overgeleverd in de vorm van originele bakstenen binnenmuren. Deze verlenen als restanten van de oude structuur de vleugel een historische gelaagdheid en zijn als historische constructie, soms nog met bouwsporen (dichtzetting enfilade) ook vanuit bouwhistorisch perspectief waardevol.

Paviljoens en tuinmuur

De bouwmasa van de paviljoens is waardevol vanwege de vorm, materiaalgebruik en detaillering. De bakstenen gevels met hoekkettingen van mergel en de hardstenen omlijstingen van vensters en entree in combinatie met de markante gebroken, klokvormige dakvorm zorgen ervoor dat de gebouwen een typisch vroeg 18de-eeuws karakter hebben. In stilistisch opzicht tonen de klassieke hardstenen entrees met hun barokke kuifstuk en de naar leven in arcadië verwijzende spreuken op de friezen duidelijk de periode van ontstaan. Het materiaalgebruik van de gevels, in combinatie met dakconstructie laat ook nog zien dat dit bouwwerken uit de eerste helft van de 18de eeuw (1736) zijn.

Inwendig is de oorspronkelijke 18de-eeuwse constructie van het dak nog altijd vrijwel intact aanwezig en is bijzonder waardevol.

Het interieur is helaas in de laatste decennia vrijwel geheel verdwenen, waardoor het oorspronkelijke interieurbeeld van deze tuinpaviljoens volledig is verdwenen. Toch is de oorspronkelijke positie van de haard nog altijd overgeleverd en zijn er latere afwerkingen aanwezig in de vorm van tegels in de lambrisering.

Deze afwerkingen zijn, hoe gering in hoeveelheid ook, nog altijd waardevol.

De tuinmuur aan de westzijde van de tuin stamt uit de 18de eeuw en bezit nog zijn oorspronkelijk hek- en lijstwerk. Deze opzet is, hoewel niet meer compleet, bijzonder waardevol.

Als bouwtype en architectonische vorm zijn de twee klassiek opgezette en gedetailleerde mergelstenen poorthuisjes met de ijzeren poorthekken uit 1866 bijzonder waardevol te noemen. Met uitzondering van een enkel venstertje aan tuinzijde zijn deze huisjes gaaf bewaard gebleven.

Hoewel thans niet behorend bij het perceel, is de mergelstenen klassieke poort met ijzeren poorthekken van de oude nutstuin aan de overzijde van de straat tegenover de poort van Grande Suisse van grote bouwhistorische en beeldwaarde.

5.2.2 Stedenbouwkundige- en situeringswaarde

De ligging van het complex La Grande Suisse op het landgoed Mariënwaard is waardevol. Het is een visueel onderdeel van de Landgoederenzone Maastricht –Meerssen en samen met de andere bewaarde landgoederen een herkenningspunt binnen een thans deels door latere ontwikkelingen onoverzichtelijk geworden stedenbouwkundige situatie. Dit heeft met name te maken met de bouw van de ten noordwesten gesitueerde Beatrixhaven, de aanleg van de A2 en omliggende industrieterreinen. Hierdoor zijn oude verbindingen tussen de goederen en zichtassen soms geheel of soms deels doorbroken. De ensemblewaarde van het geheel aan

landgoederen met buitenhuizen in dit gebied is hiervoor al aan de orde gekomen.

Ook is op perceelsniveau de bijzondere situering van het buitenhuis op het terrein (grenzend aan de doorgaande weg) al eerder benoemd. Voor het beeld van de omgeving is vooral de westvleugel met zijn markante torens en de poorthuisjes van groot belang.

Van het oorspronkelijke goed zijn op structuurniveau binnen het onderzochte perceel nog wel enkele oude ruimtelijke en structurele elementen gespaard, zoals een deel van de oude as, die tevens gemarkeerd wordt door de twee aan weerszijden van de straat gelegen poorten. Overigens speelt ook de weg vanuit het spoor naar het goed een rol in het beeld van het goed in zijn omgeving. Nog wel aanwezig in directe relatie met het huis is de thans nog deels ommuurde en van paviljoens en een poort voorziene zuidelijke tuin, waarin wel nog enkele oude bomen staan, maar waarvan de historische landschappelijke aanleg (en daarvoor weer de formele aanleg) grotendeels is verdwenen.

In de jaren 50 van de vorige eeuw zijn de terreinen rondom Mariënwaard herbestemd en benut als locaties voor verschillende soorten opvang en onderwijs. Voor de eenheid van het landgoed is met name de bouw van de lagere school De Opstap en de bouw van paviljoens vanaf de late jaren 70 ten oosten en zuidoosten van La Grande Suisse van belang geweest, omdat hierdoor de oostelijke historische formele tuinaanleg gescheiden werd van het feitelijke landhuis.

De nog bij het landgoed behorende tuin ten zuiden van de gebouwen is, hoewel in de huidige staat enorm verwilderd, verder ook waardevol omdat het de oude, sinds omstreeks 1730 bestaande perceelgrenzen aangeeft.

In de tuin zijn tenslotte aan de westzijde nog een aantal oude waardevolle bomen die mogelijk teruggaan tot de 19de eeuw en zodoende een blik geven van de inrichting van de tuin in die periode.

5.2.3 Cultuurhistorische waarde

De cultuurhistorische waarde is bijzonder hoog te noemen en ligt besloten in drie belangrijke fasen uit de geschiedenis, te weten het ontstaan van het goed ten tijde van het Ancien Regime (1733-1736 onder de familie Van Mewen), de aanpassing en opwaardering tijdens de industriële revolutie (1866-1880 onder Petrus Regout) en de vestiging van zusters Franciscanessen onder invloed van de Kulturkampf (vanaf 1880). Beide eerste fasen hebben in het complex duidelijker hun sporen achter gelaten als de activiteiten van de zusters.

De eerste fase van het goed refereert aan de wijze waarop de maatschappelijke elite (overwegend adel en bestuurders uit de hogere burgerstand) in de achttiende en vroege negentiende eeuw middels fraaie buitenhuizen met tuinen zijn verheven status tot uitdrukking bracht en anderzijds ontspanning en vertier zocht op het platteland in een middels strak aangelegde tuinen en bossages gecultiveerde natuur. De spreken op de paviljoens verwijzen nog naar het aangenaam verpozen van de elite in het buitengebied.

De tweede fase van het goed toont hoe de door het succes van industrieën zich tot een nieuwe maatschappelijke elite ontwikkelde grootindustrielen zoals Petrus Regout hun status tot uitdrukking brachten in buitenhuizen, liefst groots en wat pompeus, en luxe aangelegde romantische tuinen, waarin men in de zomers aangenaam kon verpozen. Uiteraard is betekenis van Regout in de sociaalhistorische geschiedenis van Maastricht en omgeving onmetelijk groot te noemen. Naast de vele archiefstukken bewaard in archieven en de verhalen over zijn leven en dat van degenen die met hem omgingen of voor hem werkten, is zijn gebouwde erfgoed van grote betekenis. Niet alleen zette hij door de verwerving van meerdere buitenhuizen en landgoederen zijn stempel op het gebied buiten de stad, maar ook via zijn uitgestrekte fabriekscomplexen was zijn aandeel in het stadsbeeld en invloed op de stedelijke structuur zeer groot.

Via de naam Mariënwaard en nog enkele meer bescheiden onderdelen (onder meer veranda met trap aan oostzijde, uitbreiding noordgevel en schuur) zijn de vanwege de Kulturkampf in Pruisen naar Nederland (vooral Limburg) gevluchte kloosters en in het geval van Grande Suisse de zusters Franciscanessen verbonden aan dit goed. Door de sloop van het grote internaat met kapel van 1880 is thans deze aanwezigheid van religieuzen en de functie van het goed in die tijd minder goed afleesbaar, maar wel binnen het grotere verhaal van de Kulturkampfkloosters in Limburg nog waardevol te noemen.

Weergave van de door Regout gebouwde villa Kanjel, ook wel Petite Suisse genaamd in zijn oorspronkelijke opzet in Regouts prentenboek voor zijn vrienden, waarin hij zijn bezittingen tentoonstelt. <https://www.lottezaaijer.nl/2Villa-kanjel>

5.3 GETRAPTE WAARDENSTELLING

In deze paragraaf volgt een overzicht van de waardevolle onderdelen aan zowel interieur als exterieur. Daarbij worden de kwalificaties volgens de door de Stichting Bouwhistorie Nederland in samenwerking met de Rijksgebouwendienst opgestelde richtlijnen (versie 2009) gehanteerd (zie par. 5.6)

■ Hoge waarde

- Hoofd- en kapvorm inclusief kelders van de noord-, west-, en zuidvleugel.
- Tot de oorspronkelijke opzet en indeling behorende delen van de binnen en buitengevels van de noord-, zuid-, en westvleugel.
- Hoofd- en kapvorm van de torens met aanbouw aan de westzijde van het complex.
- Tot de oorspronkelijke opzet behorende delen van de gevels van de torens met aanbouw.
- Hoofdvorm en kapvorm van de topgevel en oostgevel aan de oostzijde van het complex.
- Hoofd- en kapvorm van het bouwdeel met aanbouw en uitbreiding aan de oostzijde van de noordvleugel.
- Tot de oorspronkelijke opzet behorende delen van de gevels van het bouwdeel met aanbouw en uitbreiding aan de oostzijde van de noordgevel.
- Hoofd- en kapvorm van de tuinpaviljoens, inclusief haard met stookplaats.
- Hoofdvorm van de poortgebouwen in mergel aan de westzijde van het terrein.
- Alle tot de oorspronkelijke opzet behorende draag- en kapconstructies in het bouwdeel aan de oostzijde van de noordvleugel inclusief de uitbouw met uitbreiding en de oostvleugel.
- Alle tot de oorspronkelijke opzet behorende binnenmuren door het gehele complex.
- De tegelvloer in de ruimte op de begane grond in het zuidelijke deel (18de-eeuws casco) van de oostvleugel.

- Alle oorspronkelijke 18de-eeuwse binnendeuren en kozijnen in het zuidelijke deel van de oostvleugel.
- De inbouwkasten en 19de-eeuwse kluis in het zuidelijke deel van de oostvleugel.
- De oude trap aan de buitenzijde bij de veranda.
- Het oorspronkelijke rookkanaal in de ruimte op de begane grond links van de middenrisaliet in de zuidvleugel.
- Hekwerk aan de straatzijde tussen de poortgebouwen en op de tuinmuur.
- 18de-eeuwse tuinmuur aan de straatzijde met lijstwerk.

■ Positieve waarde

- Hoofd- en kapvorm van de in 1880 gebouwde kloostervleugel inclusief kelder.
- Vorm en afwerking van de veranda aan de oostzijde.
- Hoofdvorm van de in 1958 gebouwde gymzaal aan de oostzijde.
- De aangebouwde gang onder een lessenaarsdak tegen de binnenzijde van de zuid en oostvleugel.
- De ramen uit omstreeks 1880 op de begane grond aan de binnenzijde van de noordvleugel.

■ Indifferente waarde

- De topgevel aan de zuidzijde van de kloostervleugel uit 1986.
- Alle later toegevoegde trappenhuizen met betonnen trappen.
- De onttakelde trap in de zuidelijke uitbouw van de oostvleugel.
- Het balkon aan de binnenzijde van de zuidvleugel.
- Alle later toegevoegde ramen door het gehele complex.

- De indeling van bimsbeton en poriso wanden door het gehele complex, inclusief later toegevoegde binnenwanden.
- Alle moderne tegelvloeren en tegelwanden op de begane grond en verdiepingen door het gehele complex.
- Alle moderne plafondafwerkingen zoals zachtboardplafonds, systeemplafonds, stucplafonds op steengaas e.d. door het gehele complex.
- De indeling van het achterste leslokaal in de vleugel uit 1913.
- Alle verlaagde plafonds in de hal en de leslokalen.

Storend

- Hoofdvorm van de uitbouw uit 1953 aan de voorzijde van het bouwdeel ten oosten van de noordvleugel.

5.4 TOELICHTING WAARDENGRADATIES

De volgende waardengradatie, toegesneden op het toegepast cultuurhistorisch onderzoek, wordt in de waardenbepaling gehanteerd (de bijbehorende kleuren corresponderen met de gebruikte gradaties in de waardenkaarten). Achter iedere waarde volgt een korte toelichting ten behoeve van het toegepast cultuurhistorisch onderzoek, zoals dit in het herontwikkelingsproces kan worden ingezet.

Hoge monumentwaarde (blauw)

Alle beschermenswaardige onderdelen die van wezenlijk en onlosmakelijk belang zijn voor het monument en zijn historische ontwikkeling en derhalve onverkort gerespecteerd zouden moeten worden. Bij schade moet uitgegaan worden van herstel en behoud van een maximum aan oorspronkelijk materiaal.

Positieve monumentwaarde (groen)

Alle beschermenswaardige onderdelen die voor de instandhouding van de ontwikkelingsgeschiedenis van het monument veel waarde bezitten. Behoud is gewenst, maar de waarde is niet dusdanig hoog, dat aanpassing of verandering onmogelijk is. Voorwaarde is dat het onderdeel als dusdanig herkenbaar blijft.

Indifferente monumentwaarde (geel)

Onderdelen, die niets of weinig aan de waarde van het gebouw toevoegen en ook geen wezenlijke onderdelen van de ontwikkelingsgeschiedenis zijn. Behoud is mogelijk, maar niet noodzakelijk.

Storende onderdelen (rood)

Betreft meestal vrij recente toevoegingen, die een sterke aantasting vormen van het oorspronkelijke concept, de ruimtewerking of de detaillering. Verwijdering wordt aanbevolen.

5.5 WAARDEN WEERGEGEVEN OP PLATTEGRONDEN

In de als bijlage bijgevoegde plattegronden volgt een grafische weergave in kleuren (volgens de Richtlijnen voor bouwhistorisch onderzoek) van de hiervoor beschreven cultuurhistorische waarden. Daarbij geldt voor de plattegronden dat deze waarden via een getrapte waardestelling op onderdelen zijn weergegeven. Overigens kunnen de tekeningen niet los worden gezien van de beschrijvende waardenstelling van hoofdstuk 5.

6 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

6.1 CONCLUSIES

De gebouwen

De belangrijkste waarden voor La Grande Suisse zijn gelegen in de historische gelaagdheid van de hoofdropzet en architectuur. De gebouwen op het terrein vormen een lappendeken aan bouwfasen. De karakteristieke gymzaal uit 1958 aan de oostzijde is wellicht wat betreft architectuurhistorische waarde niet erg bijzonder maar het bouwdeel vormt wel een significant onderdeel van de geschiedenis van het terrein als instituuts- en onderwijsinstelling.

Wat betreft het interieur van de verschillende bouwdelen hebben de nodige verbouwingen en renovatie duidelijk hun tol geëist. Behoudens de hoofdindeling, constructies en enkele verspreide elementen is een aanzienlijk deel van de ruimtelijke indeling nog vrij laat in de geschiedenis (in 1961) gewijzigd en zijn vrijwel alle afwerkingen vernieuwd, met uitzondering van een aantal elementen in de oostvleugel. Ook heeft het gebrek aan onderhoud, met name in de zuidvleugel maar ook op andere plaatsen geleid tot aantasting van constructies en afwerkingen. Dit maakt enerzijds dat er ten aanzien van de toekomstige omgang met dit object meer vrijheden mogelijk zijn. Anderzijds dient met de nog wel aanwezige delen uiterst zorgvuldig te worden omgesprongen om een verdere afkalving van monumentale waarde te voorkomen.

De moeilijkheid bij het herbestemmen van een dergelijk geheel ligt in de te maken keuzes welke onderdelen binnen de bestaande bebouwing van belang zijn voor het zichtbaar houden van de geschiedenis van het

complex. Het terug reconstrueren naar één bepaalde fase is vanuit de optiek van het zichtbaar houden van de geschiedenis niet wenselijk.

De parken/tuinen en ruimtelijke structuren

Een belangrijke ensemblewaarde is gelegen in de relatie van het huidige terrein met de nog aanwezige historische tuinstructuur ten oosten van het landgoed, maar ook met de voormalige nutstuin met poort aan de overzijde van de straat Mariënwaard. Verder is ook de historische relatie met het er zuidelijk van gelegen goed Petit Suisse (villa Kanjel) van belang, maar ook de thans minder goed zichtbare relatie met de andere omliggende goederen. Dit alles zowel vanuit cultuurhistorisch oogpunt als uit oogpunt van beeldkwaliteit.

De hoofdropzet van de parkaanleg in late landschapsstijl van Villa Kanjel is nog voor een groot gedeelte aanwezig.

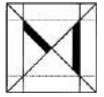
De hoofdropzet van de parkaanleg van Mariënwaard in late Barokstijl is door naoorlogse uitbreidingen en het verval van de bosquetten voor een deel verloren gegaan. Reconstructie blijft mogelijk, maar daarvoor moeten ook ingrepen buiten het huidige bezit plaats kunnen vinden.

Slechts de achterzijde van beide landgoederen is opgeofferd voor de A2. Een fraaie afwerking van de nieuwe achterzijden ontbreekt echter.

6.2 AANBEVELINGEN

De gebouwen

Wat betreft het exterieur is het sterk aan te bevelen om bij werkzaamheden of noodzakelijke aanpassingen de oorspronkelijke architectuur als uitgangspunt te nemen, zodat, ook voor delen die al eerder werden vernieuwd, het historische totaalbeeld behouden blijft.

Wat betreft het interieur dient vooral rekening te worden gehouden met de aanwezige hoofdstructuur. Het sterk is aan te bevelen om deze delen ook nadrukkelijk deel uit te laten maken van eventuele planvorming, zodat een versterking van waarden mogelijk is.

Voorts is het aan te bevelen om bij een eventuele herindeling de oorspronkelijke indeling (plaats en afmetingen ruimtes) als uitgangspunt te nemen om ook hier meer aansluiting tussen de architectuur en het interieurbeeld te bereiken.

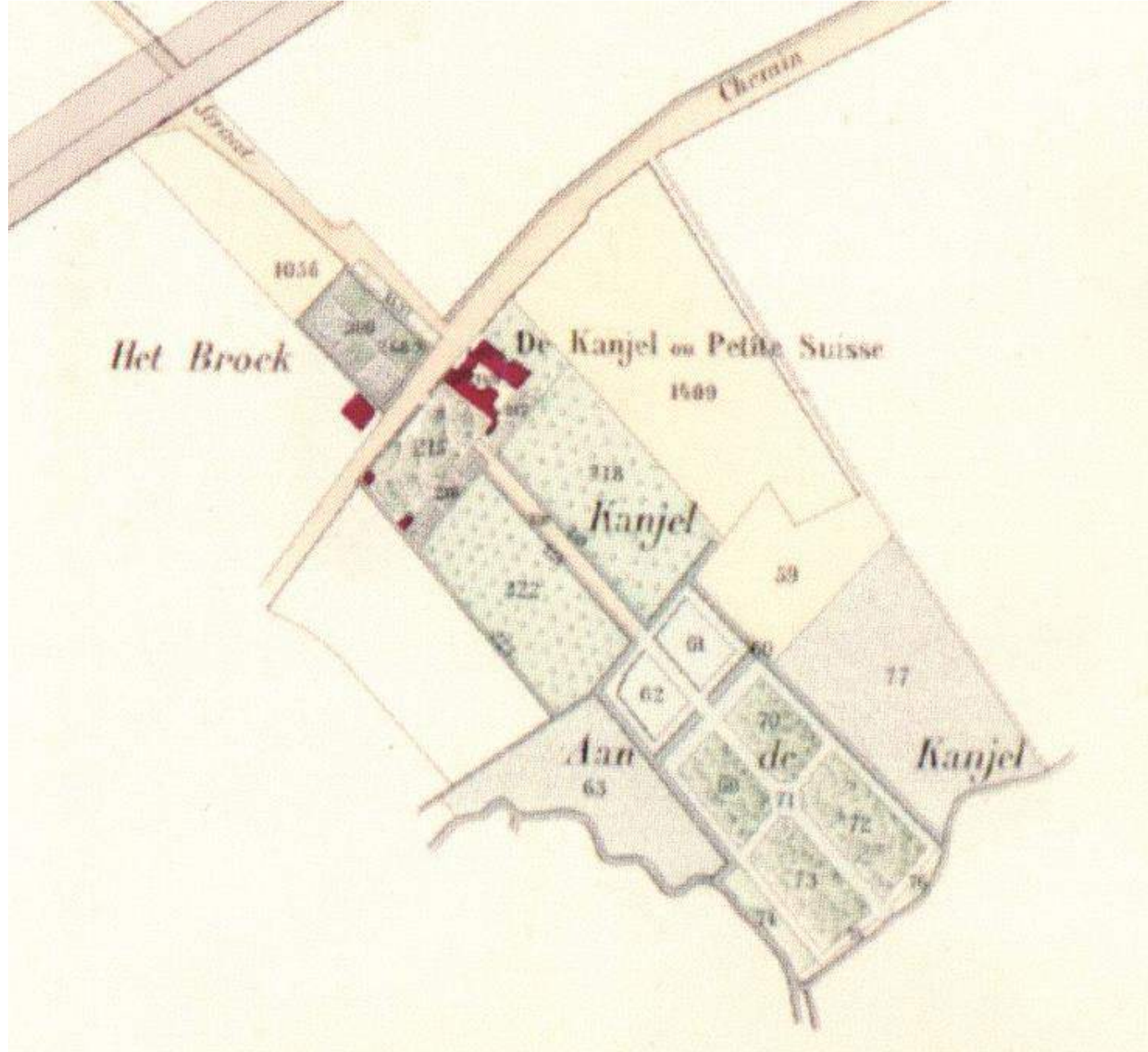
Aangaande het park en de landgoedstructuren

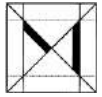
Aanbeveling is om de historische relatie tussen de historische bebouwingskern van landgoed Mariënwaard en de formele tuin volwaardig te herstellen, in samenhang met de verbindingen richting Petite Suisse. Op beide landgoederen is het zoeken naar een balans tussen natuurontwikkeling en cultuurhistorie. Het behouden van de padenstructuur, zichtlijnen en vista's is daarbij essentieel, teneinde de oorspronkelijke tuinarchitectonische opzet van beide parken in stand te houden. Beheer, onderhoud en renovatie zijn daarbij essentieel.

Door de Groene Loper op een passende wijze te verbinden met beide landgoedparken is het mogelijk om te komen tot een duurzame toekomst voor beide parken. Nieuwe functies voor de gebouwen zijn daarbij essentieel.

Monumenten Advies Bureau, Nijmegen 22 september 2016

Frank Haans, bouwhistoricus bnb en Daan Schaars

7 BRONNEN EN LITERATUUR

7.1 BRONNEN

- www.geheugenvannederland.nl

Gemeente archief Meerssen

Bouwtekeningen:

1948: opmeting bestaande gedeelte

1953: nieuwe indeling hoofdvleugel met bestaande en nieuwe toestand

1958: bouw gymzaal

1961: aanbrengen van betonskelet in hoofdvleugel en zijvleugels.

Rijksarchief Maastricht

Kadastrale hulpkaarten:

1848: splitsing bestaande bouwdelen in drie nummers 1131-1133. (op het veldwerk staat dat 1131 een binnenplaats is behorende tot de zuidvleugel, 1132 is een stal met molen, 1133 een fabriek van)

1866: bestaande bouwdelen zijn nu nog een geheel (nr.1608 en tuin 1609)

1867: bouw torens

1867: splitsing van de bestaande bouwdelen

1877: splitsing van nummer 1929 (noordelijke deel voorvleugel)

1893: splitsing van bestaande bouwdelen

1901: bouw zuidelijke kloostergebouw

1904: bouw tuinmuur ten zuiden van het kloostergebouw uit 1901

7.2 LITERATUUR

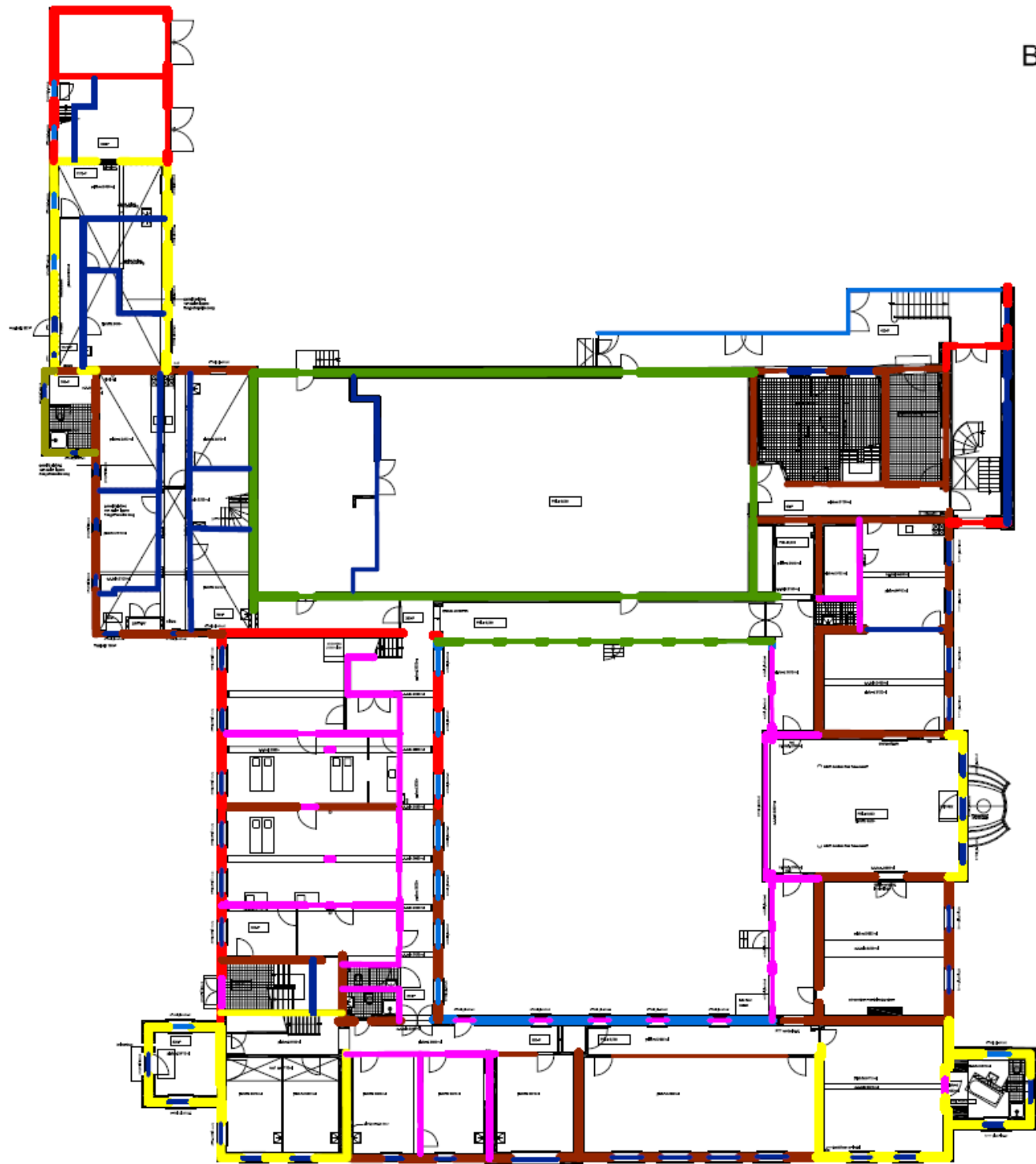
Boogard, J. van den, Kreukels, L., *Petrus Regout. Voor vrienden, vreemden en verwanten*. Uitgeverij: X-CAGO B.V., Roermond. 2006

Boogard, J van den, “Regouts Rijkdom”, in: *Historische Studies Geuldal* 11 (2001)

Hupperetz, W. , Ben Olde Meierink, Ronald Rommes (red) *Kastelen in Limburg. (1000-1800). Burchten en landhuizen* Utrecht 2005 Matrijs i.s.m Stichting Limburgse Kastelen o.a. p 360-361

Eggen, C., Hellenberg-Hubar, B. van, e.a. *La Grande Suisse. Een monumentaal prestige-object van de Maastrichtse Industrieel Petrus Regout. Bouwhistorisch Onderzoek met waardenstelling* Monumentenhuis Limburg Roermond 1999

BEGANE GROND

- XVIII
- 1866
- 1880
- ca 1900
- voor 1953
- 1958
- 1961
- 1986/2004

LA GRANDE SUISSE
Dateringen

MONUMENTEN ADVIES BUREAU

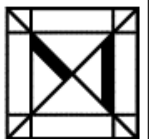
WIDESTRAAT 1, 6421 EN NIEUWEN
TEL 024 - 478012, 478013, 478014

This is a detailed architectural floor plan of a building. The plan features a large central open area, possibly a courtyard or a large hall, surrounded by various rooms and corridors. The layout is complex, with multiple wings and sections. Key features include:

- Color-coded boundaries:** The plan uses several colors to delineate different areas or zones:
 - Red:** Outlines the top-left corner and a section on the right side.
 - Yellow:** Outlines a vertical strip on the left and a horizontal strip at the bottom.
 - Blue:** Highlights various corridors and smaller rooms, particularly on the left and right sides.
 - Green:** Outlines a horizontal strip along the top edge of the central area.
 - Magenta:** Outlines a large section of the bottom-left and bottom-right areas.
- Rooms and Spaces:** Numerous rooms are depicted, including what appear to be offices, meeting rooms, and storage areas. Some rooms are labeled with text, though it is small and difficult to read.
- Staircases:** Several staircases are shown, indicating multiple levels within the building.
- Entrances/Exits:** The plan shows various points of entry and exit, often marked with double doors or openings.
- Orientation:** A north arrow is located in the top-left corner, pointing towards the top of the page.

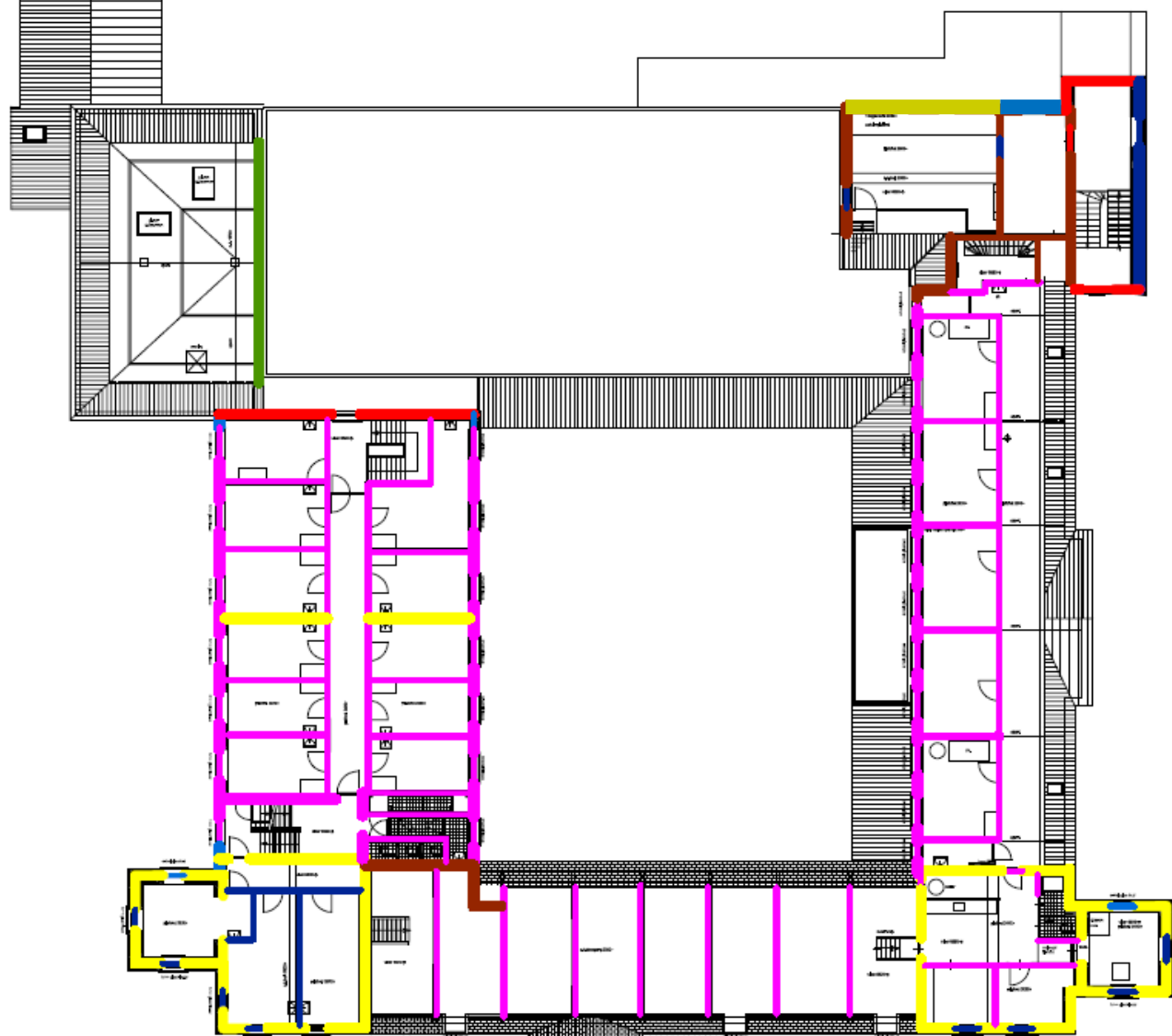
- LA GRANDE SUISSE
Datteln

MONUMENTEN ADVIES BUREAU

BRUGSTRAAT 1, 6542 EN MIEGEM
TEL 044 - 278042, 248134, 20077

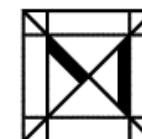
2e VERDIEPING

- XVIII
- 1866
- 1880
- ca. 1900
- voor 1953
- 1958
- 1961
- 1986/2004

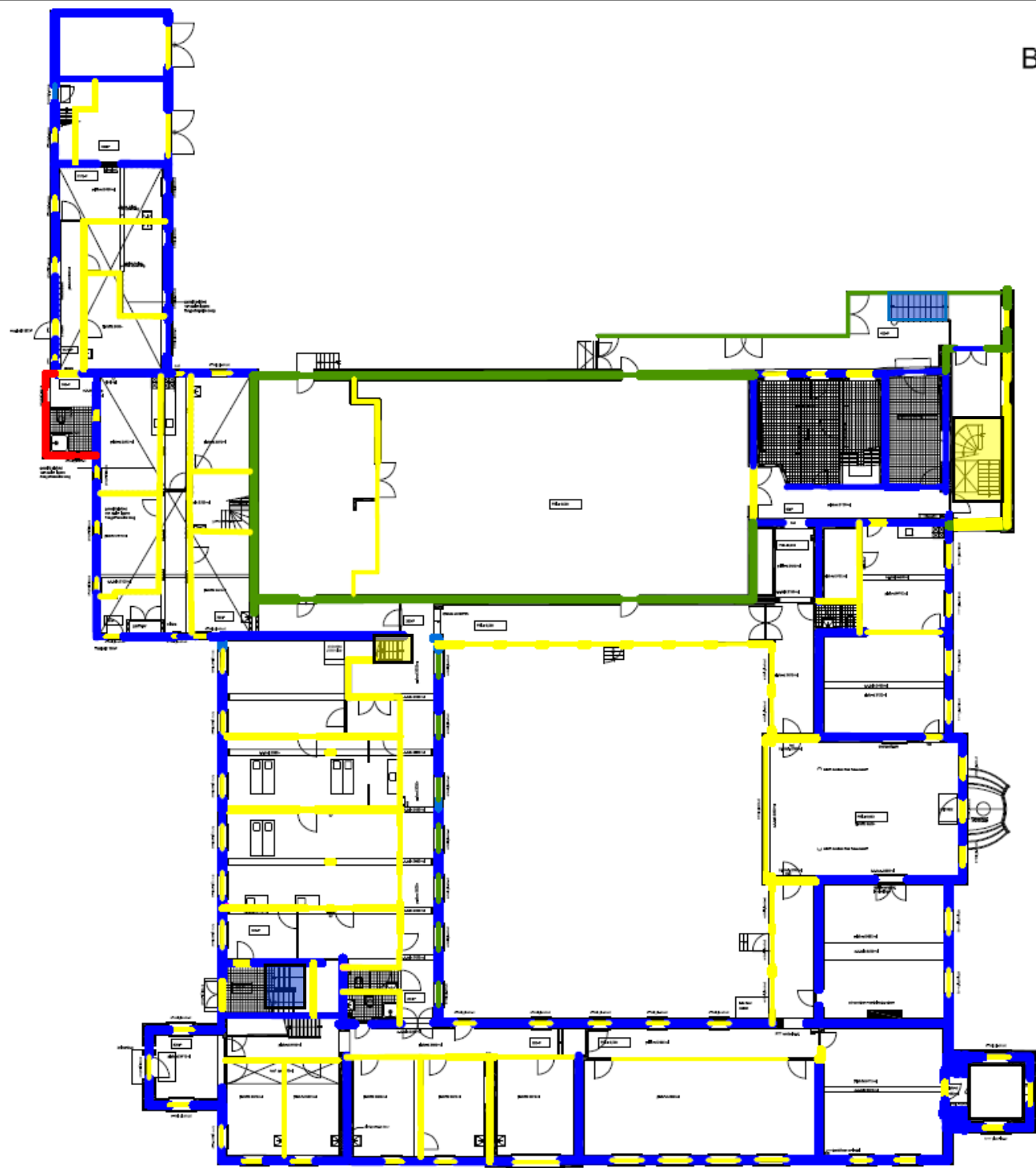
LA GRANDE SUISSE
Dateringen

MONUMENTEN ADVIES BUREAU

WED. STRAAT 1, 3442 SN NIEUWEN
TEL: 020 - 4780112, FAX: 020 - 4780111

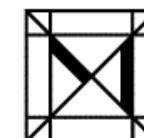
BEGANE GROND

- Hoge waardering
- Positieve waardering
- Indifferente waardering
- Storend

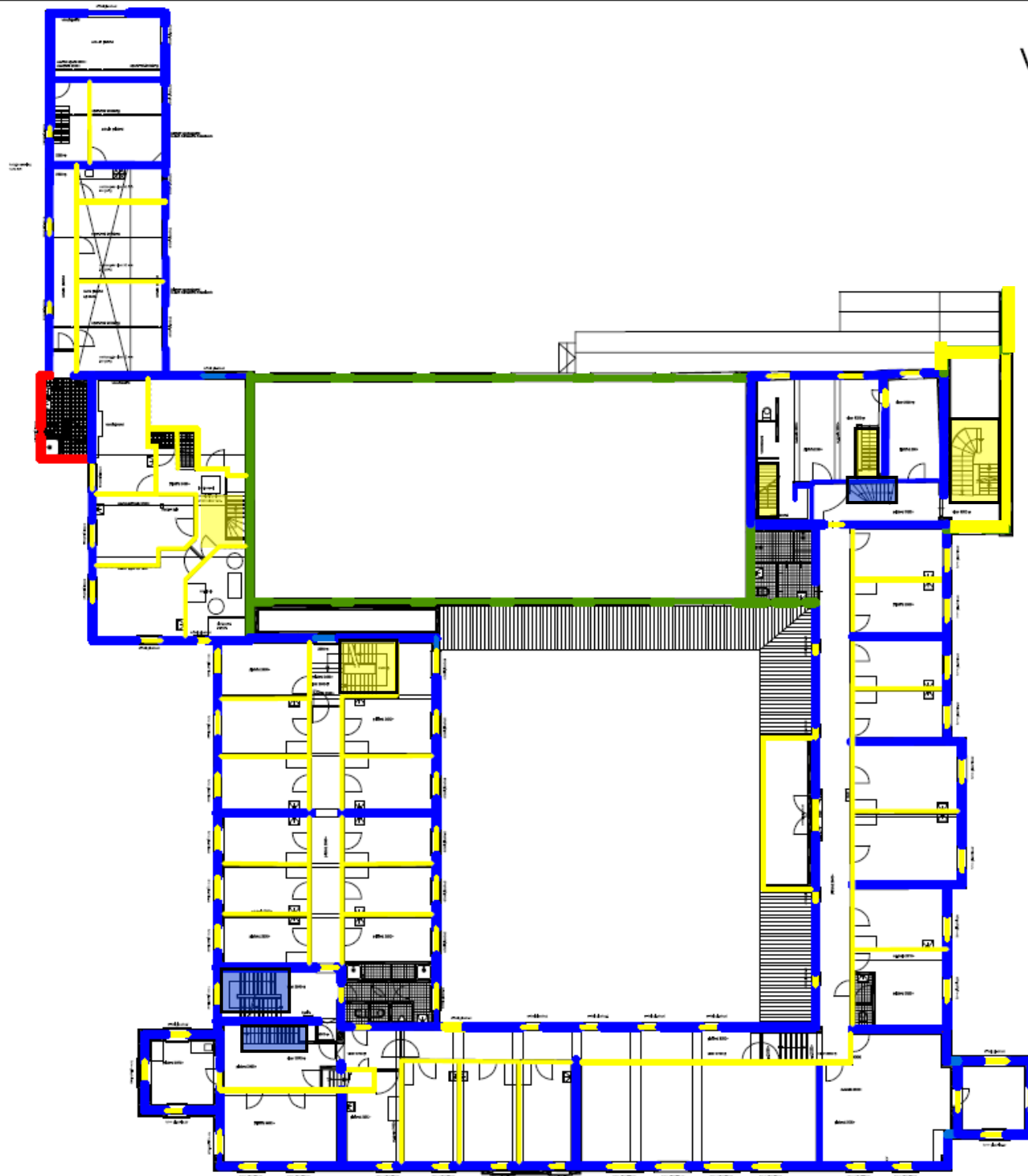
LA GRANDE SUISSE
Waarden

MONUMENTEN ADVIES BUREAU

SPREDELIJN 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100

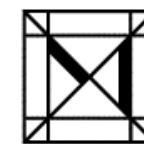
VERDIEPING

- Hoge waardering
- Positieve waardering
- Indifferente waardering
- Storend

LA GRANDE SUISSE
Waarden

MONUMENTEN ADVIES BUREAU

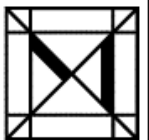

WESSESTRAAT 1, 1042 GN WILLEM
TEL: 020 - 4707042, FAX: 020 - 4707043

This architectural floor plan shows a large building with a central courtyard. The plan is oriented with a north arrow pointing towards the top right. The building's layout includes several rooms, corridors, and stairwells. A prominent feature is the highlighted path, which is drawn with thick yellow lines. This path starts at the top left, moves right along the top edge, then down the right edge, and finally left along the bottom edge, forming a large rectangular loop. In several areas, this yellow path is bordered by blue lines, particularly in the top left corner, along the right side, and in the bottom left corner. The plan also shows various interior details such as doors, windows, and furniture. The overall design suggests a complex, multi-story building with a central open space.

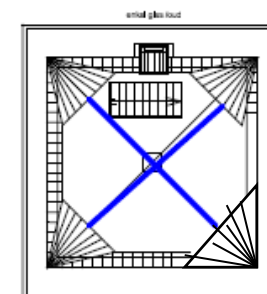
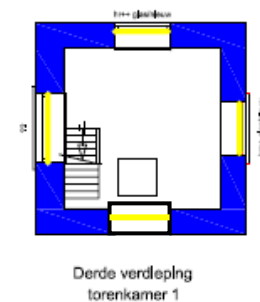
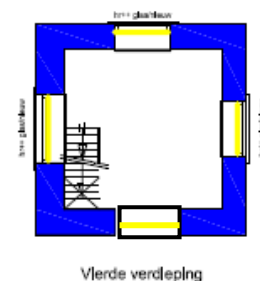
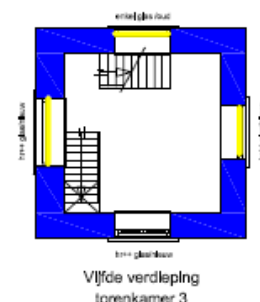
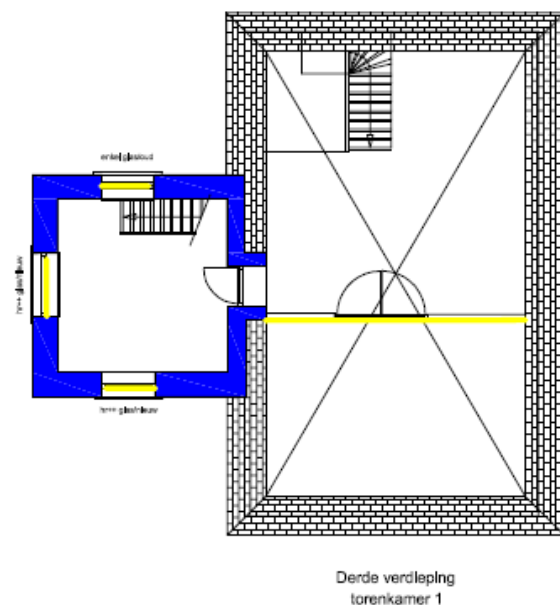
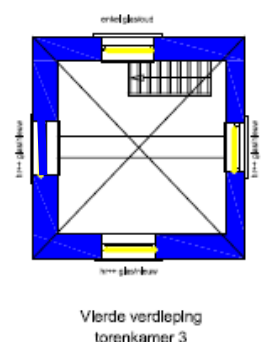
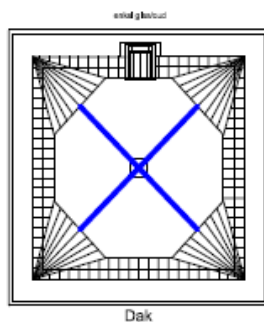
- Hoge waardering
- Positieve waardering
- Indifferente waardering
- Storend

MONUMENTEN ADVIES BUREAU

BREDESTRAAT 1, 6542 SN MIEDEGEM
TEL 044 - 4780423, 4443212, 400077

TOREN VERDIEPINGEN

- Hoge waardering
- Postieve waardering
- Indifferente waardering
- Storend

